

Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра автоматизованих систем і моделювання в економіці

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістра

«Економетричне моделювання впливу ресурсного потенціалу на результати
виробничої діяльності швейного підприємства
(на прикладі Приватного акціонерного товариства
«Хмельницька швейна фабрика «Лілея»»)

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 051 Економіка

Освітня програма Економічна кібернетика

Шифр ДРЕК.15001.01.07.ПЗ

Виконав: студентка II курсу група ЕКмз-19-1

Керівник:

Нормоконтролер:

До захисту допускаю:

Зав. кафедри АСМЕ

21 12 2020 р.

 А. С. Алексєйчук

 О. В. Проскурович

 В. Г. Шука

 П. М. Григориук

Хмельницький, 2020

РЕФЕРАТ

Тема дипломної роботи: Економетричне моделювання впливу ресурсного потенціалу на результати виробничої діяльності швейного підприємства (на прикладі Приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»).

Прізвище та ініціали автора: Алексейчук А. С.

Керівник роботи: Проскурович О. В.

Дипломна робота магістра містить 111 сторінок, 38 таблиць, 27 рисунків, перелік джерел посилань з 69 найменувань, 2 додатки.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ЛІНІЙНА РЕГРЕСІЯ, МОДЕЛЮВАННЯ, ПРОГНОЗУВАННЯ, РЕЗУЛЬТАТИ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ, ТРЕНДОВА ЗАЛЕЖНІСТЬ.

Об'єктом дослідження виступає виробнича діяльність швейного підприємства під впливом його ресурсного потенціалу. Предметом дослідження є сукупність основних складових ресурсного потенціалу, що впливають на результати виробничої діяльності ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»».

Метою проведення дослідження у дипломній роботі магістра є вивчення, моделювання та подальше прогнозування результатів виробничої діяльності під впливом ресурсного потенціалу Приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»».

За результатами магістерського дослідження проведено теоретичне дослідження, проаналізовано та здійснено моделювання і прогнозування результатів виробничої діяльності швейного підприємства під впливом його ресурсного потенціалу.

Одержані результати можуть бути використані для діагностування ресурсного потенціалу підприємств швейної галузі. Побудовані моделі можуть бути адаптовані до умов функціонування будь-якого швейного підприємства

Дата подання роботи до захисту 17.12.2019

ЗМІСТ

	С.
Вступ.....	5
1 Теоретичні засади дослідження впливу ресурсного потенціалу на результати виробничої діяльності.....	9
1.1 Сутність категорії «ресурсний потенціал».....	9
1.2 Напрямки оптимізації управління ефективністю використання ресурсного потенціалу	18
2 Діагностування розвитку ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»	26
2.1 Загальна характеристика діяльності швейного підприємства....	26
2.2 Аналіз основних техніко-економічних показників роботи швейного підприємства.....	27
2.3 Аналіз ефективності використання ресурсного потенціалу швейного підприємства.....	47
3 Моделювання результатів виробничої діяльності під впливом ресурсного потенціалу ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»	68
3.1 Загальні підходи до моделювання результатів виробничої діяльності	68
3.2 Економетричне моделювання та прогнозування результату виробничої діяльності під впливом ефективності використання ресурсного потенціалу.....	74
Висновки.....	99
Перелік джерел посилання.....	102
Додаток А Баланс підприємства ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» з 2014 р. по 2019 р.....	110
Додаток Б Звіт про фінансові результати ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» з 2014 р. по 2019 р.	111

ВСТУП

Сучасні умови господарювання спонукають до пошуку нових підходів щодо якості управління виробничо-господарською діяльністю підприємств швейної галузі. Зокрема, варто віднайти напрямки оптимізації обсягів виробництва, розширення меж цільових ринків реалізації продукції, забезпечення прибуткової діяльності та дотримання стійкого фінансового стану, що передбачає найкраще поєднання та продуктивне використання всіх ресурсів швейного підприємства. За ринкових умов до механізму управління ресурсним потенціалом висувуються нові вимоги, оскільки він не завжди відповідає потребам ефективності, отримання кінцевих результатів виробничої діяльності, подальшого розвитку швейного підприємства.

Найбільш актуальною є ця проблематика через лімітованість матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, що спонукає до необхідності безперервного пошуку шляхів раціонального їх використання.

Отже, група пов'язаних між собою ресурсів, які застосовуються для виробництва остаточної продукції являє собою ресурсний потенціал підприємства. Його розмір визначається обсягом окремих видів ресурсів (фінансових, інформаційних, матеріальних і трудових), які знаходяться у володінні підприємства.

Питання формування та використання ресурсного потенціалу досліджували як зарубіжні, так і вітчизняні вчені Л. Абалкін, В. Авдеєнко, р. Акбердін, В. Андрійчук, р. Білоусов, Г. Бабков, П. Борщевський, І. Бузько, Ю. Василенко, С. Волощук, Е. Горбунов, В. Гончаров, А. Задоя, А. Ігнатовський, р. Колосова, О. Коренков, В. Котлов, Н. Краснокутська, Г. Мельничук, М. Кучеров, О. Олексюк, І. Ступницький, І. Фаріон, О. Федонін, Е. Фігурнов, С. Хейнман, Д. Черніков, В. Шиян, С. Шкарабан та інші. Вони дослідили теоретичні питання щодо аналізу ефективності використання ресурсного потенціалу, однак, практичні напрямки його застосування для підприємств швейної галузі ними не

розглянуто. Тому слід встановити коло факторів впливу ефективності використання ресурсного потенціалу на остаточні результати виробничої діяльності та здійснити моделювання і її прогнозування на майбутню перспективу.

Мета магістерської роботи полягає у теоретичному дослідженні категорії «ресурсний потенціал», діагностуванні та моделюванні впливу ресурсного потенціалу на результати виробничої діяльності швейного підприємства.

Об'єктом дослідження виступає виробнича діяльність швейного підприємства під впливом його ресурсного потенціалу.

Предметом дослідження є сукупність основних складових ресурсного потенціалу, що впливають на результати виробничої діяльності ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»».

Мета, об'єкт і предмет цієї магістерської роботи визначили основні напрямки подальшого дослідження та задачі, які потрібно вирішити. Вони зумовили і відповідну структуру дипломної роботи магістра.

Для досягнення визначеної у дипломній роботі мети вирішено такі завдання:

- 1) охарактеризовані підходи до економічної категорії «ресурсний потенціал»;
- 2) розроблено провідні напрямки покращення управління ефективністю використання ресурсного потенціалу суб'єкта господарювання;
- 3) проаналізовано основні показники виробничо-фінансової діяльності приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»;
- 4) діагностовано результати виробничої діяльності під впливом ефективного використання ресурсного потенціалу ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»;
- 5) обґрунтовано основні методи щодо діагностування та економетричного моделювання результатів виробничої діяльності швейного підприємства під впливом його ресурсного потенціалу;

б) застосовано економіко-математичні методи та моделі для прогнозування результатів виробничої діяльності ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» під впливом його ресурсного потенціалу;

7) узагальнення отриманих результатів і формулювання висновків.

Дипломна робота має традиційну структуру: вступ, три розділи, які розкривають зміст роботи, висновки, перелік джерел посилання та додатки.

У вступі описано актуальність, основні напрямки, предмет та об'єкт дипломного дослідження.

Перший розділ дипломної роботи присвячено узагальненню теоретичних підходів щодо сутності економічної категорії «ресурсний потенціал», сформовано глобальні напрямки покращення результатів виробничої діяльності швейного підприємства під впливом його ресурсного потенціалу.

У другому розділі проведемо аналіз виробничо-фінансової діяльності швейного підприємства: загальна характеристика діяльності, аналіз основних техніко-економічних показників роботи, діагностування ефективності використання ресурсного потенціалу.

У третьому розділі застосовано кореляційно-регресійний аналіз для моніторингу результатів виробничої діяльності під впливом ефективності використання ресурсного потенціалу ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» шляхом дослідження обсягу випуску продукції та здійснено прогнозування його рівня.

Висновки містять основні результати за проведеним дослідженням щодо оцінки, моделювання та прогнозування результатів виробничої діяльності швейного підприємства під впливом його ресурсного потенціалу. У додатках наведено баланс та звіт про фінансові результати ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» з 2014 р. по 2019 р.

Основний текст пояснювальної записки викладено на 111 сторінках, його ілюструють 38 таблиць, 23 рисунки та доповнюють два додатки. Перелік джерел посилань налічує 69 джерел.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НА РЕЗУЛЬТАТИ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1 Сутність категорії «ресурсний потенціал»

У сучасних умовах діяльності, які характеризуються динамізмом та недостатньою стабільністю під впливом зовнішньоекономічних факторів, деяким завданням власників підприємства, якому надається перевага, є формування та оцінювання поточних перспектив, особливо їх потенціалу, зокрема його потенціалу; налаштування балансу між можливостями швейної компанії та наявним потенціалом зовнішнього середовища для досягнення стратегічних цілей та зберігання своїх позицій в умовах жорсткої конкуренції в майбутньому.

Зважаючи на актуальність подальшого розвитку підприємства, варто обґрунтовувати наявний ресурсний потенціал швейного підприємства, відносно перспектив його фінансово-господарського стану.

За ринкових умов процес регулювання ресурсним потенціалом швейних компаній не може повністю досягати мети покращення ефективності їх роботи, здобуття найліпших остаточних результатів виробничо-господарської роботи, подальшого розвитку та стратегії діяльності суб'єкта підприємництва.

В економічній літературі та практиці вітчизняного господарювання сформоване досить чітке уявлення щодо складу економічних ресурсів будь-якого суб'єкта підприємництва. Зокрема, існує коло публікацій щодо сутності, складу, оцінки ресурсного потенціалу, показників ефективності використання. Однак, встановлення загальноприйнятого підходу оцінювання ресурсного потенціалу підприємств швейної галузі потребує поглибленого дослідження.

Питання формування та оцінки ресурсного потенціалу суб'єкта господарювання висвітлені в працях багатьох вчених. Попри суттєвий науковий доробок у цій сфері, переважна кількість теорій розвитку та росту ресурсного потенціалу, його структури та прикмет, що перебувають в засадах його

використання, є не надто широко обґрунтованими або несумісними. Одночасно не досліджено питання особливостей формування ресурсного потенціалу підприємств швейної галузі.

Ресурсний потенціал відіграє важливу роль у системі ефективної роботи будь-якого суб'єкта господарювання, оскільки сам потенціал ресурсів – це спосіб максимізації фінансового результату й здатність відповідати вимогам конкурентного ринку.

Інтерпретація категорії «потенціал» описує засоби, запаси, ресурси, джерела, доступні на даний момент і які можна мобілізувати та застосувати для досягнення поставленої мети, розв'язання конкретних задач, здатності окремого працівника, громади, уряду у певній області [19, 20, 58, 59].

У загальному розумінні економічна категорія «потенціал» характеризується як певна можливість реалізації будь-чого, тому йому притаманна ознака накопичення, принцип вимірювання його величини як рівня реалізації. Головною характеристикою потенціалу є його здібність до відтворення [19].

Потенціал насамперед залежить від характеру цілей суб'єкта господарювання. Утворення потенціалу швейної промисловості галузі становить собою процес впровадження заходів щодо підтримки ринкових можливостей суб'єкта підприємництва через зміну його характеристик і властивостей до моменту досягнення необхідного рівня згідно окреслених цілей.

В основі категорії «ресурсний потенціал суб'єкта господарювання» покладено загальну категорію «ресурси», що за змістовно означає запас, джерело. За своєю суттю, ресурсами підприємства є: майно та грошові кошти, нагромадження та джерела сировини, матеріалів, праця та інформаційні джерела [20].

З економічної точки зору, ресурси визначаються як комплекс матеріальних та нематеріальних факторів, які прямо чи опосередковано формують виробничий процес [5].

Ключовими засадами сучасної ресурсної теорії є [13]:

- 1) успіх економічної роботи господарюючого суб'єкта в стратегічному плані характеризується його постійними конкурентними перевагами;
- 2) основне накопичення конкурентних переваг – це перебування під контролем ключових ресурсів, тобто ресурсів, що дозволяють реалізувати конкурентну схему;
- 3) раціональне застосування цих ресурсів може бути забезпечене специфічними характеристиками суб'єкта підприємництва, що належать до його можливостей та здібностей.

Таким чином, основу функціонування ресурсної теорії становлять розмежування категорій «можливості», «здібності» від поняття «ресурси» та елементи стратегічного підходу й важливість стратегічних ресурсів для досягнення суб'єктом підприємництва конкурентних переваг.

Загалом, дефініція «потенціал» поєднує в собі дві категорії «можливості» та «здібності». Буквально термін «можливість» трактується як прийнятна умова, обставина, ситуація, за якої можливо щось зробити, а здібність, у свою чергу, визначено як природну обдарованість, вміння, можливість виконувати певні дії [22].

Існує єдиний підхід щодо сполучення можливостей і здібностей у поясненні поняття «потенціал підприємства». Інші аспекти дослідження цієї категорії науковцями сприймаються по-різному. Роз'яснення дефініції «потенціал підприємства», що пропонується сучасними дослідниками, має зазвичай однаковий зміст. Поняття «потенціал» (лат. – сила) являє собою можливість, здатність, силу, яка існує в прихованій формі за деяких визначених умов [21]. Загалом, сутність категорії «потенціал» пов'язано з поняттями «сила» або «міцність». Як правило, цей термін застосовують для оцінки засобів, резерву і джерел, що можуть використовуватися для певного завдання або досягнення конкретної стратегічної мети, а також для можливостей індивіда, суспільства або нації [26].

Економічна суть потенціалу суб'єкта господарювання визначає сукупність його можливостей. Одночасно під потенціалом суб'єкта підприємництва

розуміють сукупність чинників, що визначають силу, джерела спроможності, запаси, кошти, ресурси та альтернативні резерви, які здатні використовуватись в його економічній діяльності. Потенціал суб'єкта господарювання характеризується якістю та кількістю ресурсів, якими він володіє, кваліфікацією найманого персоналу, інноваційними, інформаційними й фінансовими можливостями.

Розглядаються різні підходи до визначення сутності категорії «ресурси підприємства» (таблиця 1.1): одні автори орієнтуються на наявність ресурсів, інші – на можливість їх використання у виробничо-господарській діяльності підприємств. Однак потенціал є більш змістовною категорією порівняно з ресурсами й включає в себе останні.

Таблиця 1.1 – Трагування дефініції «ресурси підприємства»

Автор	Трагування категорії ресурси
1	2
Волошин Л.І. [9]	До ресурсів варто відносити довільні джерела та умови, які вони створюють задля одержання потрібних благ, що їх можна реалізувати за наявних технологій і суспільно-економічних відносин у соціумі. При цьому наявні джерела і передумови доцільно застосовувати зі щонайбільшим ефектом, а приховані – мобілізувати на досягнення поставлених цілей
Мочерний С. В. [20, 41].	Ресурси – ключові елементи виробничої потужності системи, що використовуються для досягнення визначених цілей росту економічного процесу
Гончаров С. М. [13]	Ресурси відрізняються як сировина, природа, робоча сила, фінанси, які можуть бути використані при необхідності для виготовлення продукції, надання послуг, додавання вартості за потреби
Окорокова Л. Г. [45].	Ресурси – сукупність запасів, засобів і предметів праці, якими володіє підприємство і що можуть бути мобілізованими і приведеними в дію для досягнення його цілей
Прохоров А. М. [58]	Ресурси – гроші, вартість, джерело коштів (засобів) та доходів
Коноплінська В. А. [26]	Ресурси – усі засоби, запаси, перспективи, будь-яке джерело, що використовуються для господарської діяльності, включаючи природні ресурси, знання та технології
Краснокутська Н. С. [29, 30]	За функціонування ресурсної теорії спостерігається її спрямованість на інтровертне сприйняття сутності потенціалу підприємства через поєднання ресурсів і організаційних здібностей
Філіпенко А. С. [66]	Ресурси вважаються складовими членами виробничого потенціалу, належать країні чи міжнародному співтовариству і використовуються для економічного, соціального, наукового та технологічного розвитку.

Кінець таблиці 1.1

1	2
Новицький В. Є. [44]	Ресурси – матеріальні та інформаційні об’єкти, джерела і передумови отримання обов’язкових людям матеріальних і духовних багатств, які можна використовувати та реалізувати за існуючих технологій і соціально-економічних відносин
Мамалуй О. О. [48]	Ресурси – це капітал фірми, використання якого дає шанс збільшити майбутні блага
Терещенко С. І. [63]	Ресурси – це група матеріальних і нематеріальних чинників, що прямо чи опосередковано беруть участь у процесі їх виробничого використання. Їх можна відтворювати як у формі корисності продукту для споживача, так і у формі вартості
Реймерс Н. Ф. [52]	Ресурси – усі джерела та передумови отримання фундаментальних матеріальних і духовних багатств, які можна втілювати у життя за існуючих технологій і соціально економічних зв’язків (матеріальні, трудові і природні); запаси, їхні джерела; засіб, який задіюють в необхідному випадку
Шталь Т. В. [68]	Ресурси підприємства – початкові інструменти виробництва, що характеризуються комплексом матеріальних елементів і виконавчих трудових ресурсів, які утворюються у «вхідній частині» підприємства для комплексного використання у виробництві товарів та послуг.

Таким чином, потенціал розглядається, як поєднання усіх наявних засобів (продуктивних сил), як певний запас, як резерв, як приховані можливості для конкретного виду діяльності за певних умов. Натомість «ресурси підприємства характеризуються такими ознаками: засоби, можливості, якими можна за необхідності скористатися; запаси, які можна використати за потреби; грошові цінності, джерело фінансових доходів» [17].

Потенціал характеризують як комплекс ресурсів, не враховуючи їх взаємодії й участі в операційному процесі: запас, сили, резерв, приховані здатності для певної діяльності, що можуть проявитися за певних положень; визначений стан ресурсів відтворення певної країни у певний історичний відрізок часу. Усе це вказує на те, що потенціал є узагальненою характеристикою ресурсів, кількістю та якістю – яких володіє господарська система.

Окремі вчені характеризують потенціал підприємства як цілість ресурсів, що здатні забезпечувати виробництво певних матеріальних багатств: як поєднання кількісних та якісних їх параметрів, які визначають найширші

можливості з виробництва у певний момент; як сукупність функціональних ресурсів, що виробляють зазначений обсяг продукції.

Отже, потенціал являє собою поєднання ресурсів та можливостей, які призначені до використання суб'єктом підприємництва для досягнення певних цілей.

Дослідження ресурсного потенціалу суб'єкта господарювання є необхідною складовою та передумовою організації його стратегії розвитку. Ресурсний потенціал певного господарства розуміють як його річний обсяг виробництва продукції, так і загалом – соціально-економічну систему. Подібним чином ресурсний потенціал також розглядається як чинник виробничих відносин. Це використання трудових ресурсів для створення матеріальної продукції як сукупність наявних ресурсів для досягнення стратегічної мети, отримана завдяки найкращому використанню наявних ресурсів. Продукти та послуги як реальні чи можливі можливості. Виконувати цілеспрямовану роботу тощо. [29].

Ресурсний потенціал підприємства являє собою поєднання ресурсів, які утримує компанія та спроможність персоналу застосовувати ресурси для виробництва товарів (робіт, послуг) та одержання найвищого прибутку [27]. Ресурсний потенціал не повністю визначає загальні запаси конкретного ресурсу, а лише враховує економічну доцільність та науково-технічний прогрес, щоб визначити ту частину, яка бере участь у виробництві, включаючи не тільки існуючу систему ресурсів, а й нові додаткові ресурси та їх походження.

У процесі підприємницької роботи варто процес формування та мобілізації ресурсів має спочатку узгодити механізм використання ресурсного потенціалу з існуючою стратегією швейної галузі. З цією метою керівництво швейної компанії повинно координувати характер та напрямки діяльності всіх своїх функціональних ланках відповідно до стратегічних цілей. Тому під ресурсним потенціалом господарської діяльності підприємств розуміють сукупність ресурсів, якими він володіє і спроможність його персоналу використовувати

ресурси для виготовлення товарів, виконання робіт, послуг та максимізації прибутку.

Одночасно ресурсний потенціал описує характеристики сукупності товарно-матеріальних цінностей і в основному сполученні з особливостями джерел ресурсів. До категорії «ресурсний потенціал підприємства» належать природні, фінансові, матеріальні, інформаційні ресурси та запаси населення (рисунок 1.1) [34]. Як економічна категорія «ресурсний потенціал» є важливим для оцінки майбутніх можливостей, оскільки він розглядає розширення, спрямування, доповнення та відображення джерел ресурсів.

Рисунок 1.1 – Елементний склад ресурсного потенціалу підприємства [34]

Найбільш поширене пояснення природи ресурсного потенціалу підприємства полягає у низці природних умов та образів ресурсів, можливостей, запасів та цінностей, спрямованих на досягнення певних цілей. У той же час потенціал суб'єкта господарювання може відобразитися у здатності економічної системи виробляти продукцію, а також може відобразитися у здатності

забезпечувати певний ефект на продуктивність праці, не вказуючи, чи відповідає цей ефект встановленій меті.

Існує так багато способів визначити природу ресурсного потенціалу, щоб ми могли розглядати його як багатогранну концепцію. Структура ресурсного забезпечення кожного суб'єкта господарювання є незалежною, залежно від конкретних умов галузі, в якій він працює, рівня економічного розвитку, стану потенціалу розвитку, обраної стратегії подальшого розвитку [33].

Загалом, потенціалу властива триєдина сутність [15]:

1) рівень ресурсів (ресурсний потенціал) – велика кількість ресурсів, яка була використана в певній соціально-економічній формі для виробництва інноваційної продукції, що відповідає соціальним потребам; їх системи організовані відповідно до типів і цінностей та використовуються для формування матеріально-технологічної основи інноваційного середовища

2) ефективний рівень – результат втілення наявних можливостей;

3) внутрішній рівень – майстерність забезпечувати результативне трансформування ресурсів на інноваційний продукт.

Основні складові потенціалу [15]: організація та управління, персонал, знання, фінанси, технології, інформація, ринки, інтерфейси та дослідження – усі ці типи потенціалу характеризують ресурси суб'єктів господарювання та їх можливості для інноваційного розвитку.

Господарська діяльність триває за умов обмеженості ресурсів, коли підприємець володіє певним їх набором, які можуть становити як його конкурентні переваги, так і, навпаки, визначати загрозу. При цьому принципова відмінність між суб'єктами підприємництва полягає в тому, що кожне з них володіє унікальним набором ресурсів, відповідно до яких повинно відбуватися управління та обиратися відповідна стратегія з врахуванням власних можливостей і потенціалу. За такого підходу ресурсне забезпечення і варто розглядати як одне з джерел конкурентних переваг суб'єкта господарювання, що й визначає його потенціал.

Тому під ресурсним потенціалом варто кваліфікувати систему, яка взаємопов'язує різні типи ресурсів, які належать суб'єкту підприємництва або які можуть брати участь у його господарській діяльності, щоб найкращим чином задовольнити потреби споживачів та поліпшити його конкурентоспроможність в торгівлі. Разом з цим потенціал характеризується кількістю та якістю ресурсів, які має суб'єкт господарювання на певний момент, та їх раціональним співвідношенням, відповідністю їх величини та складу тим потребам, які стоять перед підприємством. Принципова відмінність категорій «ресурси» і «потенціал» – ресурси існують самостійно від суб'єкта підприємництва, а потенціал невід'ємний по відношенню до суб'єктів діяльності. Це означає, що крім матеріальних та нематеріальних активів, категорія «потенціал» також включає здатність фізичних працівників ефективно використовувати наявні ресурси.

Як результат, ресурсний потенціал це ресурсний резерв – який може активізуватися під час виробничо-господарської діяльності швейної промисловості. Суб'єктивними елементами ресурсного потенціалу швейного підприємства є здібності працівників, знання, досвід, традиційний інтелект, етика та моральні якості. Ресурсний потенціал швейного підприємства включає в себе усі види ресурсів: матеріальні, фінансові, інформаційні та трудові. Зміст ресурсного потенціалу підприємства швейної галузі визначають поточні та перспективні його можливості, які характеризуються перетвореннями ресурсів за допомогою свідомій діяльності осіб для формування готової продукції.

«Ресурсний потенціал» як економічна категорія розкриває скомплектовану, відкриту, динамічну, ієрархічну, певною мірою стохастичну систему. Системний підхід узагальнює структурні частини ресурсного потенціалу, їх залежність між собою, аналізує розвиток цієї системи, визначає джерела переміщення та їх спрямованість. За допомогою структури система накопичує, зберігає свої властивості для зміни внутрішніх та зовнішніх умов управління.

Як правило, ресурсний потенціал швейної компанії буде розумітись як складна система взаємозалежних ресурсів, яка повинна брати участь у виробництві конкурентоспроможної продукції (робіт чи послуг) у будь-який час економічного процесу.

В організації ресурсного потенціалу акціонерного підприємства кожен ресурс (матеріал, технологія, робоча сила, фінанси, інформація) використовує для формування попиту на інші потенційні ресурси та впливу на нього, забезпечуючи тим самим, що всі ресурси інтегровані у виробничу систему [12]. Тому в нинішніх умовах для розвитку ресурсного потенціалу швейної промисловості все частіше потрібні більш точні та дієві заходи.

Оскільки ресурсам притаманна масштабність, особливість процесу діяльності та рівень замкненості виробничих систем, то від них залежить їх потенціал, структура його ресурсів та їх динамізм. В основі визначення структури потенціалу швейного підприємства перебувають визначальні складові його внутрішнього середовища: комплексна взаємодія між собою та з чинниками зовнішнього середовища, яка характеризує можливості щодо успішного виконання завдань.

Найкраща схема потенціалу підприємств швейної галузі повинна мати якомога найменше число елементів, однак функціонувати на високому рівні та приймати активну участь у ході дій пов'язаних з управлінням його господарською діяльністю для зміцнення конкурентного статусу швейного підприємства.

1.2 Напрямки оптимізації управління ефективністю використання ресурсного потенціалу

Для зміцнення конкурентних пріоритетів вітчизняних підприємств швейної галузі необхідно володіти потужним ресурсним потенціалом, оцінка

якого охоплює аналіз можливого обсягу виробництва продукції, потенційних трудових засобів (основних фондів), потенційного використання сировини та потенційних можливостей для професіоналів.

Стандарт ефективності використання ресурсного потенціалу швейного підприємства передбачає характеристику динаміки розвинення ресурсного потенціалу вітчизняних підприємств швейної галузі за такими показниками: коефіцієнтом співвідношення оновлення та вихід основних фондів, співвідношенням обороту з працевлаштування та звільненню робочої сили та рівнем власних фінансових ресурсів. При цьому визначають не лише їх абсолютні значення, але і досліджують можливі тенденції до подальшої зміни.

В економічній літературі виділяють два основні методи управління потенціалом швейної галузі: ринковий і ресурсний підходи. Не зважаючи на те, що кожен з цих підходів має ґрунтовну теоретичну базу, проте через вузьку спрямованість вони не можуть служити одним мотивом для розробки рекомендацій щодо їх практичного спрямування. Зокрема, ринково-орієнтований підхід спрямований на аналіз зовнішнього щодо швейного підприємства середовища, а орієнтація на ресурси – на аналіз його внутрішніх потужних і слабких сторін. Поєднання ресурсного і ринкового потенціалів підприємства швейної галузі дозволяють узгодити ресурсні можливості суб'єкта господарювання з випуску продукції, яка створюватиме конкуренцію і його ринкових можливостей щодо її реалізації на ринку.

Різниця між процесом управління ресурсним потенціалом швейного підприємства та процесом управління розвитком ресурсного потенціалу полягає в тому, що в першому випадку управління швейним підприємством лімітується ефективним розподілом ресурсів. А в іншому випадку воно має адаптуватися до зовнішнього середовища та внутрішньої координації всіх підрозділів для встановлення ефективної інтеграції внутрішніх операцій.

Процедура управління процесом росту ресурсного потенціалу швейного підприємства розуміється, як система заходів для реалізації загальних управлінських функцій, спрямованих на найбільш ефективне виконання

виробничого плану з використання ресурсного потенціалу суб'єкта господарювання [7].

Зважаючи на особливості застосування економічних та математичних моделей до об'єктів та процесів прийняття рішень, будується ряд взаємопов'язаних та взаємозалежних етапів прийняття рішень. Модифікована інтерпретація сценарних визначень дозволяє систематизувати кожен крок та визначити методи вдосконалення.

Звертаючись до сценарного підходу у моделюванні процесу прийняття рішень з управління розвитком ресурсного потенціалу підприємства швейної галузі, можна розробляти різні варіанти наслідків відповідно до прийняття управлінських рішень, вивчати вплив рішень на розвиток ресурсного потенціалу та обрати з отриманих результатів найкращі.

У процесі прийняття рішень, спрямованих на досягнення конкретної мети, має бути доречним визначити традиційні показники ефективності (стандарти ефективного прийняття рішень), які повинні оцінювати альтернативні варіанти.

Використання ресурсного потенціалу, управління ресурсним потенціалом, ефективності прийняття рішень – це критерії, що дають оцінку успіху управління розвитком ресурсного потенціалу підприємства швейної галузі.

Кожна складова ресурсного потенціалу швейного підприємства має власні ознаки ефективності [15]:

1) як критерії ефективності експлуатації ресурсного потенціалу потрібно використовувати значення фінансово-господарської діяльності, які представлені в його звітах;

2) еталоном ефективності управління розвитком ресурсного потенціалу є взаємозв'язок між фактичними показниками ефективності роботи будь-якої підсистеми ресурсного потенціалу та попередньо обчисленими параметрами;

3) принципом ефективності прийняття управлінських рішень є фактор часу, який визначає тривалість розгляду прийняття розв'язку проблеми.

Універсальна політика системи моделювання процесу прийняття рішень для розвитку ресурсного потенціалу швейного бізнесу базується на основі

внутрішнього та зовнішнього середовища для управління моделями розвитку ресурсного потенціалу.

Ресурсний потенціал швейного підприємства має ієрархічну структуру та складається з таких рівнів [9]:

1) на початковому рівні, беручи до уваги ефективність потенційного використання ресурсів, реалізується можливість суб'єктів господарювання виробляти продукцію;

2) на другому рівні здійснюється розробка та управління ресурсним потенціалом;

3) на третьому вершиться метод прийняття рішень щодо регулювання розвитком ресурсного потенціалу.

Отже, система економіко-математичної моделі, що управляє прийняттям рішень щодо розвитку ресурсного потенціалу швейного підприємства, може бути виражена як ієрархія моделі, що включає формування найкращого поточного плану виробництва (роботи, обслуговування), економіко-математичної моделі управління розвитком потенціалу ресурсів і при цьому мати обмежений ресурсний потенціал швейної промисловості [7].

Перші два рівні системи моделювання відповідають порядку декомпозиції ресурсного потенціалу за видами, а останній рівень полягає в моделюванні процесу прийняття рішень за умови обмеженого використання ресурсів. Управлінські рішення приймаються на основі певних відхилень між фактичним станом використання ресурсного потенціалу та змодельованим станом. При умові, коли одержані результати узгоджуються із запланованими, це означає, що процес управління розвитком ресурсного потенціалу швейного підприємства відповідає вимогам щодо впровадження. Застосовуючи модель прийняття рішень з обмеженим ресурсним потенціалом корпоративної сутності, можна підвищити ефективність прийняття рішень ресурсним потенціалом швейної галузі ((рисунок 1.2) [7].

Рисунок 1.3 – Застосування моделювання до процесу прийняття рішень з управління розвитком ресурсного потенціалу швейного підприємства [7]

Для того, щоб вивчити вплив можливих змін зовнішнього середовища на систему управління ресурсами, необхідно поєднати всі елементи системи управління ресурсами, які можуть оцінити вплив прийняття рішень на ступінь

досягнення обраної мети. Ресурсний потенціал також служить інформаційним об'єктом системи управління. За допомогою структури взаємозв'язку із навколишнім середовищем ресурсний потенціал можна описати відповідно до інформації, що перебуває в інформаційному полі системи.

Ендогенна система змінних потенційної ефективності ресурсів, сформована в результаті економічного математичного моделювання, порівнюється з її фактичною величиною. Якщо значення ендогенних змінних стану ресурсного потенціалу перевищують допустимі межі, то для усунення даного дефекту необхідно оцінити наслідки і можливі причини відхилень під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників для ліквідації проблеми збереження початкової величини відносно встановленої величини.

Отже, функція впровадження економіко-математичних моделей для прийняття рішень щодо управління ресурсним потенціалом швейного підприємства може виявити негативні фактори на етапі підготовки рішень та скоригувати їх відповідно до стратегії розвитку, обраної суб'єктом господарювання під впливом зовнішніх та внутрішніх змін середовища.

У системі економіко-математичного моделювання процес прийняття рішення з ефективного менеджменту розвитком ресурсного потенціалу швейного бізнесу вирішальним є прийняття ще на прогнозованому рівні оперативних рішень за обмеженого маніпулювання ресурсним потенціалом суб'єкта господарювання. У той же час існує велика кількість прийнятних рішень, які можуть створити всі необхідні ресурси для реалізації плану виробництва швейної компанії. Регулювання процедур оцінки певних альтернатив відповідно до обраних ефективних критеріїв прийняття рішень передбачає використання сучасних інформаційних технологій [7].

Процедуру остаточного введення в роботу певного рішення з ефективного управління функціонування ресурсного потенціалу швейного підприємства не можна вважати завершеною, адже ще варто оцінити можливі наслідки рішення шляхом зіставлення фактично отриманих результатів із запланованими. Через те, що ці рішення зазвичай є мінливими, поняття їх ефективної дії дорівнює інтервалу роботи проблемної ситуації, за границями якої рішення є не

ефективними. Тому провідним спрямуванням процесу поєднання системи раціонального управління ресурсним потенціалом є своєчасне прийняття ефективних рішень щодо зміни основної місії функціонування суб'єкта господарювання під впливом динамізму внутрішнього і зовнішнього середовища.

Отже, у першому розділі дипломної роботи магістра, досліджено теоретичні підходи визначення сутності ресурсного потенціалу, його основних складових та напрямків покращення ефективного управління розвитком ресурсного потенціалу швейного підприємства. Все це надає підстави перейти до безпосереднього діагностування та подальшого моделювання та прогнозування показників ефективності використання ресурсного потенціалу ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»».

2 ДІАГНОСТУВАННЯ РОЗВИТКУ ПрАТ «ХМІЛЬНИЦЬКА ШВЕЙНА ФАБРИКА «ЛІЛЕЯ»»

2.1 Загальна характеристика діяльності швейного підприємства

Хмельницька швейна фабрика була заснована у квітні 1944 р. з метою виготовлення одягу для потреб війська. Надалі швейна фабрика виготовляла форму для залізничників, жіночі та шкільні плаття [49].

У шістдесяті роки на фабриці працювало 450 осіб у трьох швейних, експериментальному, підготовчому та розкрійному цехах. У 1976 р. їх чисельність зросла до 800 осіб, які у новому приміщенні швейної фабрики займались пошиттям суконь, жіночих халатів та шкільної форми [49].

У 1995 р. швейна фабрика перебудована у Відкрите акціонерне товариство «Хмельницька швейна фабрика «Лілея»» з підпорядкуванням Міністерству промислової політики [49]. А у 2017 р. перейменовано на Приватне акціонерне товариство «Хмельницька швейна фабрика «Лілея»» (ПрАТ «Хмельницька швейна фабрика «Лілея»») [49].

У Вінницькій області діє приватне акціонерне товариство зі статутним капіталом 63383,25 грн та налічує у середньому 304 працівника основної діяльності. Фонд оплати праці яких у 2017 р. становив 21661 тис. грн, у 2018 р. він збільшився до 30403 тис. грн, а у звітному році – 30119 тис. грн.

Основні види діяльності Хмельницької швейної фабрики «Лілея» за КВЕД [49]:

- 1) 14,13 – виробництво іншого верхнього одягу;
- 2) 46,42 – оптова торгівля одягом і взуттям;
- 3) 47,19 – інші види роздрібною торгівлі в неспеціалізованих магазинах.

Організаційна структура ПрАТ «Хмельницька швейна фабрика «Лілея»» [49]:

- 1) цех розкрою;
- 2) цех підготовки;

- 3) експериментальний цех;
- 4) три цеха, які займаються пошиттям одягу.

Хмільницька швейна фабрика «Лілея» випускає швейні вироби, переважно, жіночого асортименту: пальто, костюми, блейзери, сукні, блузи, жилети, куртки. Виробничі потужності швейної фабрики зайняті виробництвом швейних виробів за давальницькою сировиною іноземних фірм Німеччини: «Геррі Вебер», «Маніза», «Солюшенс», «Кабано», «Драйкорн» та інших [9].

Отже, загальна характеристика діяльності Хмільницької швейної фабрики «Лілея» вказує на її стабільний стан розвитку, який на жаль не позбавлений від проблем. Для встановлення сучасного стану розвитку фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства варто провести аналіз його основних техніко-економічних показників, що і буде зроблено у наступному параграфі.

2.2 Аналіз основних техніко-економічних показників розвитку швейного підприємства

У процесі діагностування стану розвитку акціонерного товариства слід дослідити можливу взаємодію технологічних і економічних процесів, у виробничому процесі, для з'ясування їх впливу на результати фінансово-господарської діяльності швейної фабрики.

Для аналізу результатів фінансово-господарської діяльності варто здійснити дослідження його основних техніко-економічних показників за даними таблиці 2.1 [49].

Динаміка основних показників діяльності ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» характеризує загальний її розвиток (таблиці 2.2, 2.3, 2.4, 2.5) [49].

Таблиця 2.1 – Основні показники діяльності Приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея» з 2014 р. по 2019 р.

Ч.ч.	Показник	Одиниця виміру	Абсолютні значення за роками					
			2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Обсяг товарної продукції	тис. грн	18160	26408,1	33722	34034,2	43890	39903
2	Обсяг реалізованої продукції	тис. грн	18359	26455	34744	35141	44045	41062
3	Собівартість товарної продукції	тис. грн	16088	23614	28565	34847	49748	49904
4	Собівартість реалізованої продукції	тис. грн	12549	17692	22588	27871	37842	37490
5	Валовий прибуток	тис. грн	5810	8763	12156	7270	6203	3572
6	Витрати на гривню товарної продукції	грн	0,8859	0,8942	0,8471	1,0239	1,1335	1,2506
7	Витрати на гривню реалізованої продукції	грн	0,6835	0,6688	0,6501	0,7931	0,8592	0,9130
8	Вартість основних виробничих фондів:	тис. грн	3050	4510	6125	7213	7383	5567,9
	- активна частина основних фондів	тис. грн	2754	3872	5194	6295	6493	4609
9	Фондовіддача	грн	5,95	5,86	5,51	4,72	5,94	7,17
10	Машиновіддача	грн	6,59	6,82	6,49	5,41	6,76	8,66
11	Середньооблікова чисельність: працівників	осіб	235	324	315	307	304	299
	- робітників	осіб	220	298	300	298	295	290
12	Середньорічний виробіток: працівника	тис. грн/особу	77,28	81,51	107,05	110,86	144,38	133,45
	- робітника	тис. грн/особу	82,55	88,62	112,41	114,21	148,78	137,60
13	Середньомісячний виробіток: працівника	грн/особу	6 439,72	6 792,21	8 921,16	9 238,38	12 031,25	11 121,24
	- робітника	грн/особу	6 878,79	7 384,82	9 367,22	9 517,39	12 398,31	11 466,38
14	Фонд оплати праці: працівників	тис. грн	12606	17575	21146	26735	36717	36453
	- робітників	тис. грн	9326	13052	17444	22098	30403	30119
15	Середньомісячна зарплата: одного працівника	грн	4 470	4 520	5 594	7 257	10 065	10 160
	- одного робітника	грн	3 533	3 650	4 846	6 180	8 588	8 655
16	Сума матеріальних затрат	тис. грн	1883	3202	4258	2828	5378	5678
17	Матеріаловіддача	грн	9,64	8,25	7,92	12,03	8,16	7,03
18	Чистий прибуток (+) або збиток (-)	тис. грн	2676	5694	6415	1803	135	-1484,4
19	Рентабельність підприємства	%	14,58	21,52	18,46	5,13	0,31	- 3,62
20	Рентабельність витрат	%	46,30	49,53	53,82	26,08	16,39	9,53
21	Рентабельність основних фондів	%	87,74	126,25	104,73	25,00	1,83	- 26,66
22	Рентабельність вкладеного капіталу	%	41,71	51,90	36,88	9,39	0,70	- 8,32
23	Рентабельність виробничих активів	%	28,92	35,04	28,67	7,10	0,56	-7,08
24	Рентабельність реалізованої продукції	%	31,65	33,12	34,99	20,69	14,08	8,70

Таблиця 2.2 – Динаміка показників діяльності ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея» з 2014 р. по 2019 р.

Ч.ч.	Показник	Темпи росту за роками, %					
		2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2019/2014
1	Обсяг товарної продукції	145,42	127,70	100,93	128,96	90,92	219,73
2	Обсяг реалізованої продукції	144,10	131,33	101,14	125,34	93,23	223,66
3	Собівартість товарної продукції	146,78	120,97	121,99	142,76	100,31	310,19
4	Собівартість реалізованої продукції	140,98	127,67	123,39	135,78	99,07	298,75
5	Валовий прибуток	150,83	138,72	59,81	85,32	57,58	61,48
6	Витрати на гривню товарної продукції	100,94	94,73	120,87	110,70	110,34	141,17
7	Витрати на гривню реалізованої продукції	97,84	97,21	121,99	108,33	106,27	133,57
8	Вартість основних виробничих фондів:	147,87	135,81	117,76	102,36	75,42	182,55
	- активна частина основних фондів	140,60	134,14	121,20	103,15	70,98	167,36
9	Фондовіддача	98,34	94,03	85,70	125,99	120,55	120,36
10	Машиновіддача	103,43	95,19	83,27	125,03	128,08	131,29
11	Середньооблікова чисельність працівників	137,87	97,22	97,46	99,02	98,36	127,23
	- робітників	135,45	100,67	99,33	98,99	98,31	131,82
12	Середньорічний виробіток одного працівника	105,47	131,34	103,56	130,23	92,44	172,70
	- одного робітника	107,36	126,84	101,60	130,27	92,48	166,69
13	Середньомісячний виробіток одного працівника	105,47	131,34	103,56	130,23	92,44	172,70
	- одного робітника	107,36	126,84	101,60	130,27	92,48	166,69
14	Фонд оплати праці працівників	139,42	120,32	126,43	137,34	99,28	289,17
	- робітників	139,95	133,65	126,68	137,58	99,07	322,96
15	Середньомісячна зарплата одного працівника	101,12	123,76	129,73	138,69	100,94	227,28
	- одного робітника	103,32	132,76	127,53	138,98	100,77	245,00
16	Сума матеріальних затрат	170,05	132,98	66,42	190,17	105,58	301,54
17	Матеріаловіддача	85,52	96,03	151,96	67,81	86,11	72,87
18	Чистий прибуток	212,78	112,66	28,11	7,49	-	-
19	Рентабельність підприємства	147,66	85,78	27,79	5,97	-	-
20	Рентабельність витрат	106,98	108,65	48,47	62,84	58,12	20,58
21	Рентабельність основних фондів	143,90	82,96	23,87	7,32	-	-
22	Рентабельність вкладеного капіталу	124,42	71,07	25,47	7,44	-	-
23	Рентабельність виробничих активів	121,14	81,83	24,74	7,86	-	-
24	Рентабельність реалізованої продукції	104,67	105,62	59,13	68,07	61,76	27,49

Таблиця 2.3 – Абсолютне відхилення за показниками діяльності Приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея» з 2014 р. по 2019 р.

Ч.ч.	Показник	Одиниця виміру	Абсолютне відхилення за роками					
			2015-2014	2016-2015	2017-2016	2018-2017	2019-2018	2019-2014
1	Обсяг товарної продукції	тис. грн	8248,1	7313,9	312,2	9855,8	-3987	21743
2	Обсяг реалізованої продукції	тис. грн	8096	8289	397	8904	-2983,3	22702,7
3	Собівартість товарної продукції	тис. грн	7526	4951	6282	14901	156	33816
4	Собівартість реалізованої продукції	тис. грн	5143	4896	5283	9971	-352	24941
5	Валовий: прибуток (+), збиток (-)	тис. грн	2953	3393	-4886	-1067	-2631,3	-2238,3
6	Витрати на гривню товарної продукції	грн	0,01	-0,05	0,18	0,11	0,12	0,36
7	Витрати на гривню реалізованої продукції	грн	-0,01	-0,02	0,14	0,07	0,05	0,23
8	Вартість основних виробничих фондів:	тис. грн	1460	1615	1088	170	-1815,1	2517,9
	- активна частина основних фондів	тис. грн	1711	975	1090	96	-2234	1638
9	Фондовіддача	грн	-0,10	-0,35	-0,79	1,23	1,22	1,21
10	Машиновіддача	грн	-3,81	-0,16	-1,60	1,72	4,51	0,66
11	Середньооблікова чисельність працівників	осіб	89	-9	-8	-3	-5	64
	- робітників	осіб	78	2	-2	-3	-5	70
12	Середньорічний виробіток одного працівника	тис. грн/особу	4,23	25,55	3,81	33,51	-10,92	56,18
	- одного робітника	тис. грн/особу	6,07	23,79	1,80	34,57	-11,18	55,05
13	Середньомісячний виробіток одного працівника	грн/особу	352,49	2128,96	317,22	2792,87	-910,01	4681,52
	- одного робітника	грн/особу	506,03	1982,41	150,17	2880,91	-931,93	4587,59
14	Фонд оплати праці одного працівника	тис. грн	4969	3571	5589	9982	-264	23847
	- одного робітника	тис. грн	3726	4392	4654	8305	-284	20793
15	Середньомісячна зарплата працівника	грн	50,11	1073,86	1662,88	2807,91	94,73	5689,49
	- одного робітника	грн	117,31	1195,67	1333,97	2408,89	66,47	5122,31
16	Сума матеріальних затрат	тис. грн	1319	1056	-1430	2550	300	3795
17	Матеріаловіддача	грн	-1,40	-0,33	4,12	-3,87	-1,13	-2,62
18	Чистий: прибуток (+), збиток (-)	тис. грн	3018	721	-4612	-1668	-1619,4	-4160,4

Таблиця 2.4 – Відносна зміна за показниками діяльності Приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея» з 2014 р. по 2019 р.

Ч.ч.	Показник	Відносне відхилення за роками, %					
		2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2019/2014
1	Обсяг товарної продукції	45,42	27,70	0,93	28,96	-9,08	119,73
2	Обсяг реалізованої продукції	44,10	31,33	1,14	25,34	-6,77	123,66
3	Собівартість товарної продукції	46,78	20,97	21,99	42,76	0,31	210,19
4	Собівартість реалізованої продукції	40,98	27,67	23,39	35,78	-0,93	198,75
5	Валовий: прибуток (+), збиток (-)	50,83	38,72	-40,19	-14,68	-42,42	-38,52
6	Витрати на гривню товарної продукції	0,94	- 5,27	20,87	10,70	10,34	41,17
7	Витрати на гривню реалізованої продукції	-2,16	- 2,79	21,99	8,33	6,27	33,57
8	Вартість основних виробничих фондів:	47,87	35,81	17,76	2,36	-24,58	82,55
	- активна частина основних фондів	113,09	30,24	25,96	1,82	-41,49	108,26
9	Фондовіддача	-1,66	-5,97	-14,30	25,99	20,55	20,36
10	Машиновіддача	-31,76	-1,96	-19,87	26,66	55,37	5,51
11	Середньооблікова чисельність працівників	37,87	-2,78	-2,54	-0,98	-1,64	27,23
	- робітників	35,45	0,67	-0,67	-1,01	-1,69	31,82
12	Середньорічний виробіток одного працівника	5,47	31,34	3,56	30,23	-7,56	72,70
	- одного робітника	7,36	26,84	1,60	30,27	-7,52	66,69
13	Середньомісячний виробіток одного працівника	5,47	31,34	3,56	30,23	-7,56	72,70
	- одного робітника	7,36	26,84	1,60	30,27	-7,52	66,69
14	Фонд оплати праці одного працівника	39,42	20,32	26,43	37,34	-0,72	189,17
	- одного робітника	39,95	33,65	26,68	37,58	-0,93	222,96
15	Середньомісячна зарплата одного працівника	1,12	23,76	29,73	38,69	0,94	127,28
	- одного робітника	3,32	32,76	27,53	38,98	0,77	145,00
16	Сума матеріальних затрат	70,05	32,98	-33,58	90,17	5,58	201,54
17	Матеріаловіддача	-14,48	-3,97	51,96	-32,19	-13,89	-27,13
18	Чистий: прибуток (+), збиток (-)	112,78	12,66	-71,89	-92,51	-	-

Таблиця 2.5 – Динаміка абсолютного значення одного відсотка приросту за показниками діяльності Приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея» з 2014 р. по 2019 р.

Ч.ч.	Показник	Одиниця виміру	Абсолютне значення одного відсотка приросту за роками					
			2015-2014	2016-2015	2017-2016	2018-2017	2019-2018	2019-2014
1	Обсяг товарної продукції	тис. грн	1,82	2,64	3,37	3,40	4,39	1,82
2	Обсяг реалізованої продукції	тис. грн	1,84	2,65	3,47	3,51	4,40	1,84
3	Собівартість товарної продукції	тис. грн	1,61	2,36	2,86	3,48	4,97	1,61
4	Собівартість реалізованої продукції	тис. грн	1,25	1,77	2,26	2,79	3,78	1,25
5	Валовий прибуток	тис. грн	0,58	0,88	1,22	0,73	0,62	0,58
6	Витрати на гривню товарної продукції	грн	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7	Витрати на гривню реалізованої продукції	грн	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	Вартість основних виробничих фондів:	тис. грн	0,31	0,45	0,61	0,72	0,74	0,31
	активна частина основних фондів	тис. грн	0,15	0,32	0,42	0,53	0,54	0,15
9	Фондовіддача	грн	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10	Машиновіддача	грн	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11	Середньооблікова чисельність працівників	осіб	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02
	- робітників	осіб	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02
12	Середньорічний виробіток одного працівника	тис. грн/особу	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
	одного робітника	тис. грн/особу	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
13	Середньомісячний виробіток одного працівника	грн/особу	0,64	0,68	0,89	0,92	1,20	0,64
	- одного робітника	грн/особу	0,69	0,74	0,94	0,95	1,24	0,69
14	Фонд оплати праці одного працівника	тис. грн	1,26	1,76	2,11	2,67	3,67	1,26
	- одного робітника	тис. грн	0,93	1,31	1,74	2,21	3,04	0,93
15	Середньомісячна зарплата одного працівника	грн	0,45	0,45	0,56	0,73	1,01	0,45
	- одного робітника	грн	0,35	0,36	0,48	0,62	0,86	0,35
16	Сума матеріальних затрат	тис. грн	0,19	0,32	0,43	0,28	0,54	0,19
17	Матеріаловіддача	грн	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18	Чистий прибуток	тис. грн	0,27	0,57	0,64	0,18	-	-

За даними вище поданих таблиць 2.1 – 2.5, у приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» результати виробничої діяльності дещо покращились протягом досліджуваного періоду. Зокрема, обсяги товарної і реалізованої продукції зростали на 119,73 % і 123,66 % відповідно.

За останніх п'ять років зростання спостерігається за усіма показниками, скорочується лише валовий прибуток на 38,52 % та рівень матеріаловіддачі – на 27,13 %. Зменшення чисельності працівників з 2016 р. по 2019 р. на 16 осіб пов'язано з реорганізацією діяльності приватного акціонерного товариства. Обсяг товарної продукції за останніх шість років зріс на 21743 тис. грн, при цьому чистий дохід від реалізації продукції збільшився на 22703 тис. грн за одночасного зростання собівартості реалізованої продукції на 24941 тис. грн, що призвело до зменшення валового прибутку на 2238 тис. грн та отримання чистого збитку у 2019 р. в розмірі 1484,4 тис. грн. Щодо зміни чистого фінансового результату, варто зазначити, що швейна фабрика лише у 2019 р. отримала збиток, а в усі інші періоди вона працювала прибутково: у 2014 р. 2676 тис. грн, у 2015 р. 5694 тис. грн, у 2016 р. 6415 тис. грн, однак надалі його розмір почав стрімко скорочуватись: у 2017 р. на 4612 тис. грн та у 2018 р. його розмір скоротився на 92,51 % на 1668 тис. грн та становив лише 135 тис. грн.

Сума активів акціонерного товариства, протягом досліджуваного періоду, зросла на 11957,6 тис. грн за одночасного зростання власного капіталу на 11432 тис. грн, дебіторської заборгованості на 8020 тис. грн та поточних зобов'язань на 525 тис. грн. Розмір активів швейної фабрики зростала з 2014 р. по 2016 р. на 7003 тис. грн, 6118 тис. грн та 3039 тис. грн відповідно. Поступове скорочення темпів зростання активів призвело до зменшення їх вартості у 2018 р. на 671 тис. грн та на 3531 тис. грн у 2019 р.

Поряд зі скороченням чисельності персоналу ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» розмір середньомісячної заробітної плати для одного працівника збільшився на 5689 грн та для одного робітника на 5122 грн одночасно спостерігається її стрімке зростання у 2016 р. на 1074 грн та 1196 грн

відповідно, у 2017 р. на 1663 грн та 1334 грн та найбільше у 2018 р. на 2808 грн для працівника і на 2405 грн для робітника. Проте у звітному році її зростання було не значним – 95 грн та 66 грн відповідно. Однак, абсолютне значення заробітної плати знаходиться на стабільному рівні і становить 9588 грн у 2018 р, що на 1982 грн або на 26,06 % більше ніж у попередньому році. Одночасно, за досліджуваний період, темпи росту середньомісячної заробітної плати дещо випереджають темпи зростання виробітку, що позитивно характеризує використання праці у приватному акціонерному товаристві.

Отже, за даними таблиць 2.1 – 2.5 на приватному акціонерному товаристві «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»», впродовж аналізованого періоду, відбувається зростання майже усіх кількісних та якісних показників, крім розміру валового прибутку та матеріаловіддачі. Це вказує на погіршення ефективності використання виробничих запасів та зменшення фінансового результату від реалізації продукції, що негативно впливає на економіку приватного акціонерного товариства.

Значною перевагою, у діяльності ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» є отримання чистого прибутку з 2014 р. по 2018 р., однак його розмір з 2016 р. по 2017 р. зменшився на 71,89 % та з 2017 р. по 2018 р. на 92,51 %, а у звітному році акціонерне товариство отримало збиток – 1484,4 тис. грн.

Проводячи аналіз за даними таблиць з 2.1 до 2.5, на приватному акціонерному товаристві «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» спостерігається поступове зростання кількісних показників виробничо-збутової діяльності щодо обсягів товарної та реалізованої продукції, що наочно простежується за допомогою рисунку 2.1.

За рисунком 2.1 на ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»», прослідковується загальна тенденція до нарощування виробничих потужностей з пошиття верхнього одягу і зростання обсягів виробництва та реалізації швейних виробів. Їх обсяг змінюється майже однаковими темпами. За аналізований період розмір цих показників збільшився на 119,73 % та 123,66 % відповідно, що спричинено переважно зростанням цін, оскільки валовий випуск

на реалізація продукції скоротились на 3000 фізичних одиниць виміру та на 72180 фізичних одиниць виміру відповідно.

Рисунок 2.1 – Динаміка обсягів товарної та реалізованої продукції ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

На швейній фабриці відбувається коливання обсягів випуску та реалізації готової продукції: поступове зростання з 2014 р. по 2018 р. на 141,69 % та 139,91 % відповідно та скорочення у звітному році на 9,08 % та 6,77 % відповідно. Його у 2014 р. на 12,03 % та 9,98 % відповідно. Майже однаковими темпами збільшувалось значення цих показників впродовж аналізованого періоду: у 2015 р. на 45,42 % і 41,15 %; у 2018 р. на 28,96 % і 28,04 %; у 2016 р. на 27,70 % і 31,62 %; значно зменшились темпи зростання у 2017 р. на 0,93 % і 0,86 % відповідно. Незначне скорочення помітне у 2019 р. щодо попереднього року: на 9,08 % і 6,77 % відповідно. та стрімке зростання у 2016 р. на 39,23 % і 35,80 % відповідно. За аналізованого періоду як обсяг товарної продукції так і обсяг реалізованої продукції зростали значними і майже однаковими темпами: на 21743 тис. грн або на 119,73 % та на 22702,7 тис. грн або на 123,66 %.

На ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»», за увесь аналізований період, темпи зміни обсягу реалізованої продукції були дещо вищими за темпи зростання обсягу товарної продукції. Однак, якщо оцінювати темпи змін у щорічному розрізі, то лише у 2016 р. зростання відбулося на користь

реалізованих швейних виробів, що вказує на те, що у цей період приватне підприємство вдало організувало збутовий процес і спромоглося не лише продати увесь випущений верхній одяг, але і реалізувати залишки нереалізованої продукції минулих років. Це досить важливо для швейної фабрики, адже на попит на її продукцію впливає і мода: споживачі досить неохоче купують застарілі зразки одягу, тому менеджменту суб'єкта підприємництва варто звертати на це увагу.

Зміна як обсягів так і собівартості товарної продукції швейного підприємства подана на рисунку 2.2.

Рисунок 2.2 – Динаміка обсягу та собівартості товарної продукції ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

За рисунком 2.2 помітною є наступна тенденція, на ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»», з 2014 р. по 2016 р. розмір операційних витрат значно нижче за обсяг товарної продукції, проте протягом останніх двох років ситуація кардинально змінилась у сторону збільшення собівартості товарної продукції. Взаємозв'язок обсягу та собівартості товарної продукції на швейному підприємстві характеризує динаміка витрат на гривню товарної продукції. За переважного зростання витрат на гривню товарної продукції: у 2017 р. на 20,87 %; у 2018 р. та у 2019 р. на 10,70 % і 10,34 % відповідно; на 0,94 % у 2015 р.

відбулося їх скорочення лише з 2014 р. по 2015 р. на 5,27 %. Скорочення витрат безперечно є позитивним явищем, тому швейній фабриці варто шукати резерви їх оптимізації без впливу на якість виробів. Позитивним також було те, з 2014 р. по 2016 р. їх розмір був менший за гривню, проте впродовж останніх трьох років їх розмір збільшився з 1,02 грн у 2017 р. до 1,25 грн у 2019 р., що спричинено перевищенням собівартості над обсягом товарної продукції. За аналізований період витрати на гривню товарної продукції збільшились на 41,17 %.

Динаміка обсягу та собівартості реалізованих товарів суб'єкта підприємництва наведена на рисунку 2.3.

Рисунок 2.3 – Динаміка обсягу та собівартості реалізованої продукції ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

На швейному підприємстві відбувається поступове зростання як обсягу так і собівартості реалізованих виробів, що позначається на зміні витрат з кожної гривні реалізованої продукції. У акціонерному товаристві з 2014 р. по 2019 р. обсяг перевищував собівартість реалізованої продукції, що позитивно характеризує його діяльність. Лише у звітному році порівняно з попереднім спостерігається спад обсягів реалізації за одночасного не значного скорочення собівартості реалізованої продукції на 0,93 %. Це безперечно позначається на

зміні витрат з кожної гривні реалізованої швейної продукції. Зростання витрат з кожної гривні реалізованої продукції, впродовж останніх трьох років, пов'язано з поживленням збутової політики швейної фабрики.

Зміна обсягів та собівартості вплинули на зміну витрат на одну гривню товарної та реалізованої продукції, що наочно прослідковується на рисунку 2.4.

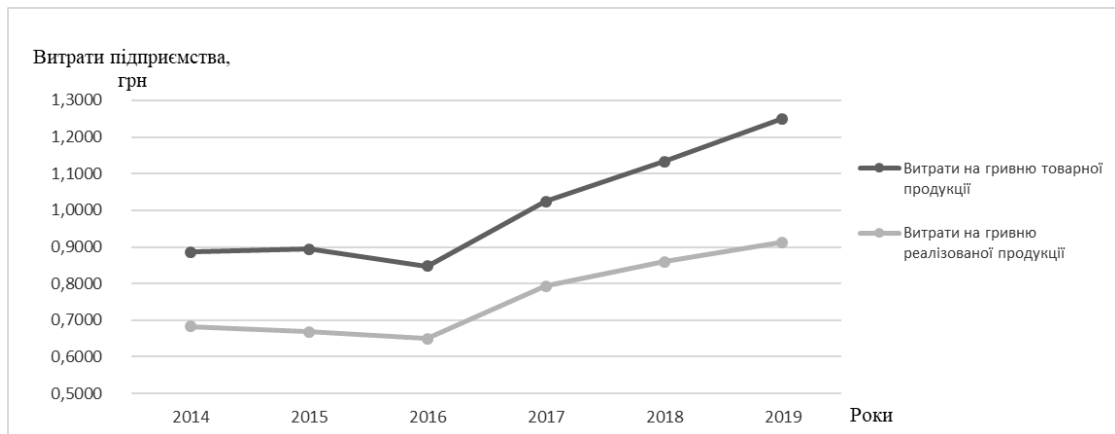

Рисунок 2.4 – Динаміка витрат на гривню товарної та реалізованої продукції ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Графічне зображення ілюструє схожі тенденції щодо зміни витрат на гривню як товарної, так і реалізованої продукції. Зменшення витрат на одну гривню товарної та реалізованої продукції ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» з 2014 р. по 2016 р. пов'язано з перевищенням темпів обсягів виробництва і реалізації продукції над темпами їх собівартості і навпаки. Починаючи з 2016 р. витрати на гривню стрімко зростають, що спричинено зростанням собівартості товарної та реалізованої продукції. На приватному акціонерному товаристві «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»», впродовж аналізованого періоду, витрати на гривню товарної продукції були значно більшими за витрати реалізованої на гривню продукції. Розмір витрат на гривню товарної продукції швейної фабрики з 2014 р. по 2016 р. знаходився майже на однаковому рівні і за абсолютним значенням був меншим за одиницю. Однак у наступні роки їх розмір поступово зростає на 20,87 % у 2017 р., на 10 % у 2018 р.

та 2019 р. Витрати на гривню реалізованих швейних виробів мали однакову тенденцію скорочення з 2014 р. по 2016 р. – на три відсотки, вони стрімко зросли (на 22 %) у 2017 р., надалі темпи зростання уповільнилися і становили: 8,33 % у 2018 р. та 6,27 % у звітному році. На поступове зростання витрат вплинуло підвищення відпускних цін на швейні вироби та покращення структури їх реалізації. Найвищий рівень витрат на гривню товарної та реалізованої продукції спостерігається у звітному році і становить 1,2506 грн та 0,9130 грн відповідно.

Провідним у діяльності приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» є аналіз наявного персоналу (рисунок 2.5) та ефективності його використання (рисунок 2.6).

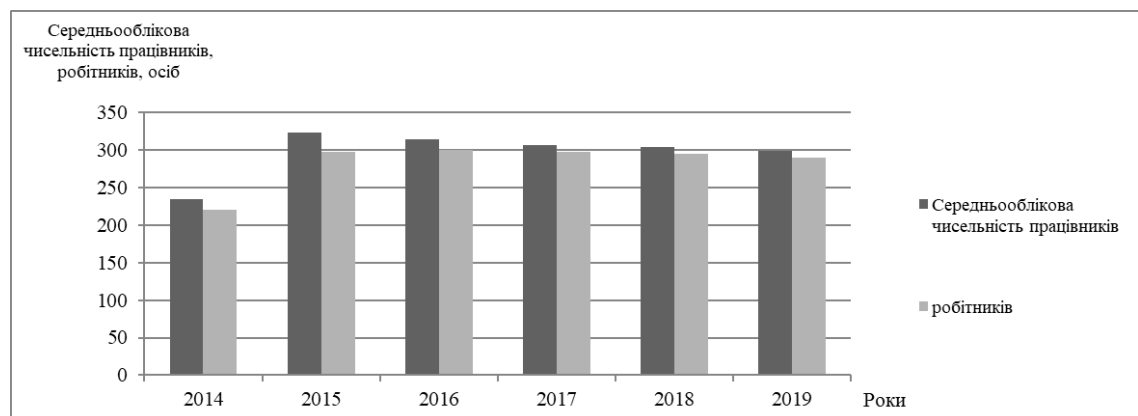

Рисунок 2.5 – Динаміка чисельності персоналу ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

За рисунком 2.5 впродовж аналізованого періоду на швейній фабриці лише з 2014 р. по 2015 р. відбувається зростання чисельності персоналу. Починаючи з 2015 р. по 2018 р. на приватному підприємстві має місце скорочення персоналу. У 2015 р. чисельність трудових ресурсів збільшилась на 89 працівників та на 78 робітників. Впродовж аналізованого періоду зростання становить: 64 працівника та 70 робітника. Проблематичною є ситуація, протягом останніх чотирьох років, оскільки відбувається поступове скорочення чисельності працівників швейного підприємства: у 2016 р. на дев'ять осіб, у 2017 р. на вісім осіб, у 2018 р. на три

особи та у звітному році на п'ять осіб порівняно з попереднім роком і це призвело до зміни виробітку персоналу швейної фабрики (рисунок 2.6).

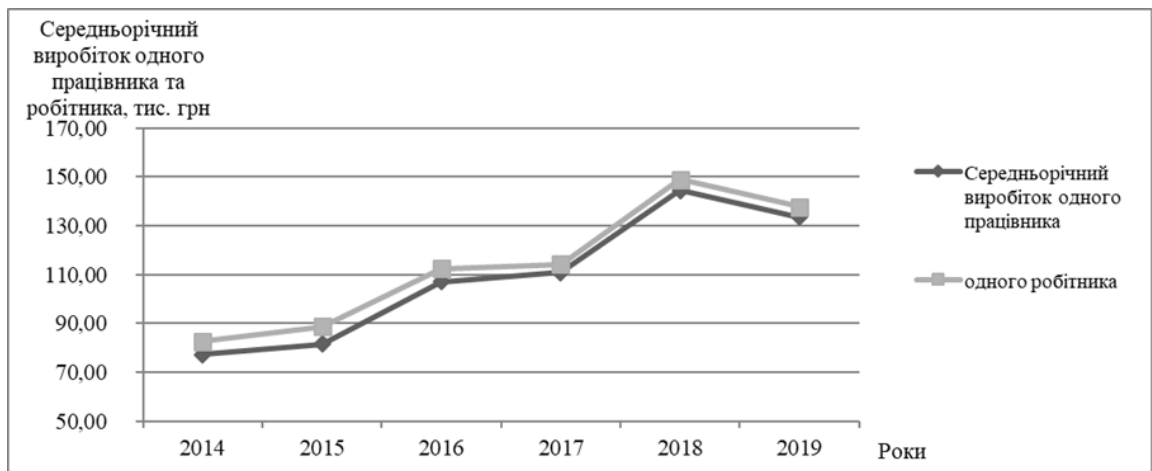

Рисунок 2.6 – Динаміка середньорічного виробітку одного працівника та робітника ПрАТ «Хмельницька швейна фабрика «Лілея»»

За рисунком 2.6 наочно видно, що упродовж усього досліджуваного періоду на приватному акціонерному товаристві «Хмельницька швейна фабрика «Лілея»» здійснюється переважання розміру як середньорічного, так і середньомісячного виробітку робітника над виробітком працівника. Це відбувається тому, що на приватному підприємстві вагомим є вплив робітників на зміну виробничого процесу щодо виготовлення верхнього одягу.

На швейному підприємстві зростання цих показників (з 2012 р. по 2018 р.) пов'язане зі зростанням питомої ваги робітників у загальній чисельності персоналу акціонерного товариства, кількості днів, яка була відпрацювала ними та тривалістю робочої зміни. Скорочення виробітку на 7,56 % у звітному році вказує на погіршення ефективності використання персоналу швейної фабрики. Продуктивність праці одного робітника більша ніж у одного працівника через значну частку робітників у чисельності персоналу ПрАТ «Хмельницька швейна фабрика «Лілея»».

На рисунку 2.7 представлена динаміка зміни середньомісячної заробітної плати одного працівника та робітника на швейному підприємстві.

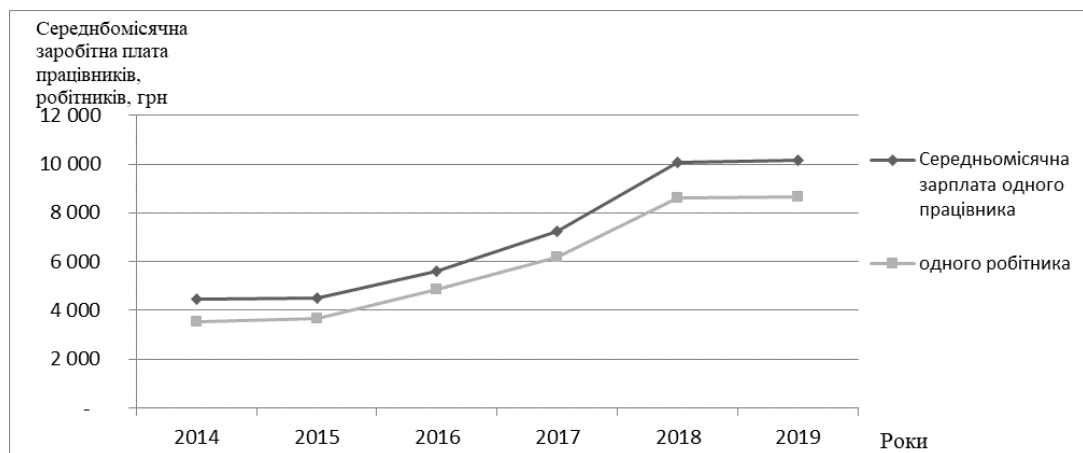

Рисунок 2.7 – Динаміка середньомісячної зарплати працівника та робітника
ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

За графіком, що зображений на рисунку 2.7, впродовж аналізованого періоду прослідковується загальна тенденція зростання розміру середньомісячної зарплати як для одного працівника, так і для одного робітника. Цьому сприяло збільшення фонду оплати праці, покращення умов праці та якості роботи як працівників, так і робітників, збільшення оплати за відпрацьований час. Розмір середньомісячної заробітної плати працівника найбільш збільшувався з 2015 р. по 2016 р. на 1074 грн, у 2017 р. на 1663 грн та у 2018 р. на 2808 грн, трошки нижчими темпами відбулося зростання розміру заробітної плати у робітників швейної фабрики: у 2016 р. на 1196 грн, у 2017 р. на 1334 грн та у 2018 р. на 2409 грн. На майже стабільному рівні її розмір залишається у звітному році порівняно з попереднім роком. У 2019 р. вона становить 10160 грн для працівника та 8655 грн для робітника, що трошки більше за середній її рівень у швейній галузі (7330 грн у 2019 р.).

Ефективність роботи персоналу швейного підприємства оцінюється шляхом порівняння темпів росту середньомісячного виробітку і заробітної плати (рисунок 2.8, таблиця 2.6).

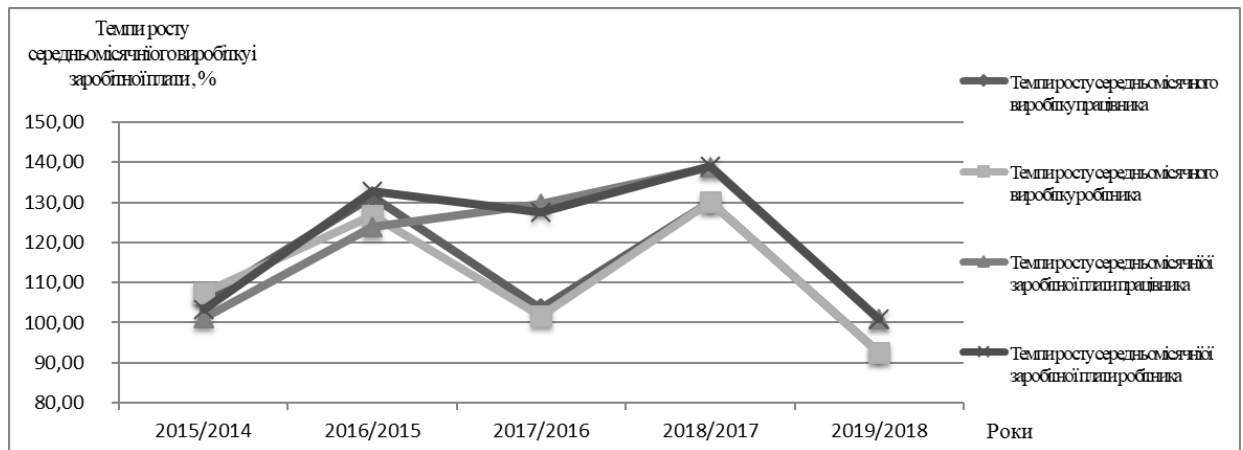

Рисунок 2.8 – Динаміка темпів росту середньомісячного виробітку і заробітної плати персоналу ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

На приватному акціонерному товаристві «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»», за рисунком 2.8 та даними таблиці 2.6, з 2014 р. по 2016 р. темпи росту середньомісячної продуктивності праці дещо випереджали зростання заробітної плати як для працівника, так і для робітника. Це вказує на більш продуктивну роботу персоналу швейної фабрики у цей період. Проте це може призвести до наростання соціальних конфліктів і збільшення плинності кадрів у акціонерному товаристві.

Таблиця 2.6 – Динаміка середньомісячного виробітку та заробітної плати одного працівника та робітника ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Показник	Темпи росту за роками, %					
	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2019/2014
Середньомісячний виробіток працівника	105,47	131,34	103,56	130,23	92,44	172,70
Середньомісячний виробіток робітника	107,36	126,84	101,60	130,27	92,48	166,69
Середньомісячна зарплата працівника	101,12	123,76	129,73	138,69	100,94	227,28
Середньомісячна зарплата робітника	103,32	132,76	127,53	138,98	100,77	245,00

Одночасно, протягом останніх трьох років і упродовж аналізованого періоду, темпи росту заробітної плати є вищими за зміну продуктивності праці, що позитивно характеризує діяльність персоналу.

Динаміка забезпеченості основними фондами виробничу діяльність акціонерного товариства подана на рисунку 2.9.

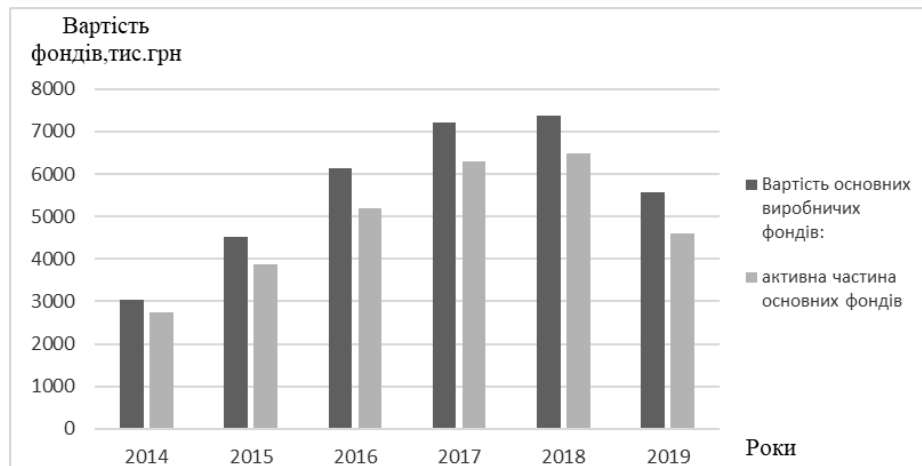

Рисунок 2.9 – Динаміка вартості основних фондів та їх активної частини на ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

З рисунка 2.9 видно, що упродовж усього досліджуваного періоду, на приватному акціонерному товаристві «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» відбувається коливання вартості основних фондів, та їх частки, яка безпосередньо приймає участь у виробничому процесі з пошиття верхнього одягу. Зокрема, з 2014 р. по 2018 р. відбулося поступове зростання їх вартості, а у звітному році вона зменшилась на 24,58 % та 41,49 % відповідно. Позитивним є досить висока частка активної частини основних фондів швейної фабрики, яка коливається від 90,30 % у 2014 р. до 82,78 % у 2019 р. Негативним моментом у діяльності швейного підприємства є зменшення вартості основних фондів та їх активної частини у звітному році, що пов'язано зі спродажем частини техніки, яка спричинена спадом виробництва.

Ефективність використання засобів праці у виробничому процесі з пошиття верхнього одягу характеризує зміна фондо- та машиновіддачі (рисунок 2.10).

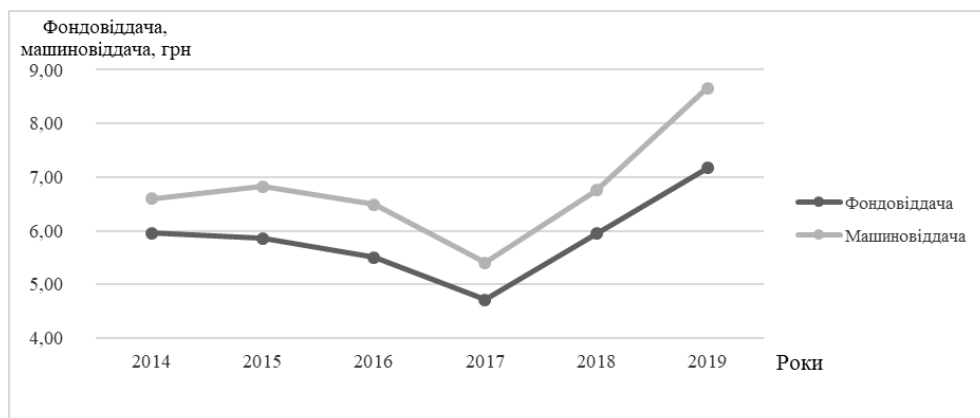

Рисунок 2.10 – Динаміка фондо- та машиновіддачі ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

За рисунком 2.10, на приватному акціонерному товаристві «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»», попри незначну вартість основних фондів щодо обсягу випуску швейної продукції спостерігається досить високий рівень як фондовіддачі: 5,9 грн у 2014 р., 2015 р., 2018 р.; 5,51 грн у 2016 р.; 4,72 грн у 2017 р. та найбільше значення – 7,17 грн у звітному році, так і машиновіддачі: майже однакове значення у 2014 р., 2015 р., 2016 р. та 2018 р. (від 6,49 грн до 6,82 грн), найменше значення у 2017 р. – 5,41 грн та найбільше у 2019 р. – 8,66 грн. У акціонерному приватному товаристві, з 2014 р. по 2017 р., рівень фондо- і машиновіддачі здебільшого скорочуються, що вказує на зменшення ефективності використання активної частини основних фондів. Зростання розміру як фондо- так і машиновіддачі з 2017 р. по 2019 р. засвідчує покращення ефективності використання основних фондів приватної акціонерної компанії.

Процес виробництва швейних виробів неможливий без активної політики щодо матеріально-технічного забезпечення приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»». Динаміка вартості виробничих запасів подана на рисунку 2.11.

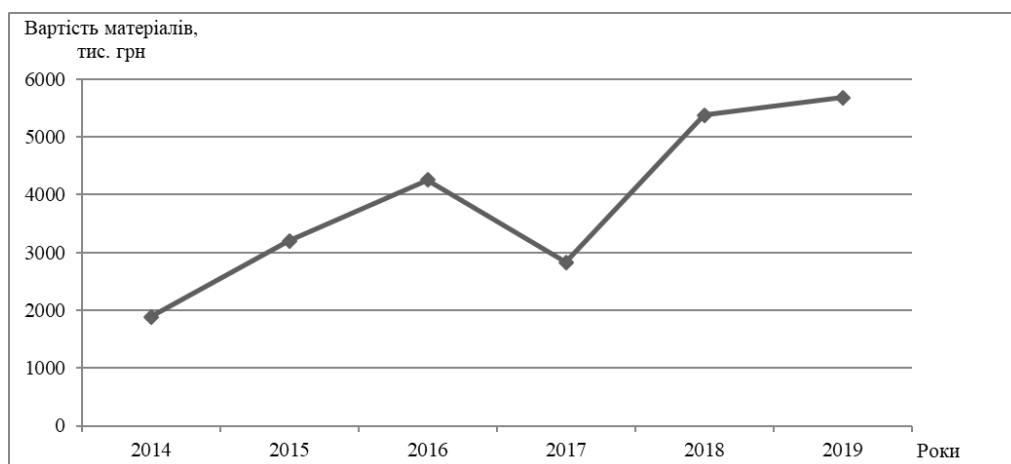

Рисунок 2.11 – Динаміка вартості матеріальних запасів ПрАТ «Хмельницька швейна фабрика «Лілея»»

Упродовж аналізованого періоду на приватному акціонерному товаристві «Хмельницька швейна фабрика «Лілея»» вартість матеріальних запасів збільшилась на 3795 тис. грн: збільшувалась з 2014 р. по 2016 р. на 1319 тис. грн та 1056 тис. грн відповідно, у 2017 р. стрімко зменшилась на 1430 тис. грн, а надалі знов зростала у 2018 р. на 2550 тис. грн та у 2019 р. на 300 тис. грн порівняно з попереднім роком. Усе це позначилося на коливанні показника ефективності їх використання (рисунок 2.12).

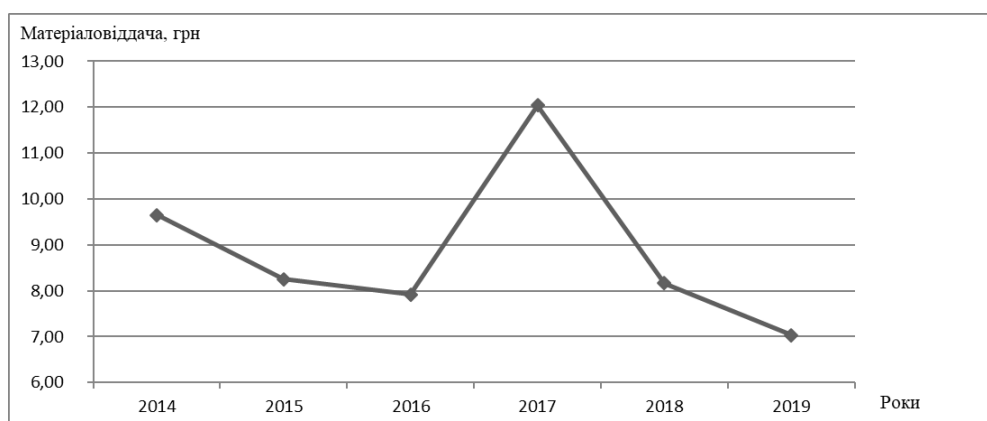

Рисунок 2.12 – Динаміка матеріаловіддачі ПрАТ «Хмельницька швейна фабрика «Лілея»»

За рисунком 2.12 на приватному акціонерному товаристві «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»», відбувається переважне скорочення рівня матеріаловіддачі впродовж аналізованого періоду: вона зростає лише з 2016 р. по 2017 р. на 4,12 грн. Протягом досліджуваних років рівень матеріаловіддачі на швейному підприємстві зменшився з 9,64 грн до 7,03 грн, тобто на 2,62 грн. Скорочення матеріаловіддачі відбувається: з 2017 р. по 2018 р. на 3,87 грн або на 32,19 %; з 2014 р. до 2015 р. на 1,40 грн або на 14,48 %; з 2018 р. по 2019 р. на 1,13 грн або на 13,89 %, що вказує на погіршення ефективності використання матеріальних ресурсів приватного акціонерного товариства.

Кінцевим фінансовим результатом роботи, підприємства з виробництва швейних виробів, є чистий фінансовий результат. Діяльність швейної фабрики, впродовж досліджуваного періоду, була прибутковою, за винятком звітнього року. У 2014 р. ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» отримало чистого прибутку 2676 тис. грн, далі його розмір збільшився у 2015 р. на 112,78 % та у 2016 р. на 12,66 % і становив 6415 тис. грн – максимальне значення. А у 2017 р. його розмір стрімко скоротився до 1803 тис. грн та у 2018 р. до 135 тис. грн до мінімального рівня. На жаль, у звітньому році швейне підприємство отримало збиток в розмірі 1484,4 тис. грн, що вказує на стрімке погіршення фінансового результату роботи акціонерного товариства (рисунок 2.13).

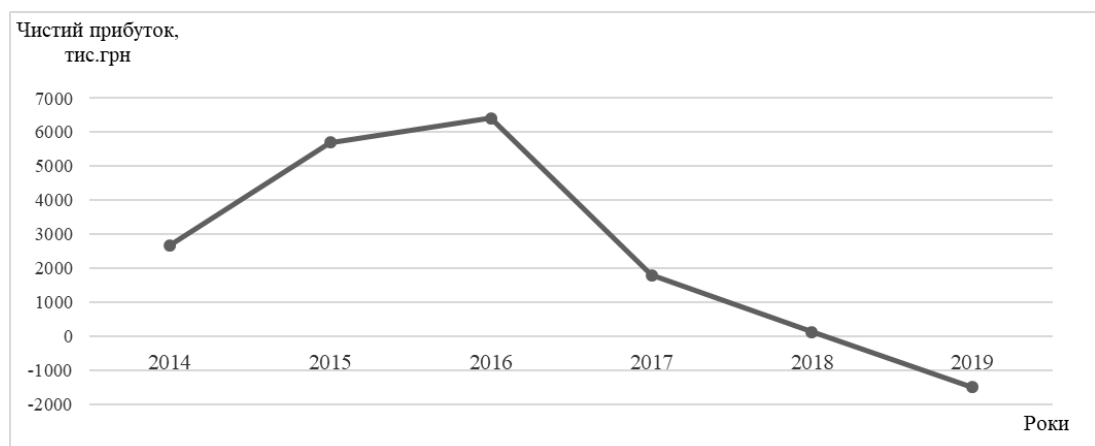

Рисунок 2.13 – Динаміка кінцевого фінансового результату ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Отже, упродовж аналізованого періоду, на підприємстві з виробництва іншого верхнього одягу, помітною є загальна тенденція росту переважної більшості показників, що вказує на ефективну його діяльність, збільшення обсягу виробництва та реалізації швейних виробів, продуктивності праці та середньомісячної заробітної плати персоналу тощо. Скорочення спостерігається лише щодо валового прибутку та вартості матеріальних витрат. Тому менеджменту приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» слід детально проаналізувати виявлені недоліки та спромогтися виправити ситуацію в майбутньому. Для цього варто проаналізувати, як змінились результати виробничої діяльності під впливом ефективності використання ресурсного потенціалу приватного акціонерного товариства.

2.3 Аналіз ефективності використання ресурсного потенціалу швейного підприємства

Виробнича діяльність підприємства з виробництва іншого верхнього одягу залежить від його забезпеченості персоналом, основними фондами та матеріальними ресурсами, які узагальнено у категорії «ресурсний потенціал». Ефективність його використання значною мірою впливає на результати виробничої діяльності ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»».

Із даних таблиці 2.7 бачимо, що на приватному акціонерному товаристві «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» у звітному році відбулося скорочення персоналу як у цілому, так і за окремими категоріями працівників. Зокрема, фактична чисельність усього персоналу проти прогнозованої зменшилась на 11 осіб, у тому числі робітників — на 10 осіб. Проти минулого періоду загальна чисельність зменшилась на 25 осіб у 2015 р.; на 16 осіб у 2016 р.; на вісім осіб у 2017 р. та п'ять осіб у 2018 р. та зросла на 64 особи за аналізований період. Одночасно чисельність робітників скоротилась: проти 2015 р. та 2017 р. на вісім осіб, проти 2016 р. на 18 осіб та проти 2018 р. на п'ять осіб.

Таблиця 2.7 – Оцінка забезпеченості ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» персоналом

Категорії персоналу і обсяг продукції	Фактично за минулий період, осіб					За звітний період		Відхилення абсолютне фактичних даних, осіб:						Відносне відхилення фактичних даних, %:					
	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	за планом	фактично	від плану	минулих років					до плану	до минулих років				
									2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.		2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Усього персоналу, осіб у т. ч.:	235	324	315	307	304	310	299	-11	64	-25	-16	-8	-5	-4	27,23	-7,72	-5,08	-2,61	-1,64
Працівники основної діяльності із них: – робітники	220	298	300	298	295	300	290	-10	70	-8	-10	-8	-5	-3	31,82	-2,68	-3,33	-2,68	-1,69
– службовці	10	15	6	2	2	2	5	3	-5	-10	-1	3	3	150	-50,00	-66,67	-16,67	150,00	150,00
– керівники	2	5	4	3	4	3	2	-1	0	-3	-2	-1	-2	-33	-	-60,00	-50,00	-33,33	-50,00
– спеціалісти	3	6	5	4	3	5	2	-3	-1	-4	-3	-2	-1	-60	-33,33	-66,67	-60,00	-50,00	-33,33
Обсяг товарної продукції, тис. грн	18160	26408	33722	34034	43890	45000	39903	-5097	21743	13494,9	6181	5868,8	-3987	-11	119,73	51,10	18,33	17,24	-9,08

Таблиця 2.8 – Структура персоналу ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Категорії персоналу	Персонал основної діяльності													
	Минулий період										За планом		Фактично	
	2014 р.		2015 р.		2016 р.		2017 р.		2018 р.		кількість, осіб	питома вага, %	кількість, осіб	питома вага, %
	кількість, осіб	питома вага, %	кількість, осіб	питома вага, %	кількість, осіб	питома вага, %	кількість, осіб	питома вага, %	кількість, осіб	питома вага, %				
Працівники основної діяльності всього, у т. ч.:	235	100	324	100	315	100	307	100	304	100	310	100	299	100
— робітники	220	93,62	298	91,98	300	95,24	298	97,07	295	97,04	300	96,77	290	96,99
— службовці	10	4,26	15	4,63	6	1,90	2	0,65	2	0,66	2	0,65	5	1,67
— керівники	2	0,85	5	1,54	4	1,27	3	0,98	4	1,32	3	0,97	2	0,67
— спеціалісти	3	1,28	6	1,85	5	1,59	4	1,30	3	0,99	5	1,61	2	0,67

Таблиця 2.9 – Рух робочої сили на підприємстві

Показники	Рік							Темпи змін за роками, %						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2019/2014		
1. Середньооблікова чисельність персоналу, осіб	235	324	315	307	304	299	137,87	97,22	97,46	99,02	98,36	127,23		
2. Прийнято працівників, осіб	90	11	5	13	6	5	12,22	45,45	260,00	46,15	83,33	5,56		
3. Вибуло працівників, всього осіб в т.ч.:	1	20	13	16	11	4	2 000,00	65,00	123,08	68,75	36,36	400,00		
- за власним бажанням	1	15	10	11	10	4	1 500,00	66,67	110,00	90,91	40,00	400,00		
- скорочення штатів	-	5	3	5	1	-	-	60,00	166,67	20,00	-	-		
4. Коефіцієнт обороту:														
- з прийому	38,30	3,40	1,59	4,23	1,97	1,67	8,86	46,75	266,78	46,61	84,73	4,37		
- зі звільнення	0,43	6,17	4,13	5,21	3,62	1,34	1 450,62	66,86	126,28	69,43	36,97	314,38		
Коефіцієнт загального обороту, %	37,87	-2,78	-2,54	-0,98	-1,64	0,33	-7,33	91,43	38,48	168,31	-20,33	0,88		
Коефіцієнт плинності кадрів, %	0,43	4,63	3,17	3,58	3,29	1,34	1 087,96	68,57	112,87	91,81	40,67	314,38		

Менеджерам підприємства варто ретельно ставитись до скорочення персоналу, щоб це не позначилось на спаді обсягів виробництва продукції та добробуті працівників.

Дослідження структури персоналу основної діяльності щодо її оптимальності приводять до визначення відхилення між фактичною питомою вагою кожної категорії персоналу з необхідною за декілька періодів (таблиця 2.8).

Дані таблиці 2.8 свідчать, що найбільше у структурі персоналу швейної фабрики займають робітники – за 90 %. Питома вага робітників у загальній чисельності персоналу швейного підприємства збільшилась проти прогнозу на 0,22 % й минулого періоду (2014 р.) на 3,37 %. За аналізований період питома вага службовців, керівників і спеціалістів скоротилась на 2,58 %, 0,18 % і 0,61 % відповідно.

Аналіз руху робочої сили на приватному акціонерному товаристві «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» проведемо за даними, що наведено в таблиці 2.9.

За даними таблиці 2.9 на швейній фабриці у звітному періоді проти минулого року знизилися коефіцієнт загального обороту на 79,67 %, коефіцієнт обороту з приймання на 15,27 % та зі звільнення на 63,03 %, коефіцієнт плинності кадрів на 59,33 %. Зниження коефіцієнта загального обороту та плинності кадрів пов'язане зі зменшенням звільнених за власним бажанням на швейній фабриці.

Повноту використання персоналу швейного підприємства оцінюють за кількістю відпрацьованих за звітний період днів і годин одним працівником і одним робітником, а також за інтенсивністю використання робочого часу (таблиця 2.10). При цьому варто визначити відхилення фактичних даних від прогнозних та минулорічних і обґрунтувати конкретні причини можливих відхилень.

Як свідчать дані таблиці 2.10, загальний фактичний фонд робочого часу на швейній фабриці збільшився лише у 2015 р. на 17427,2 тис. год та знизився щодо

плану на 160128 тис. год проти 2016 р. на 104728 тис. год, проти 2017 р. на 137328 тис. год, проти 2018 р. 144267 тис. год та за увесь досліджуваний період на 130815 тис. год. Розрахуємо вплив факторів на зменшення фонду робочого часу у звітному періоді за наступною залежністю:

$$\text{Фр.ч} = \text{ЧР} \cdot \text{Д} \cdot \text{Т}, \quad (2.1)$$

де Фр.ч – величина фонду робочого часу;

ЧР – чисельність робітників;

Д – кількість відпрацьованих одним робітником днів;

Т – середня тривалість робочого дня (зміни).

За методом ланцюгових підстановок визначено вплив цих факторів на величину фонду робочого часу (дивись продовження таблиці 2.10). Отже, фонд робочого часу швейного підприємства зменшився проти прогнозного у 2019 р. на 160128 тис. годин, у тому числі за рахунок зменшення чисельності робітників — 17680 тис. год, за рахунок невідпрацьованих днів — на 122960 тис. год і за рахунок зменшення тривалості робочого дня — на 19488 тис. годин.

Розрахунок у таблиці 2.10 показав, що персонал ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» використовувався недостатньо ефективно. У середньому одним робітником відпрацьовано 168 днів замість 221, у зв'язку з цим втрати робочого часу на одного робітника становили 53 дня, а на всіх робітників — 15370 днів, або 122960 годин.

Внутрішньозмінні втрати робочого часу на ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» за один день (зміну) становили 0,4 год, а за всі відпрацьовані робітниками дні — 25636 год. Загальні втрати часу швейної фабрики становили 148 596 год.

Аналіз продуктивності праці ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» полягає у оцінці її рівня, динаміки та загальної оцінки виконання прогнозу (таблиця 2.11)

Таблиця 2.10 – Використання робочого часу на ПрАТ «Хмельницька швейна фабрика «Лілея»»

Показник	1	Минулий період					Звітний період		Відхилення від плану
		2014	2015	2016	2017	2018	план	фактично	
1. Середньооблікова чисельність робітників, осіб	2	220	298	300	298	295	300	290	-10
2. Відпрацьовано одним робітником: а) днів	3	224	222	225	226	228	221	168	-53
б) годин (ряд. 2а · ряд. 3)	4	1603,84	1593,96	1692	1726,64	1698,6	1768	1276,8	-491,2
3. Середня тривалість робочого дня, год	5	7,16	7,18	7,52	7,64	7,45	8	7,6	-0,4
4. Фонд робочого часу, тис. год (ряд. 1 · ряд. 2б)	6	352845	475000	507600	514539	501087	530400	370272	-160128

Кінець таблиці 2.10

1	Відхилення від минулого періоду					Вплив факторів					
	2014	2015	2016	2017	2018	від плану	2014	2015	2016	2017	2018
2	70	-8	-10	-8	-5	-17680	112268,8	-12751,68	-16920	-13813,12	-8493
3	-56	-54	-57	-58	-60	-122960	-116278,4	-112438,8	-124305,6	-128504,8	-129630
4	-327,04	-317,16	-415,2	-449,84	-421,8	–	–	–	–	–	–
5	0,44	0,42	0,08	-0,04	0,15	-19488	21436,8	20462,4	3897,6	-1948,8	7308
6	17427,2	-104728	-137328	-144266,72	-130815	-160128	17427,2	-104728,08	-137328	-144266,72	-130815

Наведені в таблиці 2.11 дані свідчать про те, що ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» з 2014 р. по 2018 р. відбувається зростання за усіма видами виробітку. Інша ситуація у звітному році порівняно з попереднім роком та прогнозом: середньоденна і середньогодинна продуктивності зростають, а середньорічна скорочується. Середня продуктивність одного працівника швейної фабрики зменшилась у звітному періоді проти прогнозованої на 8,06 %, а одного робітника — на 8,27 %. Тому варто виявити причини такого становища.

Аналіз даних таблиці 2.11 показує, що продуктивність праці швейного підприємства змінювалась проти прогнозних показників, але не однаковою мірою. Різниця в рівнях виконання прогнозу щодо середньої продуктивності праці одного працівника і одного робітника в 0,20% пояснюється зниженням питомої ваги робітників у загальній чисельності працівників швейної фабрики на 0,22 %. Різниця в рівні виконання прогнозу щодо середньої продуктивності праці у звітному періоді та середньогодинної продуктивності праці одного робітника в 8,38 % виникла у зв'язку з наявністю цілоденних втрат робочого часу, які становили 53 дні або 21,36 % на кожного робітника ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»». Різницю в рівні виконання прогнозу одним робітником щодо середньогодинної і середньоденної продуктивності праці в 6,14 % пов'язано з наявністю внутрішніх втрат робочого часу швейного підприємства, які становили 0,4 години за кожну зміну на одного робітника.

Узагальненим показником виробітку на приватному акціонерному товаристві «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» є середня продуктивність праці одного працівника. Вона залежить від продуктивності праці робітників, їхньої питомої ваги в загальній чисельності персоналу, кількості відпрацьованих ними днів та тривалості робочого дня:

$$PB_{\pi} = PB_p \cdot D \cdot T \cdot GB_p, \quad (2.2)$$

де PB_{π} – середня продуктивність праці одного працівника;

PB_p – питома вага робітників у складі персоналу;

GB_p – середньогодинна продуктивність праці одного робітника.

Таблиця 2.11 – Дані для аналізу продуктивності праці ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Ч.ч.	Показник	Минулий період					Звітний період		Абсолютне відхилення від:					
		2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	за планом	фактично	минулих років					плану
									2015-2014	2016-2015	2017-2016	2018-2017	2019-2018	
1	Товарна продукція, тис. грн	18160	26408,1	33722	34034,2	43890	45000	39903	8248,1	7313,9	312,2	9855,8	-3987	-5097
2	Чисельність працівників, осіб	235	324	315	307	304	310	299	89	-9	-8	-3	-5	-11
3	з них робітників, осіб	220	298	300	298	295	300	290	78	2	-2	-3	-5	-10
3а	Питома вага робітників у загальній чисельності працівників, %	93,62	91,98	95,24	97,07	97,04	96,77	96,99	-1,64	3,26	1,83	-0,03	-0,05	0,22
4а	Кількість відпрацьованих робітниками: людино-днів, тис.	224	222	225	226	228	221	168	-2	3	1	2	-60	-53
4б	людино-годин, тис.	1603,84	1593,96	1692	1726,64	1698,6	1768	1276,8	-9,88	98,04	34,64	-28,04	-421,8	-491,2
5	Кількість днів, відпрацьованих одним робітником: (ряд. 4а:ряд.3)	1,02	0,74	0,75	0,76	0,77	0,74	0,58	-0,27	0,01	0,01	0,01	-0,19	-0,16
6	Середня тривалість робочого дня [(ряд.4б: ряд.4а /1000)], год.	7,16	7,18	7,52	7,64	7,45	8	7,6	0,02	0,34	0,12	-0,19	0,15	-0,4
7	Середня кількість годин, відпрацьованих одним робітником (ряд. 4б : ряд. 3) / 1000]	7,29	5,35	5,64	5,79	5,76	5,89	4,40	-1,94	0,29	0,15	-0,04	-1,36	-1,49
8	Середня продуктивність праці одного працівника (ряд. 1 : ряд. 2), грн	77,28	81,51	107,05	110,86	144,38	145,16	133,45	4,23	25,55	3,81	33,51	-10,92	-11,71
9	Середня продуктивність праці одного робітника (ряд. 1 : ряд. 3), грн	82,55	88,62	112,41	114,21	148,78	150	137,60	6,07	23,79	1,80	34,57	-11,18	-12,40
10	Середньоденна продуктивність праці одного робітника (ряд.1:ряд.4а), грн	81,07	118,96	149,88	150,59	192,5	203,62	237,52	37,88	30,92	0,72	41,91	45,02	33,90
11	Середньогодинна продуктивність праці одного робітника (ряд.1:ряд. 4б), грн	11,32	16,57	19,93	19,71	25,84	25,45	31,25	5,24	3,36	-0,22	6,13	5,41	5,80

Таблиця 2.12 – Дані для факторного аналізу продуктивності праці ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Показники	1	Минулий період за роками:					Звітний період		Абсолютне відхилення за планом
		2014	2015	2016	2017	2018	за планом	фактично	
Середня продуктивність праці працівника, грн	2	77,28	81,51	107,05	110,86	144,38	145,16	133,45	-11,71
Питома вага робітників, %	3	93,62	91,98	95,24	97,07	97,04	96,77	96,99	0,22
Кількість днів, відпрацьованих одним робітником	4	1,02	0,74	0,75	0,76	0,77	0,74	0,58	-0,16
Середня тривалість робочого дня, год	5	7,16	7,18	7,52	7,64	7,45	8	7,6	-0,4
Середньогодинна продуктивність праці робітника, грн	6	11,32	16,57	19,93	19,71	25,84	25,45	31,25	5,80

Кінець таблиці 2.12

1	Абсолютне відхилення за роками					Вплив факторів за роками:					
	2015-2014	2016-2015	2017-2016	2018-2017	2019-2018	2015-2014	2016-2015	2017-2016	2018-2017	2019-2018	за планом
2	4,23	25,55	3,81	33,51	-10,92	4,23	25,55	3,81	33,51	-10,92	-11,71
3	-1,64	3,26	1,83	-0,03	-0,05	-135,52	289,14	205,74	-3,30	-7,37	32,37
4	-0,27	0,01	0,01	0,01	-0,19	-2037,25	57,03	122,05	211,78	-3614,08	-3107,64
5	0,02	0,34	0,12	-0,19	0,15	15,52	402,36	176,06	-280,89	217,77	-572,04
6	5,24	3,36	-0,22	6,13	5,41	2580,24	1806,23	-123,19	3423,85	2311,66	2476,68

Таблиця 2.13 – Дані для аналізу продуктивності праці одного робітника швейної фабрики «Лілея»»

Показники	1	Минулий період за роками					Звітний період		Абсолютне відхилення за планом
		2014	2015	2016	2017	2018	за планом	фактично	
Середня продуктивність праці одного робітника, грн	2	82,55	88,62	112,41	114,21	148,78	150,00	137,60	-12,40
Кількість днів, відпрацьованих одним робітником	3	1,02	0,74	0,75	0,76	0,77	0,74	0,58	-0,16
Середня тривалість робочого дня год	4	7,16	7,18	7,52	7,64	7,45	8,00	7,60	-0,40
Середньогодинна продуктивність праці одного робітника, грн	5	11,32	16,57	19,93	19,71	25,84	25,45	31,25	5,80

Кінець таблиці 2.13

1	Абсолютне відхилення за роками					Вплив факторів за роками					
	2015-2014	2016-2015	2017-2016	2018-2017	2019-2018	2015-2014	2016-2015	2017-2016	2018-2017	2019-2018	за планом
2	6,07	23,79	1,80	34,57	-11,18	6,07	23,79	1,80	34,57	-11,18	-12,40
3	-0,27	0,01	0,01	0,01	-0,19	-22,15	0,60	1,26	2,18	-37,26	-32,04
4	0,02	0,34	0,12	-0,19	0,15	0,17	4,22	1,81	-2,89	2,25	-5,90
5	5,24	3,36	-0,22	6,13	5,41	28,05	18,97	-1,27	35,28	23,83	25,54

Отже, на швейному підприємстві у звітному році порівняно з попереднім середня продуктивність праці одного працівника скоротилась на 10,92 грн.

Також, за даними таблиці 2.13, аналізується зміна середнього виробітку одного робітника, яка залежить від кількості відпрацьованих днів, середньої тривалості робочого дня і середньогодинного виробітку. Зокрема, у звітному році порівняно з попереднім:

- 1) зменшення кількості відпрацьованих одним робітником днів на 0,19 тис. днів спричинило скорочення середнього виробітку одного робітника на 37,26 грн;
- 2) збільшення тривалості робочого дня на 0,15 год призвело до зростання середнього виробітку одного робітника на 2,25 грн;
- 3) зростання середньогодинного виробітку одного робітника на 5,41 грн дозволило збільшити середній виробіток одного робітника на 23,83 грн.

Отже, швейна фабрика, у звітному році порівняно з попереднім, скоротила середній виробіток одного робітника на 11,18 грн.

Аналогічні розрахунки за інші періоди наведено у таблицях 2.12 та 2.13.

За даними цих таблиць резервами зростання середнього виробітку одного працівника, у звітному році порівняно з попереднім, є покращення структури персоналу та можливе зростання середньогодинного виробітку одного робітника. Одночасно резервами зростання середнього виробітку одного робітника є скорочення цілоденних втрат робочого часу.

На приватному акціонерному товаристві «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» аналіз продуктивності праці закінчується розрахунком впливу окремих факторів на обсяг виробництва іншого верхнього одягу (таблиця 2.14):

$$ТП = ЧР \cdot Д_{пл} \cdot Т_{пл} \cdot ГВ_{р.пл}, \quad (2.3)$$

де ТП – товарна продукція;

ЧР – чисельність робітників;

$Д_{пл}$ – кількість днів;

$Т_{пл}$ – середня тривалість робочого дня;

$ГВ_{р.пл}$ – середньогодинна продуктивність праці одного робітника

Таблиця 2.14 – Дані для аналізу обсягу товарної продукції ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Показники	1	Минулий період за роками:					Звітний період	
		2014	2015	2016	2017	2018	за планом	фактично
Товарна продукція, тис. грн	2	18160	26408,1	33722	34034,2	43890	45000	39903
Чисельність робітників, осіб	3	220	298	300	298	295	300	290
Кількість днів, відпрацьованих одним робітником	4	1,02	0,74	0,75	0,76	0,77	0,74	0,58
Середня тривалість робочого дня, год	5	7,16	7,18	7,52	7,64	7,45	8,00	7,60
Середньогодинна продуктивність праці одного робітника, грн	6	11,32	16,57	19,93	19,71	25,84	25,45	31,25

Кінець таблиці 2.14

1	Абсолютне відхилення за роками:						Вплив факторів за роками:					
	2015-2014	2016-2015	2017-2016	2018-2017	2019-2018	за планом	2015-2014	2016-2015	2017-2016	2018-2017	2019-2018	за планом
2	8248,1	7313,9	312,2	9855,8	-3987	-5097	8248,10	7313,90	312,20	9 855,80	-3987,00	-5097,00
3	78	2	-2	-3	-5	-10	6438,55	177,24	-224,81	-342,63	-743,90	-1500,00
4	-0,27	0,01	0,01	0,01	-0,19	-0,16	-6600,69	179,63	374,69	643,81	-10806,10	-9291,86
5	0,02	0,34	0,12	-0,19	0,15	-0,40	50,27	1267,42	540,51	-853,89	651,14	-1710,41
6	5,24	3,36	-0,22	6,13	5,41	5,80	8359,97	5689,61	-378,18	10408,50	6911,86	7405,26

За даними таблиці 2.14, у звітному році порівняно з попереднім, обсяг виробництва скоротився на 3987 тис. грн за рахунок:

1) зменшення числа робітників на п'ять осіб призвело до скорочення обсягу товарної продукції на 743,90 тис. грн;

2) зменшення кількості відпрацьованих одним робітником днів на 0,19 тис. днів спричинило скорочення обсягу виробництва на 10806,10 тис. грн;

3) збільшення тривалості робочого дня на 0,15 год призвело до зростання обсягів виробництва швейних виробів на 651,14 тис. грн;

4) зростання середньогодинного виробітку одного робітника на 5,41 грн дозволило додатково випустити іншого верхнього одягу на 6911,86 тис. грн.

Отже, резервами майбутнього зростання обсягу товарної продукції з виробництва іншого верхнього одягу є зростання чисельності робітників та оптимізації кількості відпрацьованих одним робітником днів на приватному акціонерному товаристві «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»».

Досить важливою складовою виробничого процесу є наявність виробничих запасів на швейному підприємстві. За даними балансу цього підприємства до складу оборотних фондів входять лише виробничі запаси, а значення за іншими складовими відсутні (таблиця 2.15).

Таблиця 2.15 – Склад оборотних фондів ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Показники	Рік						Темпи змін за роками, %					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018	2019/ 2014
Виробничі запаси	504	996	892	620	1546	1191	197,62	89,56	69,51	249,35	77,04	236,31

За даними таблиці 2.15, впродовж аналізованого періоду, на швейному підприємстві обсяг виробничих запасів збільшився на 136,31 %. Найбільше зростання помітне у 2018 р. на 149,35 % та у 2015 р. на 97,62 %. В усі інші

періоди відбувається скорочення їх вартості: на 10,44 % у 2016 р., на 30,49 % у 2017 р. та на 22,96 у звітному році порівняно з попереднім.

Досить вагоме значення має аналіз обіговості виробничих запасів (таблиця 2.16). За даними таблиці 2.16, на швейній фабриці коефіцієнт оборотності зростає лише протягом останніх двох років на 35,48 % та 1,91 % відповідно. Обернено співвідноситься до цього показника коефіцієнт завантаження, який має обернену залежність. Також скорочується, впродовж останніх двох років, тривалість одного обороту з 186 днів у 2017 р. до 135 днів у звітному році.

Динаміку питомої ваги матеріальних витрат в собівартості продукції приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» проаналізуємо за даними таблиці 2.17. Вони показують досить не велику питому вагу матеріальних витрат у складі собівартості, яка зростає з 2014 р. по 2016 р. на 15,85 % та на 9,93 % відповідно, надалі відбулося скорочення наполовину, а в подальшому поступове зростання на 33,21 % у 2018 р. та на 5,25 % у звітному році.

Ефективність використання матеріальних ресурсів швейної фабрики оцінюють за показниками матеріаломісткості і матеріаловіддачі, які є оберненими показниками (таблиця 2.18). На основі даних цієї таблиці можна провести факторний аналіз за моделлю:

$$V = M \cdot M_B, \quad (2.4)$$

де V – обсяг випуску продукції, грн;

M – сума матеріальних ресурсів на виробництво продукції, грн;

M_B – матеріаловіддача (або вихід продукції з одиниці матеріалу), грн.

За даними таблиці 2.18 розмір матеріальних витрат з року в рік коливається: зростає з 2014 р. по 2015 р. на 70,05 %, з 2015 р. по 2016 р. на 32,98 %, далі скорочується у 2017 р. на 33,58 %, а потім знов зростає на 90,17 % у 2018 р. та на 5,58 % у звітному році.

Таблиця 2.16 – Показники оборотності оборотних фондів ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Показники	Рік						Темпи змін за роками, %					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018	2019/ 2014
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	18359	26455	34744	35141	44045	41061,7	144,10	131,33	101,14	125,34	93,23	223,66
Середньорічний залишок оборотних фондів, тис. грн	6202	11741	16248	18199	16837	15402	189,31	138,39	112,01	92,52	91,48	248,34
Коефіцієнт оборотності	2,96	2,25	2,14	1,93	2,62	2,67	76,12	94,90	90,30	135,48	101,91	90,06
Коефіцієнт завантаження	0,34	0,44	0,47	0,52	0,38	0,38	131,38	105,37	110,74	73,81	98,12	111,03
Тривалість одного обороту, днів	122	160	168	186	138	135	131,38	105,37	110,74	73,81	98,12	111,03
Абсолютне вивільнення (-) або додаткова потреба (+) в оборотних коштах, тис. грн	-	5539	4507	1951	-1362	-1435	-	81,37	43,29	-69,81	105,36	-
Відносне вивільнення (+) або додаткова потреба (-) в оборотних коштах, тис. грн	-	-2804	-828	-1765	5973	295	-	29,54	213,14	-	4,93	-
Потреба в обігових коштах у звітному році при швидкості обертання, яка відповідає оборотності минулого року й обсягу реалізованої продукції звітного року	-	8 937	15420	16434	22810	15 697	-	172,54	106,58	138,80	68,81	-

Таблиця 2.17 – Динаміка питомої ваги матеріальних витрат в собівартості продукції

Показник	Рік						Темпи змін за роками, %					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2019/2014
Матеріальні затрати, тис. грн	1883	3202	4258	2828	5378	5678	170,05	132,98	66,42	190,17	105,58	301,54
Операційні витрати, тис. грн	16088	23614	28565	34847	49748	49904	146,78	120,97	121,99	142,76	100,31	310,19
Питома вага матеріальних затрат до виробничої собівартості продукції, %	11,70	13,56	14,91	8,12	10,81	11,38	115,85	109,93	54,44	133,21	105,25	97,21

Таблиця 2.18 – Ефективність використання матеріальних ресурсів ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Показники	Рік						Темпи змін за роками, %					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2019/2014
Сума матеріальних витрат, тис. грн	1 883	3 202	4 258	2 828	5 378	5 678	170,05	132,98	66,42	190,17	105,58	301,54
Обсяг товарної продукції, тис. грн	18160	26408,1	33722	34034,2	43890	39903	145,42	127,70	100,93	128,96	90,92	219,73
Матеріаломісткість, грн	0,10	0,12	0,13	0,08	0,12	0,14	116,94	104,14	65,81	147,47	116,13	137,23
Матеріаловіддача, грн	9,64	8,25	7,92	12,03	8,16	7,03	85,52	96,03	151,96	67,81	86,11	72,87

На противагу цій зміні матеріаловіддача має дещо іншу тенденцію: вона зростає лише у 2017 р. на 51,96 %, а в усі інші періоди скорочується на 14,48 % у 2015 р., на 3,97 % у 2016 р., на 32,19 % у 2018 р. та на 13,89 % у 2019 р. Впродовж аналізованого періоду рівень матеріаловіддачі скоротився на 27,13 %. Все це вказує на погіршення ефективності використання матеріальних ресурсів ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»». Тому, за моделлю (2.4) слід виміряти вплив факторів на зміну обсягу товарної продукції (таблиця 2.19).

Таблиця 2.19 – Факторний аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Показники	Абсолютне відхилення за роками:					Вплив факторів за роками:				
	2015-2014	2016-2015	2017-2016	2018-2017	2019-2018	2015	2016	2017	2018	2019
Сума матеріальних витрат, тис. грн	1319	1056	-1430	2550	300	12720,68	8709,23	-11325,14	30688,55	2448,31
Матеріаловіддача, грн	-1,40	-0,33	4,12	-3,87	-1,13	-4472,58	-1395,33	11637,34	-20832,75	-6435,31
Обсяг товарної продукції, тис. грн	8248,1	7313,9	312,2	9855,8	-3987	8248,10	7313,90	312,20	9855,80	-3987,00

Дані таблиці 2.19 свідчать, що фактичний обсяг товарної продукції проти минулорічного зменшився на 3987 тис. грн, при цьому темп скорочення становив 9,08 %. Розрахуємо вплив кожного з факторів за способом абсолютних різниць:

а) зростання суми матеріальних витрат на 300 тис. грн сприяло збільшенню обсягу виробництва швейної продукції на 2448,31 тис. грн;

б) зниження рівня матеріаловіддачі на одиницю продукції на 1,13 грн призвело до спаду обсягу випуску верхнього одягу на 6435,31 тис. грн.

Отже, резервом зростання обсягів виробництва іншого верхнього одягу є збільшення матеріаловіддачі.

Також досить важливим фактором збільшення обсягів виробництва швейних виробів на ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» є забезпеченість його основними фондами в необхідній кількості за певними видами та ефективніше їх використання [67].

Динаміка основних виробничих фондів ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» наведена у таблиці 2.20 [56].

Таблиця 2.20 – Динаміка складу основних фондів на ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Найменування основних засобів	1	Абсолютне значення за роками, тис. грн						
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Виробничого призначення:	2	2726	3050	4510	6125	7213	7383	5567,9
будівлі та споруди	3	1243	1268	1547	1510	1540	1458	1376
машини та обладнання	4	1213	1511	2604	3647	4785	4953	3151
транспортні засоби	5	4	3	2	620	552	504	432
інші	6	266	268	357	348	336	468	608,9

Кінець таблиці 2.20

1	Темпи приросту за роками, %					
	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2019/2018
2	11,89	47,87	35,81	17,76	2,36	-24,58
3	2,01	22,00	-2,39	1,99	-5,32	-5,62
4	24,57	72,34	40,05	31,20	3,51	-36,38
5	-25,00	-33,33	30 900,00	-10,97	-8,70	-14,29
6	0,75	33,21	-2,52	-3,45	39,29	30,11

Згідно з даними таблиці 2.20, за досліджуваний період спостерігались певні зміни вартості основних фондів за рахунок коливань їхньої вартості, яка переважно зростала, а у звітному році зменшилась на 24,58 %.

У структурі засобів виробництва приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» присутні лише промислово-виробничі основні фонди, що є характерною рисою приватного підприємства з виробництва іншого верхнього одягу. На кінець 2019 р. вартість активної частини основних фондів зменшилась: машин та обладнання на 36,38 % та транспортних засобів на 14,29 %.

Інформація таблиці 2.21 характеризує структурні зрушення щодо основних фондів ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» з 2014 р. по 2019 р.

Таблиця 2.21 – Склад та структура основних фондів ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Показники	2014 р.		2015 р.		2016 р.		2017 р.		2018 р.		2019 р.	
	Абсолютна сума, тис. грн	Питома вага, %	Абсолютна сума, тис. грн	Питома вага, %	Абсолютна сума, тис. грн	Питома вага, %	Абсолютна сума, тис. грн	Питома вага, %	Абсолютна сума, тис. грн	Питома вага, %	Абсолютна сума, тис. грн	Питома вага, %
Будівлі, споруди та передавальні пристрої	1268	41,57	1547	34,30	1510	24,65	1540	21,35	1458	19,75	1376	24,71
Машини та обладнання	1511	49,54	2604	57,74	3647	59,54	4785	66,34	4953	67,09	3151	56,59
Транспортні засоби	3	0,10	2	0,04	620	10,12	552	7,65	504	6,83	432	7,76
Інші основні засоби	268	8,79	357	7,92	348	5,68	336	4,66	468	6,34	608,9	10,94
Разом	3050	100	4510	100	6125	100	7213	100	7383	100	5567,9	100

Таблиця 2.22 – Динаміка структури основних фондів підприємства

Показники	Структура ОФ за роками, %						Темпи змін за роками, %					
	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2019/2014
Будівлі, споруди та передавальні пристрої	41,57	34,30	24,65	21,35	19,75	24,71	82,51	71,87	86,60	92,50	125,14	59,44
Машини та обладнання	49,54	57,74	59,54	66,34	67,09	56,59	116,55	103,13	111,41	101,13	84,36	114,23
Транспортні засоби	0,10	0,04	10,12	7,65	6,83	7,76	45,08	22 826,12	75,60	89,20	113,66	7 888,07
Інші основні засоби	8,79	7,92	5,68	4,66	6,34	10,94	90,09	71,78	81,99	136,08	172,52	124,46
Разом	100	100	100	100	100	100	100	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Таблиця 2.23 – Аналіз показників технічного стану засобів праці

Показники	Дані за роками						Темпи змін за роками, %					
	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2019/2014
Основні засоби за первісною вартістю	10316	12185	14440	16661	18748	19121,2	118,12	118,51	115,38	112,53	101,99	185,35
Сума зносу	7266	7675	8315	9448	11365	13553,3	105,63	108,34	113,63	120,29	119,25	186,53
Основні засоби за залишковою вартістю	3050	4510	6125	7213	7383	5567,9	147,87	135,81	117,76	102,36	75,42	182,55
Коефіцієнт фізичного зносу	0,70	0,63	0,58	0,57	0,61	0,71	89,43	91,42	98,48	106,90	116,93	100,63
Коефіцієнт придатності	0,30	0,37	0,42	0,43	0,39	0,29	125,19	114,60	102,06	90,96	73,94	98,49

Таблиця 2.24 – Показники ефективності використання основних фондів

Показники	Од. виміру	Рік					
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Обсяг випуску продукції	тис. грн	18160	26408,1	33722	34034,2	43890	39903
Середньорічна вартість основних виробничих фондів	тис. грн	3050	4510	6125	7213	7383	5567,9
Середньорічна вартість активної частини основних фондів	тис. грн	1513	3224	4199	5289	5385	3126
Чисельність персоналу	осіб	235	324	315	307	304	299
Чисельність робітників	осіб	220	298	300	298	295	290
Питома вага активної частини основних фондів	%	49,61	71,49	68,56	73,33	72,94	56,14
Фондовіддача	грн	5,95	5,86	5,51	4,72	5,94	7,17
Фондомісткість	грн	0,17	0,17	0,18	0,21	0,17	0,14
Машинівіддача	грн	12,00	8,19	8,03	6,43	8,15	12,76
Машиномісткість	грн	0,08	0,12	0,12	0,16	0,12	0,08
Фондоозброєність загальна	тис.	12,98	13,92	19,44	23,50	24,29	18,62
Фондоозброєність технічна	грн/особу	6,88	10,82	14,00	17,75	18,25	10,78

Таблиця 2.25 – Темпи приросту за показниками ефективності використання основних фондів

Показники	Темпи приросту за роками, %					
	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2019/2014
Обсяг випуску продукції	45,42	27,70	0,93	28,96	-9,08	119,73
Середньорічна вартість основних виробничих фондів	47,87	35,81	17,76	2,36	-24,58	82,55
Середньорічна вартість активної частини основних виробничих фондів	113,09	30,24	25,96	1,82	-41,95	106,61
Чисельність промислово-виробничого персоналу	37,87	-2,78	-2,54	-0,98	-1,64	27,23
Чисельність робітників	35,45	0,67	-0,67	-1,01	-1,69	31,82
Питома вага активної частини основних фондів	44,11	-4,10	6,96	-0,53	-23,03	13,18
Фондовіддача	-1,66	-5,97	-14,30	25,99	20,55	20,36
Фондомісткість	1,68	6,35	16,68	-20,63	-17,05	-16,92
Машинівіддача	-31,76	-1,96	-19,87	26,66	56,62	6,35
Машиномісткість	46,53	1,99	24,80	-21,05	-36,15	-5,97
Фондоозброєність загальна	7,25	39,69	20,83	3,37	-23,32	43,48
Фондоозброєність технічна	57,31	29,37	26,80	2,85	-40,95	56,74

Таблиця 2.26 – Абсолютне відхилення за показниками ефективності використання основних фондів

Показник	Абсолютне відхилення за роками					
	2015-2014	2016-2015	2017-2016	2018-2017	2019-2018	2019-2014
Обсяг товарної продукції, тис. грн	8248,1	7313,9	312,2	9855,8	-3987	21743
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис. грн	1460	1615	1088	170	-1815,1	2517,9
Фондовіддача, грн	-0,10	-0,35	-0,79	1,23	1,22	1,21

Таблиця 2.27 – Показники для факторного аналізу ефективності використання основних фондів ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Показник	Вплив факторів за роками					
	2015-2014	2016-2015	2017-2016	2018-2017	2019-2018	2019-2014
Обсяг товарної продукції, тис. грн	8248,10	7313,90	312,20	9855,80	- 3987,00	21743,00
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис. грн	8692,98	9456,56	5990,13	802,14	- 10790,29	14991,82
Фондовіддача, грн	-444,88	-2142,66	-5677,93	9053,66	6803,29	6751,18

Відповідно до даних таблиці 2.21, у структурі основних фондів ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» переважають машини та обладнання (49,54 % у 2014 р. та 56,59 % у 2019 р.), будівлі, споруди і передавальні пристрої (41,57 % у 2014 р. та 24,71 % у 2019 р.) та інші групи основних фондів (8,79 % у 2014 р. та 10,94 % у 2019 р.). Зазначена тенденція зберігається впродовж усього досліджуваного періоду, що позитивно характеризує склад основних фондів на ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»». Протягом аналізованого періоду відбувається скорочення питомої ваги будівлі, споруди і передавальних пристроїв у загальній їхній вартості, а структура усіх інших видів основних фондів зростає.

З даних таблиць 2.24 та 2.25 видно, що на приватному акціонерному товаристві «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» фондомісткість і машиномісткість основних фондів є достатньо постійними, одночасно фондовіддача і машиновіддача мають високі значення. Їх розмір скорочується з 2014 р. по 2017 р., а далі зростає впродовж останніх трьох років. Поряд з цим значення фондоозброєності стрімко зростає, однак у звітному році порівняно з попереднім скорочується. Це вказує на те, що в останні роки на швейній фабриці дещо покращується ефективність використання основних фондів. Проте ефективність використання засобів праці за рахунок кращого використання праці працівників акціонерного товариства зменшується у звітному році.

Проведемо факторний аналіз на основі даних, наведених у таблицях 2.26 та 2.27. Визначимо причини зниження звітного річного обсягу виробництва порівняно з попереднім роком на основі ефективності праці.

Отже, обсяг виробництва іншого верхнього одягу, у звітному порівняно з попереднім роком, зменшився на 3987 тис. грн, це відбулося за рахунок:

1) скорочення вартості основних фондів на 1815,1 тис. грн спричинило зменшення обсягу випуску на 10790,29 тис. грн;

2) зростання фондівіддачі діючого обладнання на 1,22 грн спричинило збільшення обсягу виробництва верхнього одягу на 6803,29 тис. грн.

Результати виробничої діяльності ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» є досить неоднозначними, оскільки швейне підприємство з 2014 р. по 2018 р. нарощує обсяги виробництва та реалізації продукції, збільшує чисельність персоналу, вартість засобів та предметів праці, покращує ефективність їх використання за одночасного зменшення валового і чистого прибутків та зростання витрат. Однак, у звітному році порівняно з попереднім відбувається поступове уповільнення результатів виробничо-збутової діяльності, скорочення чисельності персоналу, вартості основних фондів та погіршення ефективності використання засобів виробництва, трудового потенціалу та результативності роботи швейної фабрики в цілому.

Усе це потребує розробки програми покращення результатів виробничої діяльності ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» під впливом ефективності використання ресурсного потенціалу за рахунок впровадження економіко-математичного моделювання, що і буде зроблено у наступному розділі дипломної роботи магістра.

3 МОДЕЛЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ВПЛИВОМ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПрАТ «ХМІЛЬНИЦЬКА ШВЕЙНА ФАБРИКА «ЛІЛЕЯ»»

3.1 Загальні підходи до моделювання результатів виробничої діяльності

Отримання вищого рівня ефективності діяльності швейної фабрики можливе за рахунок оптимального використання її ресурсного потенціалу. Прогресивними методами оцінки певних процесів і явищ є економіко-математичні методи, які на основі значних масивів цифрової інформації дозволяють встановити загальні тенденції в динаміці та взаємозалежності кількісних показників, а також дослідити їхній вплив на обрані результативні ознаки.

Застосування економіко-математичних методів до оцінки результатів будь-яких економічних процесів спроможне встановити та оцінити в кількісному вимірі залежності між цілими масивами показників. При цьому багатофакторні економічні моделі формуються для відображення існуючих взаємозв'язків певних факторів впливу із обраною результативною ознакою.

У дипломному дослідженні у вигляді результату виробничої діяльності буде обрано обсяг товарної продукції, що змінюється під впливом таких складових ресурсного потенціалу – персоналу, засобів і предметів праці.

Економіко-математичні моделі управління розвитком ресурсного потенціалу швейної фабрики дозволяють описати її виробничу діяльність для забезпечення її безперебійності та проаналізувати можливі варіанти вирішення завдань з постачання необхідних ресурсів (рисунок 3.1) [7].

Змінні, що їх включено до економіко-математичної моделі управління ефективністю використання ресурсного потенціалу приватного підприємства, подані у таблиці 3.1 [7].

Релевантність управлінських рішень щодо збалансування ресурсів швейної фабрики на початок прогностичного періоду, аналіз ефективності їх використання у процесі виробництва швейних виробів здійснюють за економіко-математичною

моделлю опису стану певних видів ресурсного потенціалу підприємства.

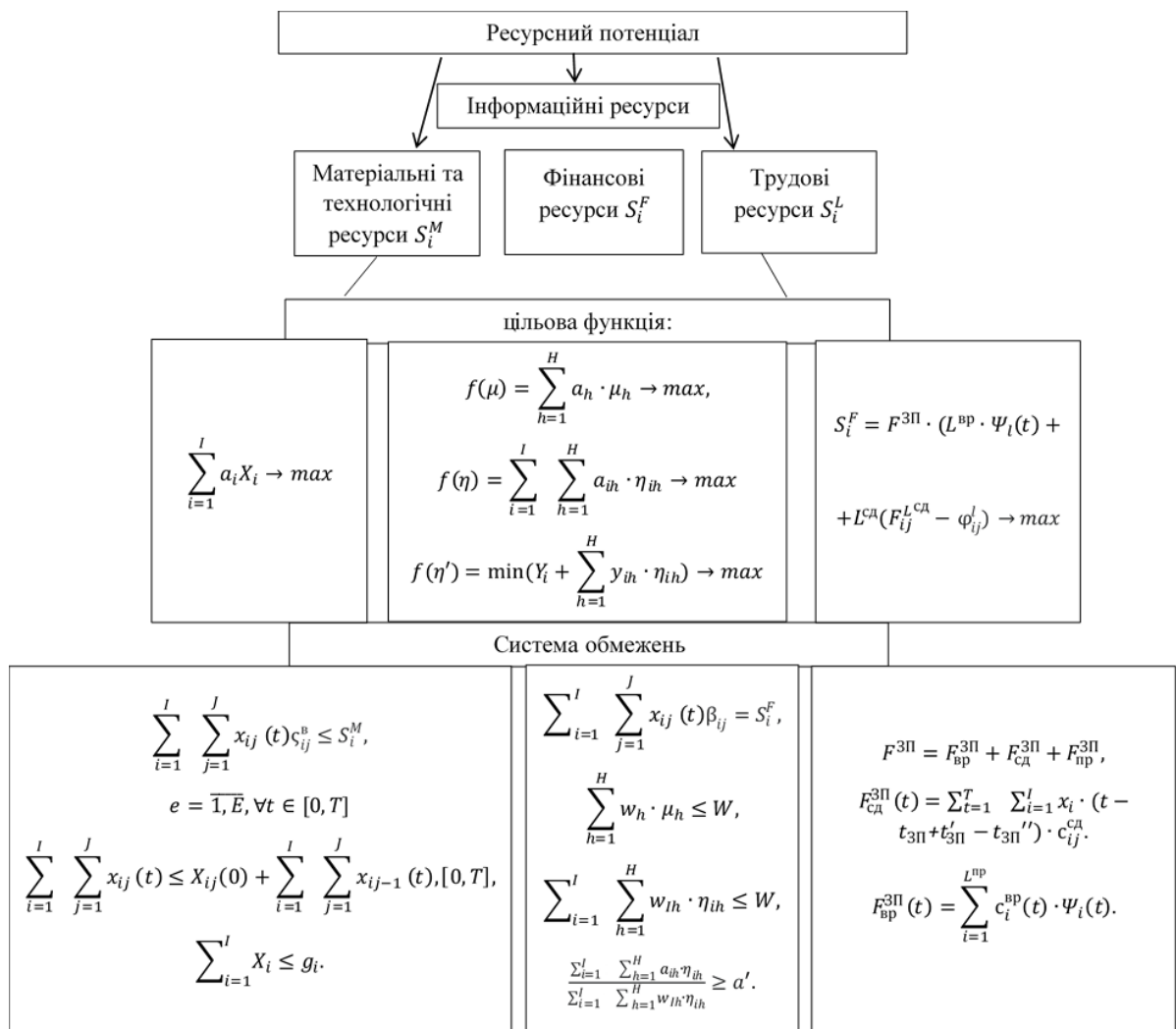

Рисунок 3.1 – Економіко-математичні моделі управління розвитком ресурсного потенціалу швейного підприємства [7]

Таблиця 3.1 – Прийняті позначення у економіко-математичній моделі з управління ефективним розвитком ресурсного потенціалу швейної фабрики [7]

Змінні	Визначення
1	2
$i = \overline{1, I}$	Множина видів продукції, що виготовляється на швейній фабриці
$j = \overline{1, J}$	Множина видів виробничого устаткування (технологічні операції)
$e = \overline{1, E}$	Множина видів матеріальних ресурсів, що використовуються в процесі виробництва швейних виробів
x_{ij}	Продуктивність j -ї операції з виготовлення i -го виду продукції

Продовження таблиці 3.1

1	2
Управління ефективним використанням засобів виробництва	
$X_i = \{x_i\}$	Випуск швейних виробів i -го виду
$X_{ij}(0)$	Обсяг незавершеного виробництва i -го виду продукції на j -й операції
α_i	Валовий прибуток для i -го виду
g_i	Обсяг попиту на швейні вироби i -го виду
ζ_{ij}^e	Обсяг засобів виробництва e виду, що необхідний для випуску швейних виробів i -го виду на j -й операції
S_i^M	Засоби виробництва швейної фабрики, що необхідні для випуску i -го виду швейних виробів
Управління ефективним використанням фінансовими ресурсами	
$h = \overline{1, H}$	Множина заходів організаційного розвитку, що потребують вкладень
β_{ij}	Ціна одиниці матеріальних ресурсів, що необхідні для випуску i -го виду швейних виробів на j -й операції
Y_{ih}	Запланований приріст виробничих потужностей за i -м видом швейних виробів щодо впровадження h -го заходу для випуску готової продукції
Y_i	Виробнича потужність за i -м видом продукції для випуску швейних виробів
S_i^F	Фінансові ресурси, що необхідні для виробництва i -го виду швейних виробів
W_h	Заплановані витрати грошових коштів підрозділом на h -й захід з модернізації виробництва швейних виробів
W_{ih}	Заплановані витрати грошових коштів за i -м видом продукції на h -й захід з модернізації виробництва швейних виробів
W	Обсяг грошових коштів швейної фабрики для здійснення модернізації
α_h	Запланований прибуток підрозділу від реалізації h -го заходу з модернізації виробництва швейних виробів
α_{ih}	Запланований прибуток за i -м видом швейних виробів, що був отриманий за рахунок впровадження h -го заходу з модернізації виробництва
α'	Норма прибутку на гривню витрат
μ_h	Параметр, що визначає включення h -го заходу до програми модернізації виробництва швейних виробів
η_{ih}	Параметр, що визначає включення h -го заходу до програми модернізації виробництва у підрозділі швейної фабрики, що виробляє i -й вид швейних виробів
Управління ефективністю використання персоналу	
$l = \overline{1, L}$	Професії персоналу на погодинній оплаті праці
S_i^L	Потреба у персоналі для виробництва i -го виду швейних виробів
$F^{3П}$	Фонд основної та додаткової заробітної плати персоналу
$F_{сп}^{3П}$	Витрати на погодинну оплату праці працівникам швейної фабрики
$F_{сд}^{3П}$	Витрати на відрядну заробітну плати персоналу
$F_{np}^{3П}$	Витрати на матеріальне стимулювання персоналу швейної фабрики

Кінець таблиці 3.1

1	2
t	Момент випуску продукції – швейних виробів
$t_{3П}$	Момент виплати заробітної плати
$t'_{3П}$	Момент розрахунку обсягу витрат на оплату праці персоналу
$t''_{3П}$	Період часу від моменту випуску швейних виробів i -го виду до нарахування заробітної плати за її виготовлення
c_l^{ep}	Норматив оплати праці персоналу за почасовою оплатою праці
c_{ij}^{co}	Норматив оплати праці персоналу за відрядною оплатою праці
$\psi_l(t)$	Коефіцієнт відпрацьованого часу
F_{ij}^{Lco}	Фонд робочого часу виробничого персоналу швейної фабрики
φ_{ij}^l	Нерезервні відсутності, перерви і так далі виробничого персоналу
L^{ep}	Чисельність персоналу на погодинній оплаті праці
L^{co}	Чисельність персоналу на відрядній оплаті праці

Застосування моделі ефективності використання ресурсного потенціалу дозволяє передбачити можливу потребу у персоналі, засобах праці та матеріальних ресурсах, що залучені до виконання виробничої програми швейної фабрики. Основні складові економіко-математичної моделі з формування стану складових ресурсного потенціалу швейної фабрики наведені в таблиці 3.2 [7].

Таблиця 3.2 – Прийняті позначення у економіко-математичній моделі з формування потреби у складових ресурсного потенціалу швейної фабрики [7]

Змінні	Визначення
1	2
$i = \overline{1, I}$	Перелік видів швейних виробів, що виготовляється на швейній фабриці
$j = \overline{1, J}$	Перелік видів виробничого устаткування швейної фабрики
$e = \overline{1, E}$	Перелік видів матеріальних ресурсів для виробництва швейних виробів
$S^{eM} = \{s_{ij}^{eM}\}$	Обсяг постачання матеріальних ресурсів e виду для випуску швейних виробів i -го виду на j -й операції
c_{ij}^{eM}	Ціна одиниці матеріального ресурсу e виду для випуску швейних виробів i -го виду на j -й операції
s_0^{eM}	Додаткова кількість матеріалів e виду
S_0^F	Частина загального фонду фінансових ресурсів швейної фабрики для придбання додаткових матеріалів
$\overline{S^{eM}}, \overline{\overline{S^{eM}}}$	Наявність матеріальних ресурсів e виду на початок і кінець року

Кінець таблиці 3.2

1	2
$F^{TO} = \{f_j^{TO}\}$	Загальний фонд роботи устаткування швейної фабрики
$N = \{x_i^N\}$	Кількість виробництва i -го виду продукції в плані випуску N швейних виробів
$f_0^{TO^h}$	Введення нового фонду згідно до h -го плану модернізації виробництва
$T = \{t_{ij}\}$	Зведена норма трудомісткості обробки i -го виду швейних виробів на j -му виді устаткування
$X_I = \{x_I\}$	Випуск швейних виробів
$F_{ij}^{L^{co}}$	Фонд робочого часу робітників швейної фабрики
$L^{co'}$	Норма чисельності основних виробничих робітників швейної фабрики
tq_{lij}	Зведена норма часу, що витрачає робітник l спеціальності на виготовлення i -го виду швейних виробів на j -му устаткуванні

Моделі необхідності ресурсного забезпечення виробництва швейних виробів описують наявність трудових, фінансових і матеріально-технічних ресурсів на початок планового періоду: готовність виробничого устаткування, кількість і види матеріальних та трудових ресурсів [7].

Модель потреби у матеріальних ресурсів має такий вигляд:

$$S^M = \frac{\sum_{i=1}^I s_{ij}^{e^M} x_i^N \leq \overline{S^{e^M}} - S^{e^M} - \overline{\overline{S^{e^M}}} + s_0^{e^M}, e \in E, j \in J}{\sum_{i=1}^I c_{ij}^{e^M} s_0^{e^M} \leq S_0^F, e \in E, j \in J} \quad (3.1)$$

Модель потреби у виробничому устаткуванні швейної фабрики:

$$F^{TO} = \sum_{i=1}^I t_{ij} \cdot X_I \leq f_j^{TO} + \sum_{h=1}^H f_o^{TO^h}, j \in J \quad (3.2)$$

Модель потреби у персоналі швейної фабрики:

$$\begin{aligned} \sum_{l=1}^L \sum_{i=1}^I tq_{lij} \cdot X_l &\leq F_{ij}^{L^{co}}, \quad j \in J, \\ \sum_{l=1}^L \sum_{i=1}^I \frac{tq_{lij} \cdot X_l}{F_{ij}^{L^{co}}} &\leq L^{co'}, \quad j \in J. \end{aligned} \quad (3.3)$$

Пріоритетним завданням є формування і реалізація моделей конкретизації оперативних виробничих програм за умов обмеженості використання ресурсів і можливостей зміни їх структури.

Використання економіко-математичної моделі прогнозних оперативних рішень за обмеженого ресурсного потенціалу швейної фабрики припускає безліч варіантів побудови компонентів вектору пріоритетності $Z^r = \{z_n^r\}$ і алгоритмів релевантності для побудови виробничої програми з урахуванням пріоритетів. Для цього варто визначити ресурси, що забезпечують дотримання виробничої програми щодо вектору пріоритетності Z^r . Серед заданих векторів M^r слід виокремити таку їх сукупність, щоб цілочисельне включення вектору певних швейних виробів до плану виробничої програми швейної фабрики N^r r -го календарного періоду сприяло б оптимальному використанню ресурсів. Так отримуємо вектор пріоритетності (Z^r) включення конкретних видів швейних виробів до плану r -го календарного періоду щодо запасів ресурсів $s_{ij}^{e^r}$. Тому сукупність векторів-стовпців матриці M^r утворює допустимий план, якщо виконується умова [7]:

$$\sum_{r=1} m_{ij}^r \leq \sum_{r=1} s_{ij}^{e^r}, \quad (3.4)$$

де m_{ij}^r – елементи матриці структури з використання ресурсів у виробничій програмі на r -му етапі;

$s_{ij}^{e^r}$ – елементи вектору фондів певних видів ресурсів.

При цьому визначають допоміжну матрицю \overline{M}^r , що входить до M^r , елементи якої забезпечують побудову повноцінного плану. Перехід від M^r до \overline{M}^r здійснюється послідовним виключенням з матриці невагомої інформації.

Формування виробничої програми в оперативні терміни здійснюється поступовим знаходженням тих стовпців, яким властива найбільша пріоритетність (за вектором Z^r).

Надалі слід розподілити сформований план за кожним виробничим підрозділом швейної фабрики. При цьому виробничу програму з випуску швейних виробів варто розписати згідно календарного плану-графіка виконання укрупнених робіт: тим самим варто встановити початкові і кінцеві терміни окремих видів робіт $\overline{P}_r, \overline{P}_r$. Складові цієї множини слід упорядкувати за пріоритетністю випуску швейних виробів згідно термінів виконання контрактів або за технологічним ланцюжком виготовлення виробів [7].

Отже, в результаті побудови та застосування економіко-математичної моделі оперативних рішень щодо формування виробничої програми, за обмеженого ресурсного потенціалі швейної фабрики, можна виявити проблемні ситуації, усунути які слід ще на стадії проектного розрахунку виробничої програми: потреба у кваліфікованих робітниках, дефіцит матеріальних ресурсів певної номенклатури, відсутність устаткування основного виробництва, нестача фінансових коштів, обмеженість інформаційного забезпечення виробничого процесу з пошиття швейних виробів.

3.2 Економетричне моделювання та прогнозування результату виробничої діяльності під впливом ефективності використання ресурсного потенціалу

Діагностування ресурсного потенціалу швейної фабрики проведено з урахуванням того, що до його складу входять: персонал, засоби та предмети

праці. Тому кожна з цих складових оцінюється певними показниками. Якісні показники ефективності використання ресурсів приватного підприємства визначались на основі обсягу товарної продукції, тому для усунення функціональної залежності їх не варто включати у майбутню модель. В якості факторів, для економетричного моделювання результатів виробничої діяльності під впливом ефективності використання ресурсного потенціалу, обрано кількісні показники ресурсного потенціалу.

Результатом виробничої діяльності швейної фабрики будемо вважати обсяг виробництва верхнього одягу, тому його обрано результуючим показником. Процес виробництва і реалізації швейних виробів є основною метою виробничої діяльності швейної фабрики. Тому вважаємо за доречне обрати результуючим показником обсяг товарної продукції.

Економетричне моделювання результатів виробничої діяльності швейної фабрики умовно можна поділити на такі етапи [42]:

- 1) визначимо результуючий показник та можливі фактори впливу на нього;
- 2) застосувавши засоби кореляційного аналізу, побудуємо кореляційні матриці зв'язків між кількісними показниками відповідних компонент ресурсного потенціалу та обсягом товарної продукції приватного підприємства;
- 3) відкинемо фактори, які мають не суттєвий вплив на результативний показник та сформуємо перелік показників з високою щільністю зв'язку з обсягом виробництва верхнього одягу;
- 4) застосувавши ітераційні процедури щодо побудови регресійних моделей спробуємо позбутися мультиколінеарності шляхом виключення факторів, що мають високі парні коефіцієнти кореляції з іншими факторами;
- 5) побудуємо можливі варіанти регресійних моделей зміни обсягу виробництва верхнього одягу з подальшою оцінкою щільності зв'язку між відібраними показниками, їх адекватності та достовірності параметрів;
- 6) окреслимо коло можливих користувачів та запропонуємо рекомендації щодо прикладного застосування результатів економетричного моделювання.

Згідно з аналізом ресурсного потенціалу приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»», можна визначити, що кількість працівників швейної фабрики з року в рік зменшувалась, а вартість основних фондів та їх активних частин зменшувалась протягом звітного року. Усе це призвело до спаду обсягу виробництва верхнього одягу у 2019 р. на 9,08 % або на 3987 тис. грн. Тому за допомогою економетричного моделювання варто дослідити причини скорочення результатів виробничої діяльності.

У таблиці 3.3 подана динаміка обсягу товарної продукції та факторів, що здійснюють на неї вплив. Якщо у якості факторів брати не кількісні показники, а відносні їх значення (до прикладу питому вагу), то жодна з побудованих моделей не є адекватною.

Таблиця 3.3 – Динаміка обсягу товарної продукції та факторів, що впливають на його зміну

Показник		Абсолютне значення за роками					
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Обсяг товарної продукції, тис. грн	Y	18160	26408,1	33722	34034,2	43890	39903
Вартість основних виробничих фондів, тис. грн	X ₁	3050	4510	6125	7213	7383	5567,9
Чисельність працівників, осіб	X ₂	235	324	315	307	304	299
Вартість матеріальних ресурсів, тис. грн	X ₃	1883	3202	4258	2828	5378	5678

Застосувавши кореляційну матрицю, визначимо наскільки обрані три фактори чинять вплив на результативний показник – обсяг виробництва верхнього одягу (таблиця 3.4).

Таблиця 3.4 – Кореляційна матриця

Показники	Обсяг товарної продукції	Вартість основних виробничих фондів	Чисельність працівників	Вартість матеріальних ресурсів
Обсяг товарної продукції	1	0,8623	0,5804	0,8935
Вартість основних виробничих фондів	0,8623	1	0,6325	0,5608
Чисельність працівників	0,5804	0,6325	1	0,4879
Вартість матеріальних ресурсів	0,8935	0,5608	0,4879	1

Усі три відібрані фактори вагомо впливають на зміну обсягу виробництва верхнього одягу ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»». За даними таблиці 3.4 найбільший вплив на зміну обсягу товарної продукції чинить вартість матеріальних ресурсів (0,8935) і основних виробничих фондів (0,8623) та чисельність працівників (0,5804). Прямий вплив відібраних факторів вказує на те, що їх зростання призводить до нарощування обсяг виробництва верхнього одягу – результативного показника.

Значної залежності між відібраними трьома факторами не існує, коефіцієнт кореляції між ними за абсолютною величиною менший за 0,85. Тому ці фактори не є мультиколінеарними. Отже, включимо їх разом у модель зміни результативного показника – обсягу товарної продукції:

$$Y_p = 6769,96 + 3,18x_1 - 22,73x_2 + 3,81x_3. \quad (3.5)$$

Отже, побудована модель (3.5) має достатньо високе значення коефіцієнта детермінації (0,9921). Воно вказує, що на 99,21 % відібрані фактори впливають на зміну обсяг виробництва верхнього одягу. Лише 0,79 % припадає на дію факторів, які не включені у модель (3.5). У цій моделі найбільший, проте обернений, вплив на обсяг товарної продукції чинить чисельність працівників, що підтверджує вище значення параметра моделі (мінус 22,73). Від'ємне значення параметра при другій зміні пояснюється тим, що не усі фактори, які чинять вплив на зміну обсягу виробництва верхнього одягу, включено у модель (3.5). Це вказує на некоректну кадрову політику підприємства, яка повинна врегулювати питання структури і зайнятості персоналу швейної фабрики. Майже однаковий вплив чинять вартість основних виробничих фондів (3,18) та матеріальних ресурсів (3,81), значення їх параметрів вказує на те, що зі зростанням значення цих факторів на одну одиницю обсяг виробництва верхнього одягу збільшиться на 3,18 тис. грн та 3,81 тис. грн відповідно.

За критеріями Ст'юдента достовірними є лише параметри моделі до першої та третьої змінної a_1 та a_3 , оскільки їх розрахункові значення (t_{a1} дорівнює 6,51 та t_{a3} дорівнює 7,92 відповідно) більші за табличне значення (4,30). Інші

параметри не є достовірними, оскільки їх розрахункові значення t_{a2} (0,94) та t_{a0} (1,16) менші за табличне значення критерія Ст'юдента.

За критерієм Фішера модель (3.5) адекватна. Оскільки його розрахункове значення дорівнює 84,12 перевищує табличне значення 19,16. За високого значення коефіцієнта детермінації, абсолютне значення якого перевищує 0,75. За цією моделлю (3.5) слід здійснювати прогнозування зміни обсягу виробництва верхнього одягу (таблиця 3.6).

Крім лінійної, в електронних таблицях MS Excel можна побудувати степеневу регресійну модель вигляду $y = ab^x$, використовуючи вбудовану формулу «=ЛГРФПРИБЛ()»:

$$Y_p = 9078,81 \cdot 1,0001^{x_1} \cdot 1,0007^{x_2} \cdot 1,0001^{x_3}. \quad (3.6)$$

Модель (3.6) також має високе значення коефіцієнта детермінації. Воно вказує, що на 99,16 % відібрані три фактори впливають на результативний показник. Лише 0,84 % припадає на дію факторів, які не включено у модель (3.6). Ця модель також є адекватною як за критерієм Фішера (78,73) є більшим, ніж табличне значення (19,16), так і за високого значення коефіцієнта детермінації. Тому за нею теж буде здійснено прогнозування обсягу товарної продукції (таблиця 3.6).

В економічній практиці досить поширеним є застосування степеневих функцій. До прикладу, досить поширеною є практика застосування виробничої функції Кобба-Дугласа [54]:

$$Y = \alpha L^{\alpha L} \cdot C^{\alpha C}, \quad (3.7)$$

де Y – розмір валового регіонального продукту;

L – зайнятість населення;

C – основні засоби та матеріальні ресурси, що формують капітал.

Для лінеаризації моделі варто здійснити логарифмування:

$$\ln Y_p = \ln(A \cdot L^\alpha \cdot C^\beta), \quad (3.8)$$

$$\ln Y_p = \ln A + \alpha \ln L + \beta \ln C. \quad (3.9)$$

Зробимо заміну:

$$\ln Y_p = y_p, \ln A = b_0, \alpha = b_1, \beta = b_2, \ln L = x_1, \ln C = x_2, \quad (3.10)$$

та отримаємо наступну лінійну регресійну модель:

$$Y_p = b_0 + b_1 \cdot x_1 + b_2 \cdot x_2. \quad (3.11)$$

Оскільки за даними приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» до складу ресурсного потенціалу включено три види ресурсів (капітал сформовано з основних фондів і матеріальних ресурсів), то варто буде побудувати трифакторну модель. Для цього побудуємо графік залежності результативного показника від зміни обраних факторів, попередньо провівши певні розрахунки у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 – Вихідні дані для побудови степеневі функції

Показники		2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Фактичне значення обсягу товарної продукції		18160	26408,1	33722	34034,2	43890	39903
Розрахункове значення обсягу товарної продукції за моделлю 3.14		18271,0	26132,0	35578,2	33232,8	44282,5	38559,8
Логарифмування:	обсягу товарної продукції Y	9,81	10,18	10,43	10,44	10,69	10,59
	вартості основних виробничих фондів	8,02	8,41	8,72	8,88	8,91	8,62
	чисельності працівників	5,46	5,78	5,75	5,73	5,72	5,70
	вартості матеріальних ресурсів	7,54	8,07	8,36	7,95	8,59	8,64

Лінеаризоване рівняння регресії зміни обсяг виробництва верхнього одягу має такий вигляд:

$$Y_p = 3,55 + 0,59x_1 - 0,30x_2 + 0,42x_3. \quad (3.12)$$

Виконаємо зворотне перетворення:

$$A = \exp(b_0) = e^{3,55} = 34,66; \alpha = b_1 = 0,59; \beta = b_2 = -0,30; \gamma = b_3 = 0,42. \quad (3.13)$$

При цьому мультиплікативна виробнича функція буде мати такий вигляд:

$$Y_p = 34,66 \cdot O^{0,59} \cdot L^{-0,30} \cdot M^{0,42}, \quad (3.14)$$

де Y_p – обсяг виробництва верхнього одягу, тис. грн;

O – вартість основних виробничих фондів, тис. грн;

L – чисельність працівників, осіб;

M – вартість матеріальних ресурсів, тис. грн.

Результати регресійного аналізу для лінеаризованого рівняння (3.14) засобами Excel зображені на рисунку 3.2.

Як видно з рисунка 3.2, розрахункові значення обсягу товарної продукції за мультиплікативною виробничою функцією досить наближені до його фактичних значень, що вказує на достатній рівень якості побудованої моделі (3.14).

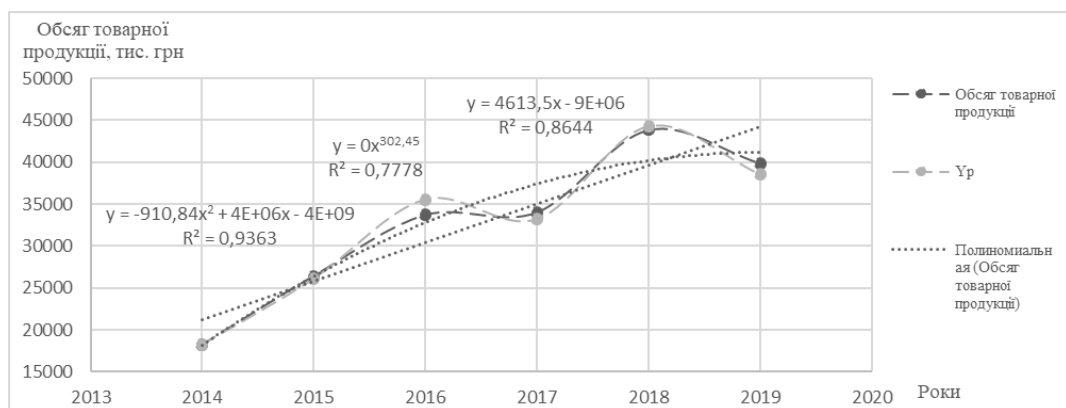

Рисунок 3.2 – Динаміка обсягу виробництва верхнього одягу ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» за мультиплікативною виробничою функцією (3.14)

Побудована модель (3.14) має достатньо високе значення коефіцієнта детермінації (0,9905), яке вказує, що на 99,05 % відібрані фактори впливають на зміну обсягу виробництва верхнього одягу і лише 0,95 % припадає на дію інших факторів, які не включені у модель (3.14).

За критеріями Ст'юдента достовірними є початковий параметр моделі та параметри до першої та третьої змінної a_1 та a_3 , оскільки їх розрахункові значення t_{b0} дорівнює (30,16); t_{a1} рівне (5,51) та t_{a3} дорівнює (5,66) відповідно) більші за табличні значення (4,30). Параметр другої змінної – чисельності працівників — є не достовірним, оскільки його розрахункове значення t_{b2} (1,03) менше, ніж табличне значення критерія Ст'юдента.

Оскільки розрахункове значення критерія Фішера дорівнює 69,74 перевищує табличне (19,16). За високого значення коефіцієнта детермінації модель (3.14) є адекватною і за нею слід здійснювати прогнозування зміни обсягу виробництва швейних виробів (таблиця 3.6).

Таблиця 3.6 – Динаміка фактичних, змодельованих та прогнозних значень обсягу виробництва верхнього одягу швейної фабрики

Показник	Рік							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Обсяг товарної продукції, тис. грн	18160	26408	33722	34034	43890	39903	-	-
Розрахункові та прогнозні значення обсягу товарної продукції за:	18294	25935	35295	33492	43809	39293	38900	38511
- лінійною залежністю (модель 3.5)								
- за степеневою залежністю (модель 3.6)	18288	26380	34985	33051	44975	38421	38980	39552
- за мультиплікативною виробничою функцією (модель 3.14)	18271	26132	35578	33233	44283	38560	38834	39109

Результати моделювання засвідчили, що змодельовані значення обсягу товарної продукції достатньо наближені до його фактичних даних. Одночасно прослідковується тенденція спаду виробництва у звітному році щодо попереднього за усіма трьома моделями. Тому було прийнято рішення, спрогнозувати ситуацію, припустивши, що значення відібраних факторів зміниться лише на один відсоток. При цьому, вартість основних виробничих фондів у 2020 р. буде становити 5623,58 тис. грн, а у 2021 р. – 5679,81 тис. грн; чисельність персоналу – 302 особи і 305 осіб відповідно; вартість матеріальних ресурсів – 5734,78 тис. грн та 5792,13 тис. грн тощо.

Прогнозні значення за степеневою моделлю (3.6) та мультиплікативною виробничою функцією (3.14) у майбутніх два роки будуть поступово зростати. Однак, результати прогнозування за лінійною функцією (3.5) мали не втішний результат, оскільки обсяг виробництва продовжував спадати, хоча і не значними темпами. Тому ми продовжили дослідження з надією відшукати кращий варіант лінійної залежності.

Для застосування моделей виробничих функцій до управління результатами розвитку швейної фабрики варто визначити основні характеристики, які є ґрунтовною основою розробки та прийняття управлінських рішень [11, 15, 27, 40]. Процедура їх оцінювання та економічна інтерпретація полягає у наступному (таблиця 3.7):

1) середня ефективність використання ресурсів передбачає визначення середньої продуктивності праці, середнього рівня фондівіддачі та матеріалівіддачі. Вона характеризує середню кількість продукції на одиницю витраченої праці, засобів та предметів праці;

2) гранична ефективність використання ресурсів показує – скільки додаткових одиниць продукції приносить додаткова одиниця витраченої праці, засобів праці та предметів праці;

3) еластичність випуску продукції за факторами виробництва демонструє, на скількох відсотків збільшиться обсяг випуск швейної продукції під час збільшення витрат праці та засобів виробництва на один відсоток.

Таблиця 3.7 – Розрахунок середньої і граничної ефективності використання ресурсів та нормативу заміщення ресурсів

Роки	1	Вартість основних фондів	Чисельність працівників	Вартість матеріальних ресурсів
		О	L	М
2014	2	3050	235	1883
2015	3	4510	324	3202
2016	4	6125	315	4258
2017	5	7213	307	2828
2018	6	7383	304	5378
2019	7	5567,9	299	5678
2020	8	5623,6	296	5734,8

Кінець таблиці 3.7

1	Середня ефективність використання ресурсів за ресурсами			Гранична ефективність використання ресурсів			Норматив заміщення ресурсів		
	μO	μL	μM	vO	vL	vM	O/L	O/M	L/M
2	1,28	3,26	9,70	3,53	- 23,21	4,08	6,58	1,15	0,17
3	1,09	2,70	8,16	3,41	- 24,07	3,43	7,06	1,00	0,14
4	0,96	3,36	8,36	3,42	- 33,71	3,52	9,86	1,02	0,10
5	0,90	3,82	11,75	2,71	- 32,31	4,94	11,91	1,81	0,15
6	0,89	3,93	8,23	3,53	-43,48	3,46	12,31	0,97	0,08
7	1,00	3,40	6,79	4,08	- 38,49	2,86	9,44	0,70	0,07
8	1,00	3,46	6,81	4,09	- 39,39	2,87	9,63	0,70	0,07

Отже, за даними таблиці 3.7 ми бачимо, що середня ефективність використання ресурсів швейної фабрики не була постійною: ефективність використання основних фондів з 2014 р. до 2019 р. скорочувалась; протягом останніх двох років погіршується ефективність персоналу та предметів праці.

Гранична ефективність показує, на скільки збільшиться обсяг виробництва верхнього одягу, якщо використання ресурсів зросте на одну одиницю. Отже, у 2019 р. за зростання на одиницю вартості засобів праці обсяг товарної продукції зросте на 4,08 тис. грн, за рахунок предметів праці – на 2,87 тис. грн, а скорочення чисельності персоналу на одиницю призведе до зростання обсягу випуску на 38,49 тис. грн, що пояснюється дією інших чинників, зокрема продуктивністю праці (яка не включена у модель). Якщо перед нами постає проблема, що слід зробити, щоб збільшити обсяг виробництва верхнього одягу на приватному акціонерному товаристві «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»», то зважаючи на вище значення граничної ефективності по чисельності персоналу та вартості фондів варто коригувати ці чинники.

Наступним показником аналізу є еластичність випуску продукції за факторами виробництва. Для мультиплікативної виробничої функції вона дорівнює значенню параметра моделі. Вона означає, що за зростання на один відсоток вартості основних виробничих фондів та матеріальних ресурсів обсяг виробництва верхнього одягу зросте на 0,59 % та 0,42 % відповідно, а скорочення на один відсоток чисельності персоналу призведе до зростання обсягу товарної продукції швейної фабрики на 0,30 %.

Норматив заміщення ресурсів показує – у якій пропорції обрані ресурси є взаємозамінними при одному і тому самому випуску. Цей показник розраховується для пари показників, оскільки у нас застосовується три види ресурсів, то показників буде декілька. Зокрема, у звітному році норматив заміщення показує, що зменшення використання персоналу на одну одиницю призведе до зростання застосування основних фондів на 9,44 тис. грн, а скорочення використання матеріалів на одиницю дозволить збільшити використання основних фондів на 0,7 тис. грн та на 0,07 тис. грн за рахунок зміни персоналу. При цьому обсяг випуску верхнього одягу не зміниться.

Оскільки побудована модель (3.14) є адекватною, то можна здійснити прогноз на 2020 р., за зростання на один відсоток вартості основних фондів та матеріальних ресурсів і скорочення чисельності персоналу. При цьому обсяг виробництва верхнього одягу буде становити 38854 тис. грн, що на 0,71 % вище за розрахункове значення звітнього року, однак на 2,7 % менше, ніж фактичні дані 2019 р. За даними таблиці 3.7 ми бачимо, що середня ефективність використання основних фондів не змінилась, а ефективність персоналу та предметів праці зросла; гранична ефективність взаємозв'язок зберігає аналогічно даним звітнього року та норматив заміщення ресурсів не змінився.

Оскільки побудована модель (3.14) є адекватною, то можна здійснити прогноз на 2020 р., за зростання на один відсоток вартості основних фондів та матеріальних ресурсів і скорочення чисельності персоналу. При цьому обсяг виробництва верхнього одягу буде становити 38854 тис. грн, що на 0,71 % вище за розрахункове значення звітнього року, однак на 2,7 % менше, ніж фактичні дані 2019 р. За даними таблиці 3.7 ми бачимо, що середня ефективність використання основних фондів не змінилась, а ефективність персоналу та предметів праці зросла; гранична ефективність взаємозв'язок зберігає аналогічно даним звітнього року та норматив заміщення ресурсів не змінився.

Таблиця 3.8 – Динаміка фактичних, змодельованих та прогнозних значень обсягу виробництва верхнього одягу швейної фабрики за моделями з (3.15) по (3.17)

Показники		Роки							
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Фактичні дані	Чисельність працівників	235	324	315	307	304	299	248	192
	Вартість основних виробничих фондів	3050	4510	6125	7213	7383	5567,9	4179	1651
	Вартість матеріальних ресурсів	1883	3202	4258	2828	5378	5678	6425	7239
	Обсяг товарної продукції	18160	26408,1	33722	34034,2	43890	39903	-	-
Розрахункові та прогнозні дані обсягу товарної продукції	$Y_{p_{1 \times 3}}$ за моделлю (3.15)	17 655	26 862	35 550	33 451	43 421	39 178	37 852	33 412
	$Y_{p_{2 \times 3}}$ за моделлю (3.16)	19345	30834	35589	28033	40551	41766	42670	43588
	$Y_{p_{1}}$ за моделлю (3.17)	20 170	27 222	35 021	40 276	41 097	32 331	25 621	13 412
	$Y_{p_{3}}$ за моделлю (3.18)	21655	28973	34833	26898	41047	42712	46858	51373

Зважаючи на позитивний вплив на зміну обсягу виробництва верхнього одягу вартості основних виробничих фондів та матеріальних ресурсів побудуємо наступну економетричну модель:

$$Y_p = 1660,96 + 2,95x_1 + 3,71x_3. \quad (3.15)$$

Коефіцієнт детермінації моделі (3.15) (0,9887) засвідчує, що на 98,87 % цих два фактори впливають на зміну обсягу виробництва верхнього одягу і 1,13 % припадає на дію факторів, які не включені у модель (3.15). У цій моделі найбільший вплив, на обсяг товарної продукції швейної фабрики, чинить вартість матеріальних ресурсів (3,71), тому зі зростанням значення цього фактору на одну одиницю обсяг виробництва верхнього одягу збільшиться на 3,71 тис. грн.

За критеріями Ст'юдента достовірними є параметри моделі до обраних змінних a_1 та a_2 , оскільки їх розрахункові значення t_{a1} (7,10) та t_{a2} (8,05) більші за табличне значення $t_{\text{табл}}$ (3,18). Початковий параметр моделі не є достовірним.

За критерієм Фішера модель (3.15) адекватна, оскільки його розрахункове значення (130,78) перевищує табличне, що відповідає (9,55). За високого значення коефіцієнта детермінації та за критерієм Фішера модель адекватна, тому за моделлю (3.15) слід здійснювати прогнозування зміни обсягу виробництва верхнього одягу швейної фабрики (таблиця 3.8).

Суттєво на обсяг виробництва верхнього одягу впливає вартість матеріальних ресурсів та чисельність персоналу, тому побудуємо наступну модель:

$$Y_p = 3036 + 4,97x_3 - 55,38x_2. \quad (3.16)$$

Коефіцієнт детермінації моделі (3.16) дорівнює (0,8257) та констатує, що на 82,57 % цих два фактори впливають на зміну обсяг товарної продукції і 17,43 % припадає на дію факторів, які не включені у модель (3.16). У цій моделі

найбільший, проте обернений вплив, на обсяг виробництва верхнього одягу швейної фабрики, чинить чисельність персоналу (55,38), тому за скорочення значення цього фактору на одну одиницю обсяг товарної продукції збільшиться на 55,38 тис. грн. Це свідчить про те, що до прикладу продуктивність праці, яку ми не включили до моделі (3.16) має більш вагомий позитивний вплив на зміну обсягу випуску продукції.

За критерієм Фішера модель (3.16) адекватна, оскільки його розрахункове значення (17,10) перевищує табличне (9,55). За високого значення коефіцієнта детермінації та за критерієм Фішера ця модель адекватна, тому за моделлю (3.16) коректно здійснювати прогнозування зміни обсягу виробництва швейної фабрики (таблиця 3.8).

Також нами побудовано дві однофакторні моделі зміни обсягу товарної продукції на швейній фабриці:

$$Y_p = 5440,21 + 4,82x_1. \quad (3.17)$$

$$Y_p = 11206,68 + 5,55x_3. \quad (3.18)$$

Коефіцієнти детермінації цих моделей знаходяться майже на однаковому рівні: (0,7437) для моделі (3.17) та (0,7983) для моделі (3.18). Оскільки їх абсолютне значення перевищує 0,75, то моделі можна вважати адекватними. Також розрахункове значення критерію Фішера у цих моделях (11,60 та 15,84 відповідно) перевищує його табличне значення (7,71), то і за цим критерієм моделі є адекватними. Відповідно за ними можна здійснювати прогнозування, результати якого подано у таблиці 3.8.

Зміну обсягу виробництва верхнього одягу покажемо на рисунку 3.3. Як видно з рисунка 3.3 усі моделі мають схожу тенденцію зміни обсягу товарної продукції: стрімке скорочення у 2017 р., далі поступове зростання та спад у 2019 р. Найбільш точно відображає зміну результативного показника модель (3.15).

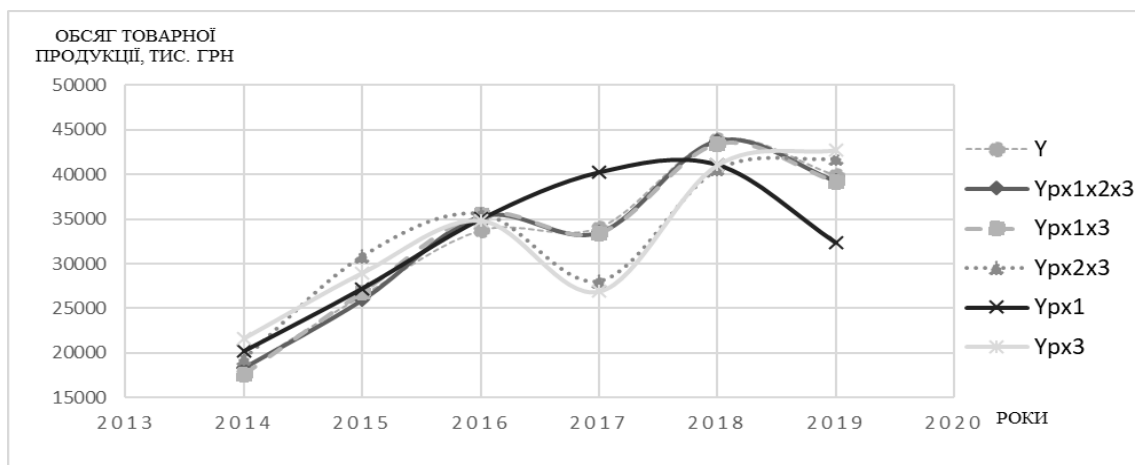

Рисунок 3.3 – Динаміка обсягу товарної продукції ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» за економетричними моделями (3.5), (3.15), (3.16), (3.17) та (3.18)

Як видно з рисунка 3.3 усі моделі мають схожу тенденцію зміни обсягу товарної продукції: стрімке скорочення у 2017 р., далі поступове зростання та спад у 2019 р. Найбільш точно відображає зміну результативного показника модель (3.15).

Досліджуючи вплив часового фактору на зміну результату виробничої діяльності (рисунок 3.4) встановлено найкращий вигляд функції, що описує цю зміну – поліноміальної залежності.

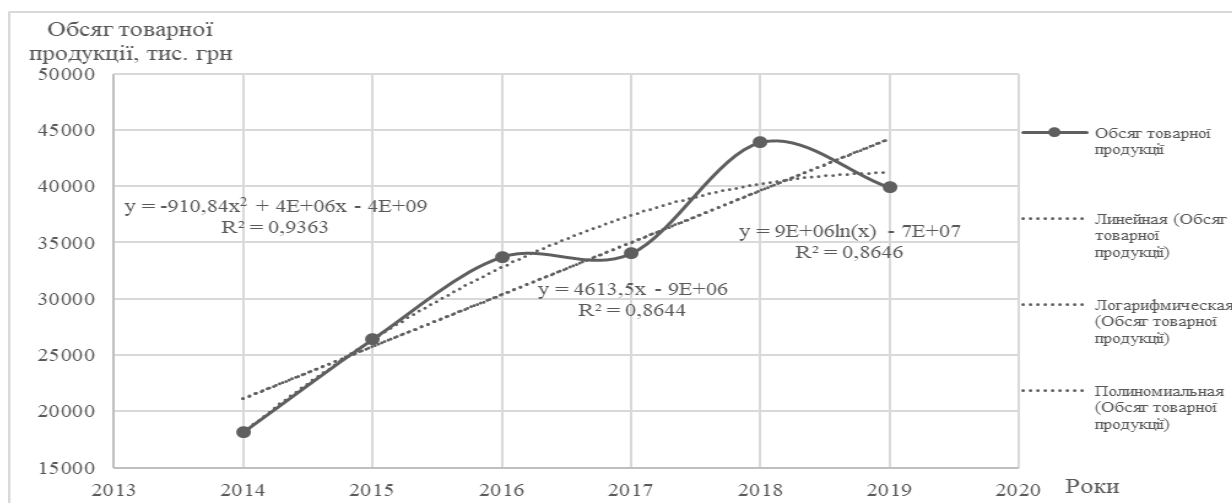

Рисунок 3.4 – Динаміка обсягу товарної продукції швейної фабрики за лінійною, поліноміальною та логарифмічними залежностями

Визначення впливу часового фактору на зміну обсягу товарної продукції здійснено за поліноміальною залежністю та отримано наступну трендову модель (Y_t):

$$Y_t = 8037,61 + 10989,50t - 910,86t^2. \quad (3.19)$$

У цій моделі значення коефіцієнта детермінації (R^2) високе і становить 0,9663. Воно засвідчує, що на 6,37 % часовий фактор чинить вплив на зміну обсягу товарної продукції. Побудована модель (3.19) є адекватною за критерієм Фішера (розрахункове значення 22,03 більше за його табличне значення 9,55).

Достовірність параметрів трендової залежності (3.19) оцінено за критерієм Ст'юдента. За цим критерієм достовірним є лише критерій першого параметра (a_1), оскільки його розрахункове значення (3,26) вище за його табличне значення 3,18.

Одночасно визначено вплив часового фактору на зміну показників, які впливають на результат виробничої діяльності приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»:

1) вартості основних виробничих фондів

$$B_t = -280,75 + 3406,48t - 395,63t^2; \quad (3.20)$$

2) чисельності персоналу

$$V_t = 197,80 + 62,95t - 7,96t^2; \quad (3.21)$$

3) вартості матеріальних ресурсів

$$F_t = 1610,70 + 577,68t + 15,73t^2; \quad (3.22)$$

У таблиці 3.9 можна переглянути основні характеристики вище описаних трендових моделей зміни показників ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»».

Таблиця 3.9 – Основні характеристики трендових моделей зміни показників ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Вид моделі	Результативний показник	Коеф. детермінації	Критерій Фішера		Критерій Ст'юдента за параметрами			
			розрах знач.	табл. знач.	a ₂	a ₁	a ₀	табл. знач.
$V_t = -280,75 + 3406,48t - 395,63t^2$	Основні фонди	0,9423	24,51	9,55	4,70	5,66	0,31	3,18
$V_t = 197,80 + 62,95t - 7,96t^2$	Чисельність працівників	0,6486	2,77	9,55	2,00	2,21	4,55	3,18
$F_t = 1610,70 + 577,68t + 15,73t^2$	Матеріальні ресурси	0,7417	4,31	9,55	0,10	0,50	0,92	3,18

Отже, за коефіцієнтом детермінації можемо стверджувати, що часовий фактор чинить вплив на усі відібрані фактори впливу на обсяг виробництва верхнього одягу. Лише модель (3.20), є адекватною і за нею варто прогнозувати подальшу зміну вартості основних виробничих фондів. Достовірними є наступні параметри: у моделі (3.20) – параметри при першій і другій змінній, у моделі (3.21) – початковий параметр a₀, у моделі (3.22) – параметри є не достовірними.

Для визначення подальшої зміни як обсягу товарної продукції, так і факторів, які на нього впливають (чисельності персоналу, вартості основних виробничих фондів та матеріальних ресурсів) здійснено прогнозування за трендовими моделями. Його результати для ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» узагальнено у таблиці 3.10. Для кращого наочного відображення динаміки обсягу виробництва верхнього одягу за моделями (3.6) та (3.21) побудовано графік, який зображено на рисунку 3.4.

За даними таблиці 3.10 та з рисунку 3.5 видно, що розрахункові значення наближені до фактичних значень обсягу товарної продукції ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»». Результати трендового прогнозування показують подальше поступове зростання обсягу виробництва верхнього одягу в порівнянні з його фактичними даними за 2019 р., однак прогнозні значення скорочуються щодо змодельованих даних за моделлю (3.19).

Відбувається стрімке скорочення щодо вартості основних виробничих фондів за моделлю (3.20) та чисельності персоналу за моделлю (3.21). Проте, вартість матеріальних ресурсів з року в рік зростає і прогнозні дані за моделлю (3.22) також показують її стрімке зростання, що пояснюється частою зміною тарифів на використанні ресурси (вода, енергоносії) та здорожчанням вартості самих матеріалів та витрат на їх транспортування.

Якщо за результатами трендового прогнозування: у 2020 р. вартість основних фондів буде становити 4179 тис. грн, матеріальних ресурсів – 6425 тис. грн, а чисельність персоналу – 248 осіб, то обсяг виробництва верхнього одягу за моделлю (3.16) досягне 42670 тис. грн. Це на 2,16 % більше за розрахункове значення у звітному році та на 6,93 % вище за його фактичне значення. Ця тенденція продовжується і у наступному році, коли обсягу товарної продукції зріс на 4,36 % та на 9,23 % проти розрахункового та фактичного значення у 2019 р.

Також помітним є зростання обсягу виробництва верхнього одягу за моделлю (3.18), коли він збільшився на 9,71 % у 2020 р. та на 20,28 % у 2021 р. проти його розрахункового значення і на 17,43 % та 28,74 % проти фактичного значення 2019 р.

Однак, спостерігається значний спад виробництва на ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» на 3,38 % у 2020 р. та на 14,72 % у 2021 р. проти змодельованого значення за моделлю (3.15) та на 20,75 % і 58,52 % відповідно згідно моделі (3.17). Аналогічна тенденція спостерігається за цими моделями і щодо фактичного значення обсягу товарної продукції, який знизився на 5,14 % у 2020 р. та на 16,27 % у 2021 р. за моделлю (3.15), та на 35,79 % та 66,39 % відповідно за моделлю (3.17).

Зрозуміло, що таке зниження не є ефективним, тому варто запропонувати керівництву приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» більш оптимістичний варіант.

Таблиця 3.10 – Динаміка фактичних, змодельованих та прогнозних значень обсягу виробництва верхнього одягу швейної фабрики за моделлю (3.6) та моделями з (3.20) по (3.22)

Роки	t	t ²	Обсяг товарної продукції, тис. грн			Вартість основних фондів, тис. грн		Чисельність персоналу, осіб		Вартість матеріальних ресурсів, тис. грн	
			Фактичні дані	Розрахункові та прогнозні дані	Степенева залежність	Фактичні дані	Розрахункові та прогнозні дані	Фактичні дані	Розрахункові та прогнозні дані	Фактичні дані	Розрахункові та прогнозні дані
			V	Vt	Yp	F	Fft	P	Pt	M	Mt
2014	1	1	18160	18116	18288	3050	2730	235	253	1883	2204
2015	2	4	26408,1	26373	26380	4510	4950	324	292	3202	2829
2016	3	9	33722	32808	34985	6125	6378	315	315	4258	3485
2017	4	16	34034,2	37422	33051	7213	7015	307	322	2828	4173
2018	5	25	43890	40214	44975	7383	6861	304	313	5378	4892
2019	6	36	39903	41184	38421	5567,9	5915	299	289	5678	5643
2020	7	49	–	40332	38980	–	4179	–	248	–	6425
2021	8	64	–	37659	39552	–	1651	–	192	–	7239

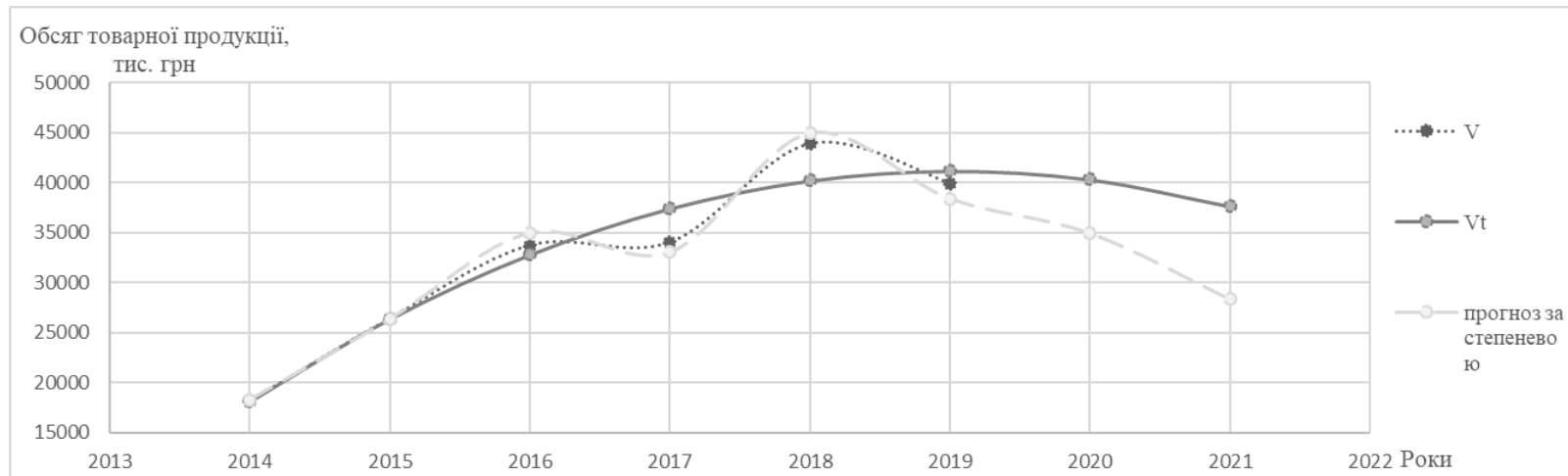

Рисунок 3.5 – Динаміка обсягу товарної продукції ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» за економетричними моделями (3.6) та (3.21)

Зокрема, якщо збільшити значення відібраних факторів лише на один відсоток, при цьому чисельність персоналу буде становити 302 особи у 2020 р. і 305 осіб у 2021 р., вартість основних виробничих фондів – 5624 тис. грн і 5680 тис. грн відповідно і вартість матеріальних ресурсів – 5735 тис. грн у 2020 р. та 5792 тис. грн у 2021 р.

Таке збільшення розміру ресурсного потенціалу забезпечить додаткове нарощування виробничої потужності на ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» у 2020 р.: за моделлю (3.5) на 0,83 % вище проти змодельованого та на 0,71 % скорочення проти фактичного значення за 2019 р. За моделями (3.15) та (3.17) спостерігається схожа ситуація до попередньої, коли обсяг збільшився лише на 0,96 % та 0,83 % відповідно проти змодельованого значення та скоротився на 0,88 % та 18,30 % проти фактичного значення у 2019 р. Значно кращою є ситуація за моделями (3.16) та (3.18), адже обсяг виробництва верхнього одягу зріс на 1,07 % та 0,74 % відповідно щодо розрахункового значення та на 5,79 % і 7,83 % проти фактичного значення звітного року.

Подальше зростання майже за усіма моделями відбувається у 2021 р., окрім за моделлю (3.17) проти фактичного значення 2019 р. обсяг виробництва верхнього одягу скоротився на 17,62 %, хоча щодо змодельованого значення за цією моделлю відбулось зростання на 1,67 %. Найбільше зростання можливе за моделлю (3.16) на 2,16 % проти розрахункового значення та на 6,93 % проти фактичного значення 2019 р. Досить непоганий результат спостерігається за моделлю (3.18), коли зростання становить 1,48 % та 8,63 % відповідно. Майже однакові темпи зростання отримано за моделями (3.5) та (3.15) – обсяг товарної продукції зріс на 1,66 % та 1,92 % відповідно щодо змодельованого і на 0,11 % та 0,07 % відповідно щодо фактичного значення звітного року.

Узагальнимо результати моделювання та прогнозування обсягу товарної продукції ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» за економетричними моделями у таблиці 3.11.

Для більш наочного відображення отриманих результатів виробничої діяльності щодо зміни ресурсного потенціалу відобразимо графічно динаміку цього показника на рисунках 3.6 та 3.7.

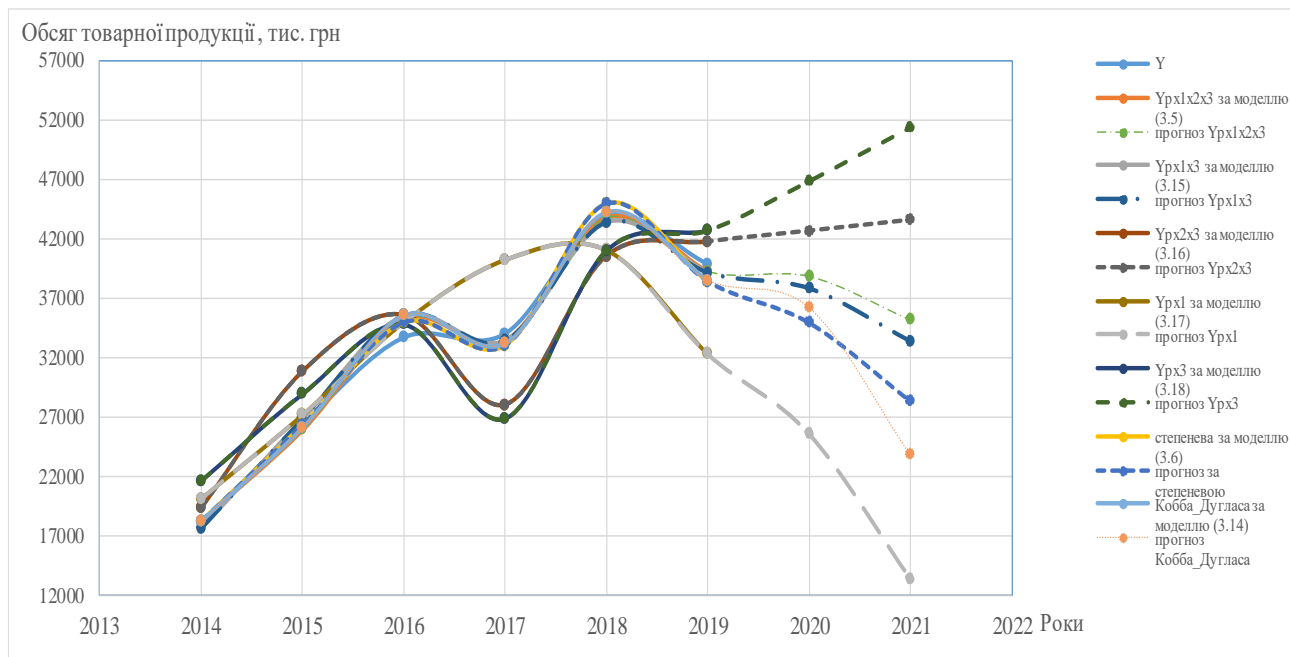

Рисунок 3.6 – Динаміка фактичних, змодельованих та прогнозованих даних обсягу товарної продукції ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» за економетричними моделями (3.5), (3.6), (3.14) – (3.18), якщо фактори змінюються за трендовими залежностями

Графічно на рисунках 3.6 та 3.7 видно, що на ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»», упродовж аналізованого періоду, ситуація щодо динаміки результату виробничої діяльності – обсягу товарної продукції погіршується у 2019 р. його рівень знизився на 9,05 % або на 3987 тис. грн щодо попереднього року.

Результати трендового прогнозування обсягу виробництва верхнього одягу (рисунок 3.5) показали поступове його зростання у 2020 р. щодо фактичного значення 2019 р. – на 1,08 %, проте у 2021 р. ситуація значно погіршиться: спад становитиме 5,62 %. Досить невтішні результати отримано, якщо порівняти результати змодельовані за трендовою залежністю (3.19).

Таблиця 3.11 – Динаміка фактичних, змодельованих та прогнозних значень обсягу виробництва верхнього одягу
 ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» за моделями з (3.15), (3.16) та (3.17)

Показник			Абсолютне значення за роками						Прогнозні значення за результатами			
			2014	2015	2016	2017	2018	2019	трендового прогнозування у:		зростання на один відсоток у:	
									2020 р.	2021 р.	2020 р.	2021 р.
Фактичні дані:	Вартість основних виробничих фондів, тис. грн	X ₁	3050	4510	6125	7213	7383	5567,9	4 179	1 651	5624	5680
	Чисельність працівників, осіб	X ₂	235	324	315	307	304	299	248	192	302	305
	Вартість матеріальних ресурсів, тис. грн	X ₃	1883	3202	4258	2828	5378	5678	6 425	7 239	5735	5792
	Обсяг товарної продукції, тис. грн	Y	18160	26408,1	33722	34034,2	43890	39903	–	–	–	–
Розрахункові дані обсягу товарної продукції:	Y _{рх1х2х3}	за моделлю (3.5)	18294	25935	35295	33492	43809	39293	38875	35220	39 618	39 947
	Y _{рх1х3}	за моделлю (3.15)	17655	26862	35550	33451	43421	39178	37852	33412	39553	39932
	Y _{рх2х3}	за моделлю (3.16)	19345	30834	35589	28033	40551	41766	42670	43588	42214	42667
	Y _{рх1}	за моделлю (3.17)	20170	27222	35021	40276	41097	32331	25621	13412	32600	32871
	Y _{рх3}	за моделлю (3.18)	21655	28973	34833	26898	41047	42712	46858	51373	43027	43345
	за степеневною залежністю	за моделлю (3.6)	18288	26380	34985	33051	44975	38421	34950	28350	38979,8	39551,9
	за мультиплікативною виробничою функцією	за моделлю (3.14)	18271	26132	35578	33233	44283	38560	36262	23832	38833,7	39109,4

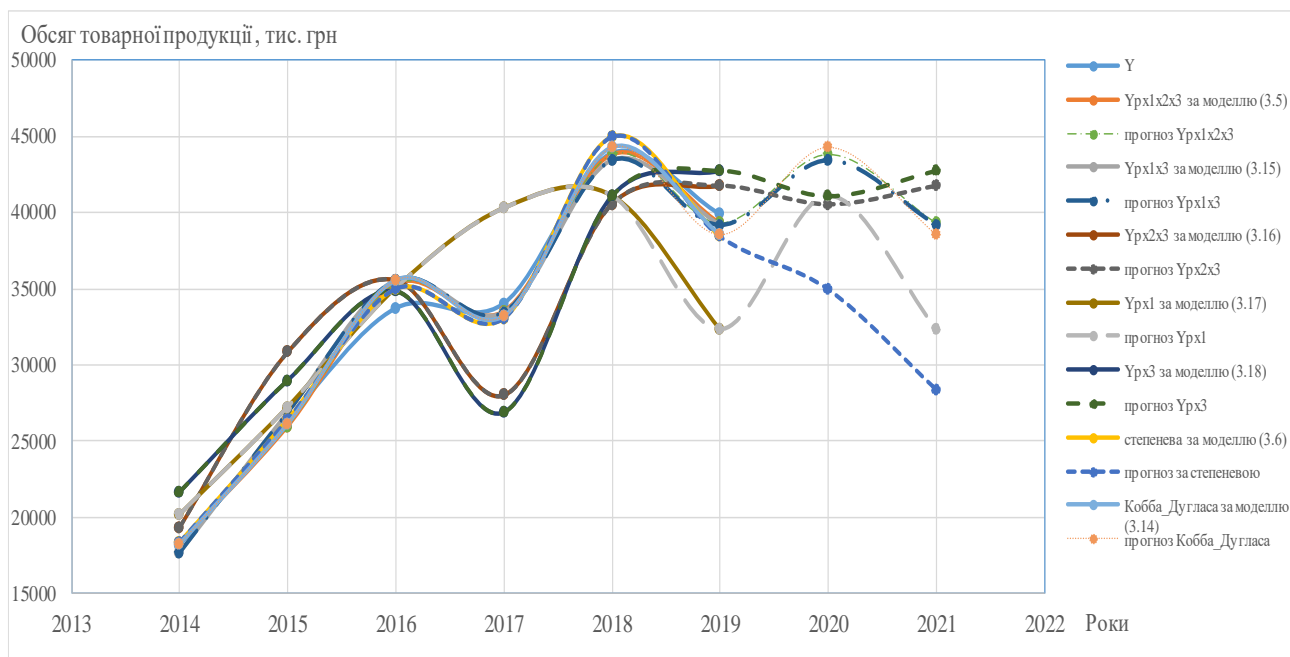

Рисунок 3.7 – Динаміка фактичних, змодельованих та прогнозних даних обсягу товарної продукції ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» за економетричними моделями (3.5), (3.6), (3.14), (3.15), (3.16), (3.17) та (3.18) збільшуючи значення факторів на один відсоток

Розрахункові значення обсягу товарної продукції з 2014 р. по 2019 р. зростали, однак темпи приросту з року в рік скорочувались з 45,58 % у 2015 р. до 2,41 % у 2019 р. При цьому, прогнозні значення за моделлю (3.19) показали скорочення обсягу виробництва у найближчих два роки: на 2,07 % у 2020 р. та на 8,56 % у 2021 р. щодо змодельованого значення на 2019 р.

Також, за трендовими моделями з (3.20) до (3.22) змодельована зміна основних складових ресурсного потенціалу, що впливають на результати виробничої діяльності швейної фабрики. Результати прогнозування показують скорочення чисельності персоналу, зменшення вартості основних фондів за одночасного зростання вартості матеріальних ресурсів.

Підставивши прогнозні значення цих факторів у побудовані економетричні моделі (3.5), (3.15) — (3.18) отримали прогнозні значення зміни результату виробничої діяльності – обсягу виробництва верхнього одягу у найближчі два роки. На жаль, за усіма моделями, крім моделей (3.16) та (3.18),

відбувається скорочення результативного показника. Найбільший спад виробництва отримано за моделлю (3.17): на 20,75 % у 2020 р. та на 58,52 % у 2021 р., яка показує вплив зменшення вартості основних виробничих фондів на обсягу виробництва верхнього одягу.

Одночасно за скорочення числа працівників та зростання вартості матеріалів швейна фабрика (модель 3.16) зможе у 2020 р. додатково випустити продукції на 904 тис. грн, що більше на 2,16 % змодельованого значення 2019 р. У 2021 р. ситуація ще більше покращиться, адже зростання становитиме 1821 тис. грн або 4,36 %. Ще кращими є результати прогнозування за моделлю (3.16) в порівнянні з фактичними даними звітнього року – зростання становило 2767 тис. грн або 6,93 % у 2020 р. та 3685 тис. грн або 9,23 % у 2021 р.

Позитивною є динаміка розрахункових та прогнозних даних зміни обсягу товарної продукції за моделлю (3.18), коли він виріс:

1) у 2020 р. на 4146 тис. грн або 9,71 % щодо змодельованого значення 2019 р. та на 6955 тис. грн або на 17,43 % щодо його фактичного стану у звітньому році;

2) у 2021 р. на 8661 тис. грн або 20,21 % щодо змодельованого значення 2019 р. та на 11470 тис. грн або на 28,74 % щодо його фактичного стану у звітньому році.

Невтішні результати щодо прогнозування на основі трендових залежностей спонукали до пошуку нових можливостей покращення результату виробничої діяльності швейної фабрики. Зокрема, було зроблено припущення, що варто збільшити значення обраних факторів на один відсоток у найближчих два роки. При цьому, за усіма побудованими моделями відбулося зростання обсягу товарної продукції відповідно до його змодельованого значення у 2019 р. та стрімкого збільшення за моделями (3.16) та (3.18), зменшення у 2020 р. та зростання у 2021 р. щодо фактичного його значення у звітньому році. А саме, обсягу виробництва верхнього одягу у 2020 р. щодо змодельованого його значення зріс на 448 тис. грн або на 1,07 % за моделлю (3.16) та на 315 тис. грн, або на 1,45 % за моделлю (3.18). Аналогічна тенденція властива і для 2021-го року – на 901 тис. грн або на 2,16 % за моделлю (3.16) та на 633 тис. грн або на 2,94 % за моделлю (3.18). Ще більшими темпами відбулося зростання щодо

фактичного значення обсягу виробництва верхнього одягу – на 5,79 % або на 2311 тис. грн у 2020 р. та на 6,93 % або 2764 тис. грн у 2021 р. за моделлю (3.16), і на 7,83 % або на 3124 тис. грн у 2020 р., та на 3442 тис. грн або на 8,63 % у 2021 р.

Позитивний результат прогнозування обсягу товарної продукції було отримано також при застосуванні експертного прогнозування зміни факторів за використання степеневі залежності (модель (3.6)) та мультиплікативної виробничої функції (модель (3.14)).

У результаті застосування кореляційно-регресійного аналізу встановлено, що найбільший вплив на обсяг виробництва верхнього одягу ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» здійснює чисельність персоналу та майже однаково вартість матеріальних ресурсів та основних фондів. Зростання останніх та обґрунтоване скорочення чисельності персоналу дозволить покращити результат виробничої діяльності суб'єкта підприємництва.

У процесі магістерського дослідження змодельовано (моделі (3.5), (3.6), (3.14) – (3.18)) та прогнозовано значення результату виробничої діяльності ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» – обсягу товарної продукції щодо зміни:

- 1) вартості основних виробничих фондів (x_1), чисельності персоналу (x_2), вартості матеріальних ресурсів (x_3);
- 2) часового фактору.

Змодельовані та прогнозні значення обсягу виробництва верхнього одягу доводять її подальше зростання за моделями (3.16) та (3.18).

Отже, у ході моделювання результатів виробничої діяльності під впливом зміни ресурсного потенціалу приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» отримано економетричні та трендові моделі, які дозволяють у певний момент часу, на основі даних фінансової звітності суб'єкта господарювання, виявити стан та ефективність виробничої діяльності та прийняти вірне рішення щодо подальшої політики у цьому напрямку. Ці моделі можуть бути корисними не лише власникам приватного підприємства, але і зовнішнім стейкхолдерам для подальшої співпраці.

ВИСНОВКИ

Нестабільність сучасного стану розвитку вітчизняної економіки зумовлює потребу у пошуку якісно нових підходів до оцінки результатів виробничої діяльності за рахунок покращення ефективності використання ресурсного потенціалу. Діагностування та економетричне моделювання, які аналізують стан, надають оцінку та передбачають покращення ситуації на виробничому підприємстві, дозволяють встановити основні чинники позитивного впливу на результати виробничої діяльності суб'єкта підприємництва, визначити резерви та здійснити їх подальше прогнозування на основі покращення ефективності використання трудового, матеріального та технічного потенціалів.

Проведений аналіз економічної літератури дозволив сформулювати наступне твердження щодо ресурсного потенціалу швейної фабрики – це сукупність взаємопов'язаних ресурсів (фінансових, інформаційних, матеріальних і трудових), що перебувають у її володінні та використовуються для виробництва продукції.

Також досліджено основні шляхи оптимізації управління ефективністю використання ресурсного потенціалу та окреслено напрямки застосування моделювання до процесу прийняття рішень з управління розвитком ресурсного потенціалу швейного підприємства. При цьому встановлено, що ресурсний потенціал швейної фабрики має ієрархічну структуру, яка застосовує систему заходів, щодо реалізації загальних функцій менеджменту для виконання виробничої програми за найбільш ефективного використання основних складових ресурсного потенціалу суб'єкта підприємництва.

Результати аналізу виробничої діяльності приватного акціонерного товариства «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» довели, що з 2014 р. по 2018 р. вона нарощує обсяги виробництва та реалізації продукції, збільшує чисельність персоналу, вартість засобів та предметів праці, покращує ефективність їх використання за одночасного зменшення валового і чистого

прибутків та зростання витрат. Проте, у звітному році порівняно з попереднім відбувається поступове уповільнення результатів виробничо-збутової діяльності, скорочення чисельності персоналу, вартості основних фондів та погіршення ефективності використання засобів виробництва, трудового потенціалу та результативності роботи ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» в цілому.

Зважаючи на це, варто розробити систему заходів для стабілізації результатів виробничої діяльності за рахунок кращого використання ресурсного потенціалу швейного підприємства із застосуванням кореляційно-регресійного аналізу. Результативним показником у економетричній моделі виступає обсяг товарної продукції. Побудовані моделі дозволяють аналізувати його рівень та враховують вплив основних складових ресурсного потенціалу, які виступають факторами: вартість основних виробничих фондів (x_1), чисельність персоналу (x_2), вартість матеріальних ресурсів (x_3).

Результатом проведеного дослідження є економетричні (3.5), (3.6), з (3.14) по (3.18) та трендова (3.19) моделі обсягу товарної продукції, що побудовані на реальних даних про діяльність ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»».

За моделлю (3.5) сформовано показник результату виробничої діяльності суб'єкта підприємництва, на який впливає усі три фактори. Далі побудовано:

- 1) нелінійна, степенева залежність (3.6);
- 2) мультиплікативна виробнича функція (3.14);
- 3) дві двох факторних моделі з (3.15) по (3.16), у яких по різному обрано сполучення обраних факторів;
- 4) дві одно факторних моделі (3.17) та (3.18).

Порівняльна характеристика побудованих моделей зміни результату виробничої діяльності за їх основними характеристиками показала, що найкращими є моделі (3.5), (3.6), (3.15), (3.18), у яких достатньо високе значення коефіцієнта детермінації, найменше значення стандартної помилки та встановлено адекватність цих моделей за критерієм Фішера та достовірність їх параметрів за критерієм Ст'юдента.

Зважаючи на адекватність побудованих моделей, за усіма побудованими моделями здійснено прогнозування обсягу виробництва верхнього одягу двома способами: за трендовими залежностями відібраних факторів та за умови зростання на один відсоток розміру відібраних факторів. Результати прогнозування за трендовими залежностями показали поступове, а іноді і стрімке скорочення, а експертний спосіб прогнозування довів стабільне покращення результатів виробничої діяльності ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»».

За результатами трендового моделювання (3.19) змодельовані значення обсягу товарної продукції дещо відхиляється від його фактичних даних і у подальшому його розмір буде зменшуватися.

Результати прогнозування за економетричними моделями довели, що обсяг виробництва верхнього одягу в майбутньому буде:

1) переважно скорочуватись (на основі трендової зміни факторів), якщо вартість основних фондів і чисельність персоналу будуть скорочуватись, а вартість матеріальних ресурсів зростатиме. Виняток становить лише прогнозування за моделями (3.16) та (3.18), коли результативний показник дещо збільшиться;

2) зростати за щорічного зростання значення основних складових ресурсного потенціалу на один відсоток.

Усе це сприятиме покращенню результатів виробничої діяльності швейного підприємства під впливом його ресурсного потенціалу.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Александрова Г.М. Управління фінансовим ресурсозбереженням торговельних підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Донецький нац. ун-т економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. Донецьк. – 2009. – 21 с. URL: www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe
2. Бабина О. Є. Оцінка та моделювання збалансованості потенціалу транспортного підприємства: теоретико-методичний аспект. / О.Є. Бабина // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер.: Економіка і управління. – 2015. – Вип. 33. – С. 9–18.
3. Бауліна Т.В. Кадровий потенціал як головний фактор управління змінами на підприємстві / Т.В. Бауліна // Економіка і управління. – 2008. – № 1. – С. 67-71.
4. Богацька Н. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання / Н. Богацька, О. Швець [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intkonf.org/ken-dotsbogatska-nm-shvetsoi-resursnezabezpechennya-diyalnosti-pidpriemstva-v-suchasnih-umovah-gospodaryuvannya>.
5. Богацька Н. Ресурсний потенціал підприємства: сутність та стратегія використання / Н. Богацька, О. Ковальчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://rusnauka.com/4_SND_2012/Economics/10_98032.doc.htm.
6. Богацька Н.М. Сучасний підхід до оцінки сутності ресурсного потенціалу підприємства / Н.М. Богацька, В.В. Хачатрян // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.economyandsociety.in.ua/journal/3_ukr/24.pdf
7. Берсуцький А.Я. Моделі прийняття рішень з управління розвитком ресурсного потенціалу підприємства : автореф. дис. ...д.е.н. : спец. 08.00.11 «Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці» / А. Я. Берсуцький. – Донецьк. – 2010. – 33 с.

8. Валиулліна З. В. Теоретико-методичні підходи до забезпечення технологічного оновлення підприємств пасажирського автомобільного транспорту. / З. В. Валиулліна // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2013. – Вип. 42. – С. 271–275.
9. Волошин Л. І. Використання інноваційних ресурсів в Україні: проблеми та шляхи їх усунення / Л. І. Волошин // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер. : Економіка. – 2010. – Вип. 15. – С. 145-150. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2010_15_19
10. Вишневська О.М. Ресурсний потенціал підприємництва / О.М. Вишневська // Економіка АПК. – 2008. – № 12. – С. 32-37.
11. Всемирная история экономической мысли. В 6 т. Т. 1. От зарождения экономической мысли до первых теоретических систем политической жизни / МГУ им. М. В. Ломоносова. – Москва: Мысль, 1987. – 606 с.
12. Головатюк В.М. Вимірювання інноваційного потенціалу в контексті формування стратегії розвитку підприємства / В.М. Головатюк, В.П. Соловійов // Механізм регулювання економіки. – 2009. – № 1. – С. 102-111.
13. Гончаров С. М. Тлумачний словник економіста / С. М. Гончаров, Н. Б. Кушнір; [за ред. проф. С. М. Гончарова]. – Київ: Центр навчальної літератури. – 2009. – 264 с.
14. Горбоконь В.Ю. Оптимізація використання ресурсного потенціалу автотранспортних підприємств : дис. ... к.е.н. : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». Мукачеве. – 2018. – 304 с.
15. Гриньова В.М. Оптимізація вартості складових ресурсного потенціалу підприємства : монографія / В.М. Гриньова, М.М. Салун. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – 2015. – 236 с.
16. Грисюк Ю. С. Системне моделювання стану та процесів функціонування підприємств транспортної інфраструктури / Ю. С. Грисюк, р. В.

Григоренко, Ю. О. Третиниченко // Управління проектами, системний аналіз і логістика. Сер.: технічна. – 2012. – Вип. 9. – С. 285–292.

17. Гросул В. А. Ресурси підприємства: теоретичне осмислення сутності / В. А. Гросул // Бізнес Інформ. – 2013. – № 7. – С. 236-242. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_7_43

18. Дашковська І. Ресурсне забезпечення та ресурсний потенціал інноваційної діяльності підприємства/ І. Дашковська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/16391/1/212_Dashkovska_363_364_Modern_Problems.pdf.

19. Економічна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://slovoedia.org.ua/38/53412/385165.html>

20. Економічна енциклопедія: У 3-х томах. Т. 3 / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – Київ: Академія. – 2002. – С. 206.

21. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка) : навч. посібник / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. – Київ: Центр навчальної літератури. – 2009. – 688 с.

22. Іваннікова Н. Дослідження ресурсного потенціалу підприємства житлово-комунального господарства / Н. Іваннікова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2015. – Вип. 3. – С. 154–158. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://visnyk-ekonom.uzhnu.uz.ua/archive/3_2015ua/37.pdf.

23. Кирилов О.Д. Формування ефективної стратегії розвитку підприємства в умовах інвестиційної уразливості / О.Д. Кирилов // Академічний простір. – 2008. – № 12. – С. 244-250.

24. Кобцов Н.В. Шляхи підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом в кондитерській галузі / Н.В. Кобцов, Ю.В. Тюленева // Вісник НТУУ «КПІ». – 2015. – № 9. URL: ape.fmm.kpi.ua/article/view/41658

25. Комарницький І. Ф. Економічна теорія / І. Ф. Комарницький. – Чернівці. – 2006. – 334 с.

26. Коноплінська В. А. Економічний тлумачно-термінологічний словник / В. А. Коноплінська, Г. І. Філіна. – Київ: КНТ. – 2007. – 580 с.
27. Коренков О.В. Виробничий потенціал як складова частина потенціалу підприємства / О.В. Коренков // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. – Сер.: Економічна. – 2006. – № 565. – С. 186-190.
28. Косік А. Ф. Мікроекономіка : навч. посібник / А. Ф. Косік, Г. Е. Гронтовська. – Київ : ЦУЛ. – 2004. – 416 с.
29. Краснокутська Н.С. Дефініція поняття – потенціал підприємства в контексті розвитку мікроекономічної теорії / Н.С. Краснокутська // Вісник КНТЕУ. – 2008. – № 5. – С. 54–64.
30. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посібн. / Н.С. Краснокутська. – Київ : Вид-во ЦНЛ. – 2005. – 352 с.
31. Кузьмін О.Є. Методи оцінювання потенціалу розвитку підприємств. Економіка: проблеми теорії і практики / О.Є. Кузьмін, М.Р. Тимощук, р.В. Фещур. – Харків: ХЕУ. – 2005. – С. 374 –383.
32. Кушнір Л. Л. Гносеологія ресурсів в економіці, її еволюція і сучасний концепт / Л. Л. Кушнір // Вісник ЖДТУ. – 2011.– № 3(57). – С. 310 – 313.
33. Лапин Е. В. Экономический потенциал предприятия: монография / Е.В. Лапин. – Сумы : Университетская книга. – 2002. – 310 с.
34. Латишева О.В. Екологічно спрямована відповідальність сучасного бізнесу: механізми та інструменти активізації / О.В. Латишева // Соціальна відповідальність: сучасні виклики: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (21–22 квітня 2016 р.). Краматорськ : ДДМА, 2016. – 236 с. (С. 120-123).
35. Левковець П. р. Моделювання та оптимізація управління процесами функціонування підприємств автомобільного транспорту / П. р. Левковець, Ю. С. Грисюк // Управління проектами, системний аналіз і логістика. Сер.: технічна. 2010. – Вип. 7. – С. 327–335.

36. Макаренко М. В. Динаміка і структура перевезень пасажирів / М. В. Макаренко, І.М. Гойхман // Ефективна економіка. 2010. – № 8. URL:<http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=288>
37. Маршалл А. Принципы экономической науки. В 3-х т. / А. Маршалл; [пер. с англ.]; под ред. О. Г. Радынова. – Москва : Прогресс, 1993.
38. Михальченко О. А. Концептуальні основи формування поняття «конкурентний потенціал авіабудівного підприємства» / О.А. Михальченко // Економічний часопис-XXI. 2015. – № 9-10. – С. 48-51. URL: soskin.info/userfiles/file/2015/9-10.../Mihalchenko.pdf. (назва з екрану).
39. Міценко Н.Г. Ресурсний потенціал підприємства: сутність, структура, стратегія використання/ Н.Г. Міценко, О.И. Кумечко // Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук.-техн. праць. 2010. – Вип. 20.9. – С. 193-198. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2010/20_9/193_Micenko_NV_20_9.pdf.
40. Міценко Н.Г., Титар С.В. Проблемний аналіз в управлінні ресурсним потенціалом торговельних підприємств. Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. 2011. Вип. 21.10. С.317-322. URL: <https://cyberleninka.ru/.../problemniy-analiz-v-upravlinni-res...>
41. Мочерний С. В. Економічний енциклопедичний словник / С. В. Мочерний, Я. С. Ларіна, О. А. Устинко, С. І. Юрій. – Львів : Світ, 2006. – 568 с.
42. Наконечний С. І. Економетрія: навч. посібник / С. І. Наконечний. – Київ: Видво Європ. ун-ту, 2005. – 552 с.
43. Николаева Т. И. Ресурсный потенциал торговой организации как основа ее развития / Т. И. Николаева, С. Н. Лыкасова // Известия УрГЭУ, 2010. – № 3(29). – С. 119 – 124.
44. Новицький В. Є. Економічні ресурси цивілізаційного розвитку: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Є. Новицький; Нац. авіац. ун-т. – Київ: НАУ, 2004. – 266 с.
45. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова. – М. : Оникс, 2008. – 736 с.

46. Огорокова Л. Г. Ресурсный потенциал предприятий / Л. Г. Огорокова. – СПб. : С-ПБГТУ, 2001. – 293 с.
47. Онкен Август. История политической экономии до Адама Смита / Август Онкен; [пер. с нем.]. – СПб. : Типография М. А. Александрова, 1908. – 494 с.
48. Основи економічної теорії : підручник / за ред.: О. О. Мамалуй, юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого Нац. – Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 468 с.
49. Офіційна інформація про ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://smida.gov.ua/db/prof/00308637>
50. Панчишин С. Макроекономіка : навч. посібник / С. Панчишин. – К, 2001. – 548 с.
51. Підлісецький Г.М. Підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу підприємств / Г.М. Підлісецький // Економіка АПК. – 2008. – № 5. – С. 65-66.
52. Реймерс Н. Ф. Экология (теории, законы, правила принципы и гипотезы) / Н. Ф. Реймерс. – Москвв: «Россия Молодая», 1994. – 367 с.
53. Романчук К. В. Сутність та види економічних ресурсів: обліково-аналітичний вимір [Електронний ресурс]. – Режим доступу : archive.nbuv.gov.ua/portal/soc...34/27.pdf
54. Савченко А. Г. Макроекономіка : підручник / А. Г. Савченко. – К.: КНЕУ, 2007. – 448 с.
55. Салун М. Н. Моделирование оптимальных параметров ресурсного потенциала промышленного предприятия / М. Н. Салун // Бізнес Інформ. – 2012. – № 5. – С. 178-181. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2012_5_50
56. Сердак С. Принципи ефективного управління ресурсами суб'єктів господарювання / С. Сердак // Академічний огляд. – 2008. – № 2. – С. 83–88.

57. Сіваєв Б. Економічна сутність ресурсного потенціалу підприємства / Б. Сіваєв [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intkonf.org/sivaev-bo-ekonomichna-sutist-resursnogo-potentsialu-pidpriemstva>.
58. Советский энциклопедический словарь / Гл. ред. А. М. Прохоров. – М. : Сов. энциклопедия, 1983. – С. 1118.
59. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – М. : ИНФРА-М, 2010. – 512 с.
60. Сущенко Е.А. Характеристика потенциала предприятия как экономической категории / Е.А. Сущенко // Вісник Східноукраїнського національного університету. – 2007. – № 5 (51). – С. 239-244.
61. Сэй Ж.-Б. Трактат по политической экономии / Ж.-Б. Сэй. – М. : Изд-во «Дело», 2000. – 232 с.
62. Таранюк Л. М. Особливості визначення ефективності використання ресурсів на підприємстві в умовах перехідної економіки / Л. М. Таранюк, А. І. Шаповал // Механізм регулювання економіки. – 2008. – № 3. – Т. 2. – С. 123 – 131.
63. Терещенко С. І. Ресурсний потенціал підприємства: функції та структура / С. І. Терещенко // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. – 2012. – Вип. 2(58). – С. 191 – 196.
64. Уокенбах, Дж. Microsoft Excel 2010. Библия пользователя / пер. с англ. М.: ИД «Вильямс», 2013. 912 с.
65. Ціннісно-орієнтоване управління реалізацією ресурсного потенціалу торговельного підприємства : монографія / М. В. Чорна [та ін.]. Харків : ХДУХТ, 2015. 373 с.
66. Філіпенко А. С. Місце управлінського рішення в адміністративно-правовій діяльності [Електронний ресурс] / А. С. Філіпенко // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право. – 2012. – № 3. – С. 166-169. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKPI_soc_2012_3_32

67. Шаманська О.І. Основні напрямки підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом підприємства. Актуальні проблеми економіки. – 2012. – Вип. №6(132). URL: [www.irbisnbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?](http://www.irbisnbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe) (назва з екрану).

68. Шталь Т.В. Комплексна оцінка ресурсного потенціалу підприємств роздрібної торгівлі: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.05 / Харківський державний університет харчування та торгівлі. Харків. – 2006. 18 с.

69. Latysheva Olena. Estimation of level of sustainable development of industrial enterprises of Ukraine. Economic Herald of the Donbas (Економічний вісник Донбасу). 2017. № 4 (50). С.154-157.

ДОДАТОК А

Таблиця А – Баланс ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Актив	Код рядка	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.
І	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Незавершені капітальні інвестиції	1005		4	0	0	521	240
Основні засоби:	1010						
- залишкова вартість	1010	3050	4510	6125	7213	7383	5568
- первісна вартість	1011	10316	12185	14440	16661	18748	19121
- знос	1012	7266	7675	8315	9448	11365	13553
Інші фінансові інвестиції	40						
Усього за розділом І	80	3050	4514	6125	7213	7904	5808
II. Оборотні активи							
Запаси		504	996	892	620	1546	1191
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	160	2346	3097	3506	3295	3300	2916
Дебіторська заборгованість за рахунками:							
- за бюджетом	170	123	79	184	141	103	79
- за виданими авансами	180	80	78	24	37	199	11
- із внутрішніх розрахунків	200						
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	102	81	160	178	230	7665
Гроші та їх еквіваленти		3047	7410	11475	13920	11450	3540
Інші оборотні активи	250		0	7	8	9	0
Усього за розділом II	260	6202	11741	16248	18199	16837	15402
III. Витрати майбутніх періодів	270						
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275						
Баланс	280	9252	16255	22373	25412	24741	21209,6
Пасив	Код рядка	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.
І	2	3	4	5	6	7	8
I. Власний капітал							
Статутний капітал	300	63	63	63	63	63	63
Резервний капітал	340						63
Додатковий капітал							6294
Нерозподілений прибуток	350	6352	10908	17330	19133	19268	11427
Усього за розділом І	380	6415	10971	17393	19196	19331	17848
II. Довгострокові зобов'язання							
Інші довгострокові зобов'язання	470		964				
Усього за розділом II	480	0	964	0	0	0	0
III. Поточні зобов'язання							
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	1621	2381	2507	3359	2150	122
Поточні зобов'язання за розрахунками:							
- з одержаних авансів	540						
- з бюджетом	550	486	825	204	373	330	157
- зі страхування	570	205	313	226	275	343	363
- з оплати праці	580	523	798	960	1287	1440	1467
Інші поточні зобов'язання	610	2	3	1083	922	1147	1253
Усього за розділом III	620	2837	4320	4980	6216	5410	3362
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу	630						
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	635						
Баланс	640	9252	16255	22373	25412	24741	21210

ДОДАТОК Б

Таблиця Б – Звіт про фінансові результати ПрАТ «Хмільницька швейна фабрика «Лілея»»

Стаття	Код рядка	Роки					
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ							
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	35	18359	26455	34744	35141	44045	41061,7
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	40	12549	17692	22588	27871	37842	37490
Валовий прибуток:							
- прибуток	50	5810	8763	12156	7270	6203	3571,7
- збиток	55						
Інші операційні доходи	60	1567	8149	5072	4267	5608	3263,1
Адміністративні витрати	70	1636	2517	3084	3910	4680	4720
Витрати на збут	80	676	937	958	1037	1439	1546
Інші операційні витрати	90	1719	6511	5306	4280	5339	3466
Фінансові результати від операційної діяльності:							
- прибуток	100	3346	6947	7880	2310	353	-2897,3
- збиток	105						
Інші фінансові доходи	120					8	1412,9
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:							
- прибуток	170	3346	6947	7880	2310	361	-1484,4
- збиток	175						
Витрати (дохід) з податку на прибуток	180	670	1253	1465	507	226	
Фінансові результати від звичайної діяльності:							
- прибуток	190	2676	5694	6415	1803	135	
- збиток	195						-1484,4
Чистий:							
- прибуток	220	2676	5694	6415	1803	135	
- збиток	225						-1484,4
Забезпечення матеріального заохочення	226						
II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ							
Найменування показника	Код рядка	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Матеріальні затрати	230	1883	3202	4258	2828	5378	5678
Витрати на оплату праці	240	9326	13052	17444	22098	30403	30119
Відрахування на соціальні заходи	250	3280	4523	3702	4637	6314	6334
Амортизація	260	276	439	717	1199	1999	2005
Інші операційні витрати	270	1323	2398	2444	4085	5654	5768
Разом	280	16088	23614	28565	34847	49748	49904